A

469

II

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

MIKROFILMTÁR

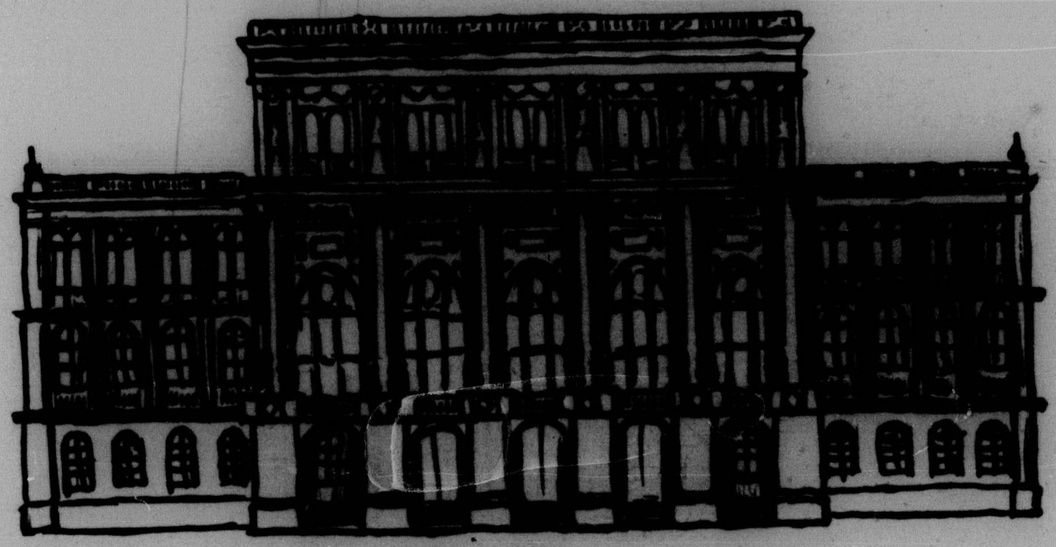

BUDAPEST

BIBLIOTHECA ACADEMIAE SCIENTIARUM HUNGARICAE

1959

FOTO
Sz. T.

MTAK - KÉZIRATTÁR

MAGYAR IRODALOM

LEVELEZÉS

4° 111. SZ.

TOLDY FERENC LEVÉLTÁRCSÁJA

LVI. „N-O-P"

M. Irod.
[Levelezés.]
Toldy
III. Szám.

M. irodalom. 4 kötet III.

[I–LIX. Köt.]

[Levelezés.]

Toldy F. levél tárczája.

LVI. Kötet.

Nagy Károly Adolf	1 levele.	
" Antal	6 "	(kézzürattal)
" Ignácz	2 "	
" István	2 "	
" Jány	1 "	
" József	1 "	
özv. Nagy Károlyné	1 "	
" Márton	3 "	
" Miklós	1 "	
Nahiba Jány	1 "	
Nemes Imre	7 "	
Németh József	1 "	
L. Nemes Sámuel	1 "	
Nendtvich Ödön	1 "	
" Károly	2 "	
Névy Lipló	1 "	
Ney Ferenc	1 "	
Nigrinyi József	1 "	
Okolicsányi Mennyhárt	1 "	
Novelly József	3 "	(2 zárattal)
	20 egyéntől 38 levél.	

=

Orbán Antal	1 "	
B. Orczy Bódog	1 "	
Ormy Károly	4 "	
Óváry Lipót	46 "	
Öthy Ajostva	1 "	6 egyéntől 51 levél.

M. Irod.
[Levelezési]
nyelv
III. Szám.

Paal Gyula	2 levele.	
Paganini Lajos	1 "	
Palotay Lajos	1 "	
Paluggai Imre	3 "	
Pásztor Pál	1 "	
Prager Károly	1 "	
Parrhy István	2 "	
Paur Iván	1 "	
Pauer Imre	1 "	
Dr. Pauler Tivadar	5 "	
Parlovsky	2 "	
Péchy István	4 "	
Pesty Frigyes	1 "	
Petrovich Ferencz	1 "	(egy záratlan)
Pfeiffer Antal	1 "	
Platthy István	1 "	
Plackerfeld	4 "	
ifj. Podhradszky János	1 "	
idősb " "	1 "	
Pollák János	1 "	
Pongrácz Lajos	1 "	
Poor Imre	1 "	
Pap Maxim	1 "	
Potvanjak, János	1 "	
Prámer Ágoston	1 "	
" Elek	1 "	
Przezdjiecki Sándor	1 "	
Prokopovich Antal	1 "	
Pulszky Ferencz	11 "	

29 levelezőtől 54 levél.

Régi jelzés: 207. Szám.

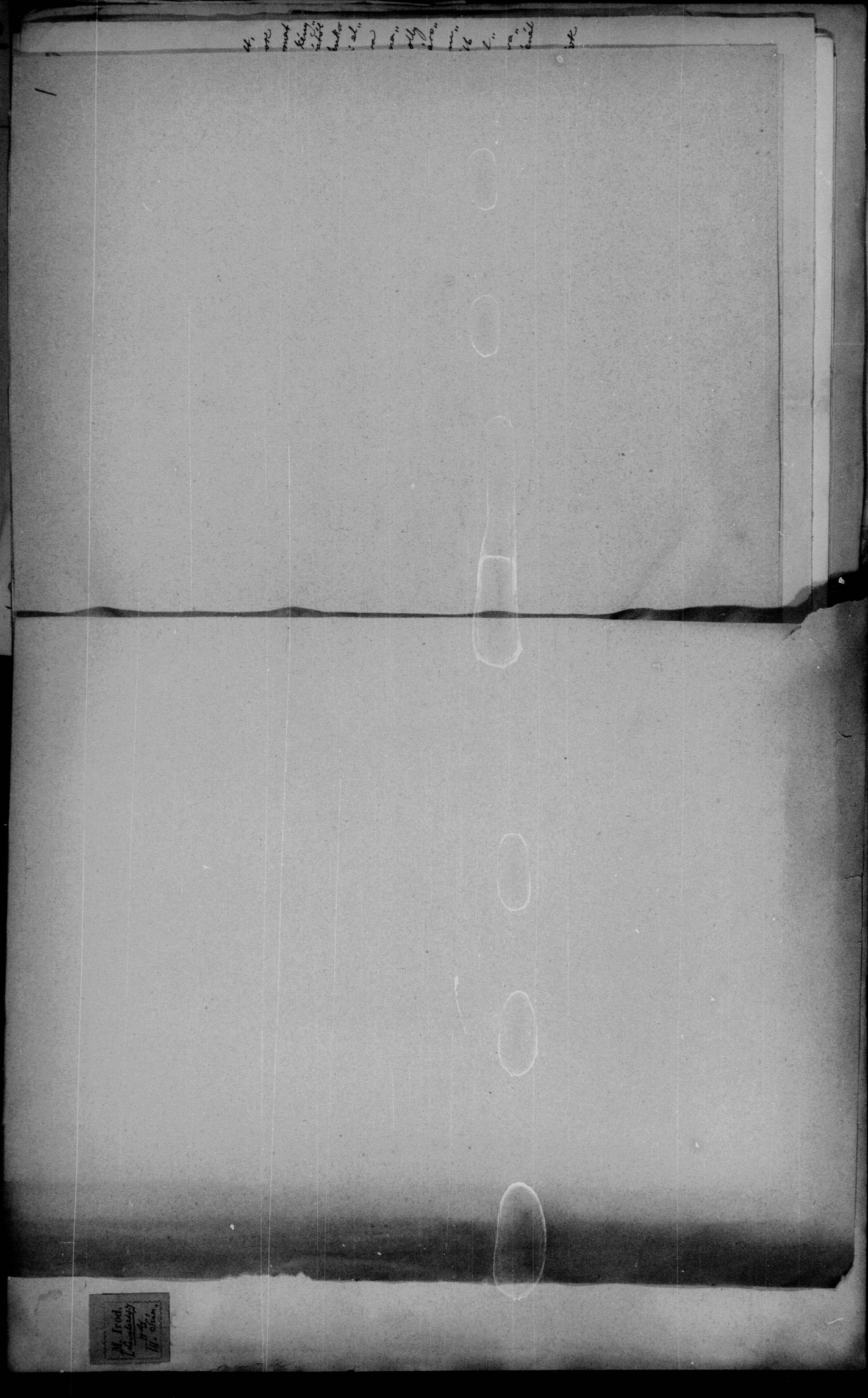
M. Irod.
Lunedì 17
III. Sem.

Pressburg am 5t October
832

2

Jl. Nov. 23. 802

Ew Wohlgeboren!

Des ehrenvollen Auftrages wegen der Geld Sammlung für Kisfaludy's Denkmal bin ich so frei Ew. Wohlgeboren mit etwelchen Zeilen zu belästigen, schon früher würde ich mich schriftlich Ew Wohlgeboren berichtigend dieser meiner Pflicht entlediget haben, hätte mich nicht mondenlange Krankheit dann aber die Wissenschaften an das Nichtschreiben gefesselt.–

Durch meine Krankheit wurde ich gehindert auch meine kleinen Kräfte zur Forderung eines solch schönen patriotischen Werkes anzuwenden, und zugleich mich des ehrenvollen Auftrages dessen mich Ew Wohlgeboren würdig hielten werth zu zeigen; ich übergab daher meinen Freund, und Collegen Ludwig von Kovács zwei jener Tafeln welche Ew. Wohlgeboren mir zu übergeben die Güte hatten; – und wie zu jedem edlem Zwecke Ungarns Jugend sich geneigt zeiget, so fanden sich auch hier viele ungarische

5

Langsdorfischen gnädigsten Befehl zu folge meinen gehorsamen
Gratulations, und unterthänigsten Bitte
mich meinen Gehalts Aufbesserung; - mehrere aber vielleicht
wohl zum Beitrag, aber der Augenblick günstig
sein, - und die Conjunctur so nicht, dass mir beschlossen
wir durch, ich nämlich und Thorac, die gnädigste Hin-
zusammlung, und Remuneration des Gehalts bis ins Rosen-
berg zu bewerkstelligen, wo ich Anfang der Schulmeis-
ter und bei keinem Academiker an Gehalt fassen könnte,
deshalb und der Heimat wieder gnädigst sind
Gehalt Calaster, - mit den gegenwärtigen Mitteln schwierig
bezahlen, aber die meisten Individuen in Schwierig
unbekannt; wo da dann jedem gewiss Dank wissen
wird, meinen Namen muss in die Liste alles Gutmachen
zu schreiben.-

Einzig einzig Bezeichnet wollte ich Ew Wohlgeboren
schriftlich melden, aber zur selben Zeit, sind die
Herren Musen Revue Lust und Hand zu spielen,
dem aber nicht Dank Noten weis Geld, und
ganz muss mir Ew Wohlgeboren seinen in Sentiss
zu setzen, bei meinen Anbruch aber im selbigen
Hause wird mir die Wunsch, dass mich Ew Wohlge-
boren zu der Anzumeldung Gehalter-Aufbesserung
nach Wien über Eisenburg gnädigst wissen, - die wollte
ich Einzig zum Lutz zu wissen, ansonsten aber sind an

wiesen die Gnaden und Freundschaft meiner lieben Anzu-
gehörigen, und Gnaden Verbeugen ab, gütigen aber mich
mir sein weiss seinen seinen Gnaden sein Hochgeborenen
Collegen, die für immer den Geschmeidigen Gold und Silber
Langfingern entsprossen, und mit denen ich weiss die
Letzten Valet Stunden in Innsbruck Brunnhof schmelzen.

Meinen Gnaden Anzugehörigen, besonders aber sich seinen
mit schmeidigen Hoffnung Ew Wohlgeboren weiss Gnaden
mich an Tage in einigen Nichts zu sehen, denn will ich
Ew Wohlgeboren weiss interessante seinen schon zu Hochi-
schen classischen Ungarn gegen, weiss denn da hinlänglich
gefüllen zeigen würde, welche ich denn mein ab und zu gegen
Langsmann zum Ehren machen. Ew Wohlgeboren, nebst
Dero Gnädigen Frau Gemahlin in die sein geneigten-
de Patrizier Gelehrsamkeit sehen zu dürfen.-

Den meinen Anzugehörigen an Ew Wohlgeboren zeigen
an dero Gnädigen Frau Gemahlin meine Empfehlun-
gen.-

Bitte gehorsamst Ihnen Gnaden Hand Kuss meiner Gnädigen
Frau Gemalin zu melden.-

In der Erwartung weiss Stand ab Langsungen zu gnädi-
gen Ew Wohlgeboren mündlich zu sprechen

Ich verharre

Ew Wohlgeboren

ergebenster

Carl Adalbert von Lang
Regierungsrath

Per Praesidem Eruditae Societatis ea est facta Provisio,
ut omnia ad Opus Periodicum Tudomanyter
assumenda Originalia MScripta, antequam in
Sessione Societatis assumta fuerint, per Redacto-
rem Revisoratui hinc exhibeantur. — Quod
ipsum eidem Officio Revisoratus eo addito no-
tum redditur, ut cum ducta § 11 Statutorum
dictae Societatis Eruditae eadem quasvis Dis-
cussiones res politicas attingentes vitandas
habeat, in revisione exhibendorum pro in-
sertione ad praefatum Opus destinatorum
MScriptorum, ad hanc circumstantiam
peculiariter reflectere noverit Posonii
18a Martii 1835. Josephus Palatinus m.p.

5

Spectabilis ac Clarissime Domine!

Appromissas meas in hesternis literis Reflexi-
ones super Mspto Domini Hallay, hodie
vero per Praettam Dnam in ~~ad expeti-~~
tas in advoluto transpono: atque ut in iisdem
exponendis cum Authore omni circumspec-
tione eo ex obtutu procedat, ne is subseque
de expositis alteri uti Praetta Dna est
ac aliis eiusdem Manuscripti nævis exul-
ceretur, meque eatenus, penes meam opti-
mam, ad illum et Mscriptum illius salvan-
dam opinionem, Excelso Dicasterio deferat,
prout iam apud alios expertus, et propterea
per Dicasterium subsumptus sum; Suma
mei cum cum exulcerotione et animi
dolore. Queis debito honoris cum cultu
Sum: raptim. Budae 12a Martii 835

Summissimus Srus
Ant: Hagy
Censor

P. S. Prout jacent Reflexiones
ita parabantur Excelso Cōo
referendae, sed nunc detentae.

Spbli Domino
Francisco Schedel
P. T. coopignandum.

Spectabilis ac Clarissime Domine,
Domine Sing Colende!

Manuscriptum Domini Halley revisum
remitto, quod ob multas in eo occurribiles
censoreas Reflexiones excelso Dicasterio
substernere decrevi, eatenusve Conceptum
iam paratum habeo. Ceterum cum Conti-
nentiae huius Materiae eius non essent
indolis ut immediate Consilii decisioni
de admittendo vel non admittendo de
substerni deberent, sed res inta Authorem
et Officium Censurae facile rectificari
et componi posset, ex eo nec substernere
volo, sed Msptum quod iam expedire
cum subscriptione paraveram remitto
ni advoluto, ea amica cum Insinuatione
quod meas Reflexiones intuitu eius illas
scripto Communicaturus sim, si Authorem
male non habuerit: propterea dignetur
Cras ad me hominem suum mittere, qui
meas Reflexiones ad Praettam Dvcam feret,
quas praevie perlegere dignetur, et tum
delicata cum

delicata cum modalitate eidem obser-
tiones has, certe non malo fine, aut od-
quopiam ductus, factas, si ita judicat c-
municare, nollem enim habere ut pr-
terea Consilio regio deferar, prout ion-
per Nonneminem recte ex membris so-
tatis hungaricae delatus, ac propterea
severius subsumptus fueram, quod ob
meam optimam voluntatem certe ex-
riri rursum nollem, ideo caute cum
illo agendum censerem.

Quaedam insinuarem debito
honoris cum respectu sum Budae
11 Martii 1835.

Praetta Dra

Hamilthimus Servus
Antonius Nagy
Censor et [illegible]
Librorum

Notata in Opus
Kallayanum
sub titulo Anglia
Ismertetése

Pag. 19. Elö szamlalvan.
do 21. Masképer-
egész Ephus.
Pag 24. Vilagossal lész-
egész Ephus.
Pag 26. Ekkép lévén az
egész Ephus.
Pag 36. Minden halyes
néretek - - -
Pag 75. Az Orszag jöve,
delmit el ne!

Spectabili ac Clarissimo Dno
Francisco Schedel Med: Doct:
Compl: Societatum Erud: extra
nearum Commembrorum, una
Societatis Hungarica eandem
Actuarium, ac Tabularii Custod:
Dominio Suae Colendo

Pestini.

7

Hochwohlgeborner Herr
Doctor!

Ich zweifelte nie, daß jedes Glied der gelehrten Gesellschaft den Elenchum Materiarum, wie auch den Sinn der Statuten philosophisch penetrirte: aber ich bitte mir auch zu gestatten, daß ich meinen Amtes Instruction sinnlich begreife, und anwende, folglich nicht thunlich finde, daß Aufsätze des preußischen Staates Ministers, ~~Bem~~ Benennungen von Rechts-eintheilung, oder gar noch zu erwartende Materielle Folgerungen, den Geist meiner vorgezeichneten Verhaltungs Regeln schwächen oder bedingen sollte: Hat ich zu viel, so wird das Dicasterium darüber urtheilen.

Ich habe die Ehre mit Achtung zu seyn

ergebenster Dr
Anton Nagy
Bücher Censor

Ofen 13ten Aug 835.

vertatur

Spectabilis ac Clarissime Domine,
Domine mihi plurimum honorande!

Manuscriptum cui titulus Magyarazatok Karinczy Ferencz Poetai Munkaihor — admittendum censebam, ideo etiam pro typo subscripsi — ast Spectabilis Domine! Msptum Angol Literatura pro hic et nunc in suspenso valde hæreo an admittam nec ne? et quidem ex rationibus, quas propono bene perpendendis: Paginis his non tantum recensio novissimæ Anglicæ literaturæ, non solum ennaratio operum — sed ipse extractus Auctoris, sine antidoto, proponitur, adeo infilate, ut periculosa puncta contra Monarchiam, Aristocratiam, religionem, Moralitatem, bonos mores et ex tendentia, quidem lucide distincta videantur, sed Scriptor hungarus officio huic Anonymus illa nec probat, nec reprobat, verum ut Auctoris Angli characteristicam per omnes paginas diffundat.

Hæc est generalis mea observatio, ex qua jam Prætta Dvra ipsamet observare poterit, locum litaris hic non esse; ut adeo officio huic nil aliud restet hoc in objecto, An libri citati admissi sint? vel vero damnati? si damnati, tunc ingenue fateor, hanc totam compagem abjiciendam esse: si vero admissi, tum extractus illorum stare debet:

ex eo

ex eo Originale ipsum tam in hoc, quam in subsequis Officio in origine, unde extractus factus est, inmisset Substernendum erit.

Speciatim vero 1o opus Cobbetianum historiam Reformationis in Anglia exhibens odiosis in partem utramque expostulationibus refertissimus, Catholicismum dum laudat, objectiones dum refutat, turpissime refert de illo, et de Protestantismo, ita ut sub specie Apologiae, sarcasmos mundo revellere voluisse, censeri debet.

2o pag 11a Anglia et Angli a Bulwer hic Constitutionis monarchico Aristocraticae intima praecordia proscinduntur, Burgerismus prostituitur, Religio tota ex rapacitate Dotationis consistere asseritur, character nationis exploditur, et quidem adeo, ut Compages totius civilis Societatis nonnisi funditus evertenda rectificari posse innuatur. — An liber hic in origine admissus sit nec ne? videri debet: ex eo liber Officio mittendus erit cum integro titulo et Anno impressionis. ita etiam

3o exquirendus erit liber eiusdem Bulwer, qui pag 39a de Galliae moderna Constitutione, et situ Sociali, ac politico tractat: hic praesertim ad ultimam revolutionem

Revolutionem reflectendum, ubi Momenta, Cur Napoleon junior, cur Henricus Vtus, Cur Ludovicus Philippus — paria ad Thronum vota habuerint? verbo periculosa Politica decertatur Materia, ergo mihi caute hoc in passu procedendum est, et nisi inter admissos lucide appareat totum, tota compages haec vetanda putatur. — proinde ut praemisi fortes omnes unde haec deducta sunt Officio Substernendi venient.

Praetta Dicae

Budae 23a Januarii
1836

humillimus servus
Antonius Nagy

5

4

10

Pest, dec. 23án 1843.

Tekintetes Igazgató ur!

Midőn két év előtt a Kisfaludy-Társaság pénztára rám bizatott, azt hivém, hogy e kitünő megtiszteltetésnek lelkismeretesen meg fogok felelhetni; azonban fájdalom! azt tapasztalám, hogy burgó szándékomat eruttal gyöngeségem tulhaladta, s ennél fogva e díszes hivatalról kénytelen vagyok lemondani. Okaim ím ezek: 1) Mindennap reggeli 8 órától délutáni 2 óraig kamarai hivatalom, délutáni 3tól hétig pedig a Jelenkor szerkesztőségének bilimsei közt dolgozom; 2) szemeimnek rendkivüli elgyöngülése miatt gyertyánál nem szabad dolgoznom; 3) ennélfogva elég rendetlen naplónon kivül mai napig sem irhattam olly számadást, minőt alapszabályaink kivánnak; 4) e körülmény idővel olly zavarokba fogná a pénztárt bonyolítani, mellyek a Társaságot károsithatnák, engem pedig hűtelen vagy legalább hanyag kezelés gyanujába keverhetnének. – Ezen fontos okok következtében tehát leghálább tisztelettel köszönöm a Kisfaludy-Társaság bennem helyzett bizalmát, kérvén egyszersmind, hogy engem díszes hivatalomtól hovahamarább fölmenteni méltóztassék, mivel azt jövő január végénál tovább semmiesetre nem vihetem.

Kérelmemet sürgetően ismételve, illő tisztelettel maradok a tekintetes Igazgató urnak

alázatos szolgája

Nagy Ignác

Pest, jun. 15én 845.

11

Tekintetes ur!

Becses fölszólitása által, a Reguly-Albumra nézve, megtiszteltetve érzem magamat, és csak igen súlyos családi bajok okozhaták, hogy válaszom illy későre haladt. Sajnálattal kell mindaráltal kijelentenem, hogy én e hasznos gyüjteményt nem szaporithatom, mert Hartleben urral legujabban olly szerződést köték, mellynél fogva ezentul semmiféle folyóirat, zsebkönyv sat. számára nem szabad többé dolgoznom. Tollam kizárólag egyedül csak Hartlebené, olly kedvező feltétek mellett, hogy meg vagyok győződve, mikép ön is csak örvendeni fog irodalmunk emelkedése érdekében, hogy „illy ok miatt" nem lehet szerencsém többé nevemet azon díszes irókoszoruba fürnöm, melly minden kőrhasznu vállolatot készséggel mondít elő, és ön ezen legujabb dicséretes törekvését is bizonyára olly buzgalommal fogja pártolni, hogy csekély nevem elmaradása észrevétlen maradand. Ki egyébiránt illő tisztelettel maradok a tek. ur

alázatos szolgája
Nagy Ignác

A Kisfaludy-Társaság Bénytárnokától.

Tekintetes Lehedel Ferenc urnak, a Kisfaludy-Társaság Igazgatójának tisztelettel

Hivatalból

Helyben

12

Tekintetes Schedel Ferenc urnak
tiszteletttel

Helyben

Pest Juni. 16. 869.

13

Igen tisztelt Nagyságos Úr!

Van szerencsém Nagyságodnak sorainhoz mellékelve könyvtáram s levél-gyűjteményem Catalogusát meg-küldeni. Méltoztassék azt teljes figyelmére méltatni. A könyvtárt a külföldi vevők igeretéhez képest kik 16 ezeret adnának, a hara iránti kötelessigemnek eleget tevek midőn azt az Academiának 12 ezerért hajlandó vagyok olyan módon átengedni, miszerint abból Nagyságod Egyes fáradozásáiért 2 ezeret átengedni szerencsénnek tartandom. A levél gyűjtemény ára illetőleg értsége darabonként egyre mára Mátrai Úr által bokban állapittatott meg, melyet ha a tudacademia meg nem is szerenc a Muzeum hajlandó átvenni.

Indván hogy Nagyságod feltetjen-tésétől függ a vétel lehetősége, midőn tehát becses figyelmét kérném kitünő tisztelettel maradtam

Nagyságodnak

alázatos szolgája

Nagy István

Pest 31 Juli 869

14

Tisztelt Nagyságos Úr!

Midőn vezenesém volna tudatni hogy a könyv és levélgyűjteményemet tegnap List lipcsei könyvkereskedőnek tetemesen nagyobb összegért adtam el, mint a mint az az academia által becsültetett, kötelességemnek ismerem Nagyságod nives faravságát a lecslévért lekésőbb a jövi héten hálaadatasan megkörönni.

Maradván egyébbre egészteletlettel

Nagyságodnak

alázatos polgája

Nagy Ivánt

15

16

Nagyságos Úr!

Különösen tisztelt Barátom Uram

A vett könyvekért szives köszönetemet. Minden hizelgés nélkül nyilatkozom, hogy ezen jeles müve tökéletesen kielégít.

Az ó, közép és uj kort is egészen átdolgozva, és igen célszerűen rövidítve látom.

Ez aztán olyan tankönyv, mely a tanulót a magyar irodalom ismeretéke helyes úton vezeti, és a jelenkor kivánalmának tökéletesen megfelel. Éljen.

Régi baráti tisztelettel

alázatos szolgája
Nagy Dénes

febr. 1868

17

Nyitra 1869. Jan. 18.

Igen tisztelt Barátom!

Nagyrabecsült soraid igen kellemesen és felbuzditólag hatottak reám; nagyrabecsülöm mindenekelött azon barátságos leereszkedése melyre csekélységemet leveledben méltatni nem tartózkodól; de szivbeli örömömre szolgál abból meritett azon meggyözödés, hogy igénytelen munkám hazánk legkitünöbb tudósai egyikének figyelmét magára vonni képes volt. Jól igen jól esik ez egy vidéki elhagyott tudománykedvelőnek. Nyájasságod öszinteségre bátorit fel.

„Nyitra megye helyirása" czimü munkám nem oly természetü, mely magának tágasabb olvasokört vagy valamely mecaenas-i kegyes pártolást kivivni képes lett volna; azon sorsra jutott mint sok más ilynemü becsesebb munka is: részvét hiánya miatt embryo korában élni megszünt. Okai a részvéthiánynak ismertek. Számoltam a nyitramegyei közönség pártolására, de ennek is hiánya bizonyitekául elég legyen felhoznom, hogy egy 66 ezer lakost és számos intelligens-t foglaló nyitramegyei járásból csak 1 előfizetőré tehettem szert. Munkámból 1° és III-ik füzetnél több ennélfogva nem jelenhetett meg, szegény ember a szerzője többet nem áldozhat, midfeletti Költséggel jár provincialis városban minden litterarius vállalkozás is.

Adataim megvannak, és bő anyag annak folytatására, megvan a földtani térkép, tájképek és népviseleti ábrák, megvan az akarat is a munka folytatásához. – részvét és segély hiányzik.

Böles és követendő tanácsodat, ha engem avval szerencséltetni hajlandó vagy, nagy köszönettel fogadom.

Kitünő tisztelettel

hived és tisztelő barátod

Dr Nagy Józsefull

Hazsinán Oct. 4 kén 1867.
V. – 11.

19

Mélyen tisztelt Uram!

Emlékemben némi örömmel tünnek fel mindig azon kedélyes napok, melyeket én felejthetetlen néném Draskóczíné házánál Kegyed nagy becsü társaságában tölteni szerencsés valék. Kegyed rég elfelejtheté azon napokat – s ha azokat nem is, de elfelejté azon háznak igénytelen unoka hugát – ki most Kegyed szivélyes indulatihoz folya

:/:

folyamodik

Ki egykor kedélyes tudott lenni — lelkem sugalja most is az — és ez batórit fel kiblen ben azon reményt táplálni, hogy nem löki fére lapomat de elolvassa 's kérelmemet meg hulgatandja. —

En köi hivatásomat teljesitém midőn Nagy Károly az egykori Gömör megye főjegyzőjének neje lettem. Köi hivatásom teljesé vált midőn Isten anyai kötelességeket is mért reám

E kötelességem teljesitése pedig súlyosan nehezedik reám mert fő támaszomat férjemet régi elveszetém, 's á nehéz feladat egyfi gyermekből hasznos hon polgárt nevelni egyedül á gyenge anya nehezedett.

Fiam Gyula Pesten végzé á 7dik 's 8dik Osztályt á református Gymnáziumban. Az érétségi vizsgát is ott tevé le, 's most á bölcseszeti tanfolyamra á pesti egyetemre megy. Jobb szeretem volna, ha á jogi tanfolyamot végezve anya segitségére haza jött volna; — de hiába fiamnak magasabb törekvései vannak ö á tudomanyoknak akarja szentelni életét — bele nyugodtam ö tehát bölcsésznek iratja be magát. —

Gyermekem jelemzésébe nem bocsátkozom 's a sorainmnak egyedüli czélja kegyed figyelmét fiam részére ki kérni, 's az apátlan fiútól mély 's nagyra becsülendő tanacsát ha erre szüksége leendre

./.

meg nem tagadni. — Méltóztassék
fiam magasabb törekvéseit
méltanyolni — Gymnazialis
bizonyitványai kitünök
és végre méltóztasek egy
anyának e szerénytelen
tolakodását megbocsátan
kinek legföbb ohajtása
fiából az ember társada-
lomnak egy hasznos tagot
nevelni. —

Magamat kegyes indu-
latiba ajánlva vagyok

Mélyen tisztelt Urumnak

Kész szolgálója
özv. Nagy Károlyné
sz. Ujházy Paulina

Szeged, October 30. 1850.

21

Tekintetes Titoknok úr!

Meghezdvén az új tanéver, nekem mint igazgatónak az
új tanrendszer szerint hasonlóul jutott egy tanszék és
kívánatom szerint a magyar nemz. irodalom történeti
a felgymnasiumban. Kömmel karolám föl kegyedtek
ez ügybeni páradozását, a „Magyar Hirlapban hirdetett
„Magyar nemz. irodalom rövid története" czimű mun-
kájár kézi könyvül használandó, annak megszerzé-
sére fölszólítám az ifjuságot. Minek következtében
a VI–VII és VIII osztályokban összeg 80 példányra – mind
a kér darabbál fizettek elő. A példányokért e biztos
alkalommal küldöm a 106 fr 40 kupp. S kérem ugyanezen
úr által elküldeni a példányokat is. Az egész ifjuságnak
száma a nyolcz osztályban eddig 260. — — Septem-
berben küldöttem az olczó könyv kiadó tánsular-
nak egy kis munkát az ifjuság számára kiadan-
dó „Keresztény erkölcstan" czim alatt. — Jelenleg
éneklekre nyomatok hasonlóul az ifjuság használ-
tatára.

Többire újirván kéréseimet, szívez indulatiba
ajánlva, teljes tisztelettel maradok

Tekintetes Titoknok urnak

hű tisztelője
Nagy Mártonsk
feltanodai igazg. s m. irod. tör.
tanár

5

Szeged, 1851. jannár 2-tán.

72

Tekintetes Titoknok Úr!

Bizton abban maradtam, hogy a kapván, küldöm az utolsó tíz példányra tett előfizetési illetéket — de még ezekben két példányra tett előfizetési illetéket — de még ezekben két példányra tett előfizetési illetéket — de még ezekben két

Nagy Mártor

Tekintetes Tudós
Poldy Szerencz Urnak.
a Magyar Academia Titoknokának.
16 Szeptbrak.
Pesten.

Szeged, 1851. 8ber 20. kán.

23

Tekintetes Tudós Titoknok úr!

Irodalomból az illetéket megkapram Emich úr által, s
ez ügyben inék is már neki. Egyedüli ohajtásom, minél
előbb birhatni a jeles munkát. Mint egy 30 új előfize-
tővel ismét szaporodott a mult évi szám. Septemberben
nen találkozhatánk; mit igen ohajtottam; és így alap-
rajzi szózatunkból sem szolgálhattam. Jelenleg kül-
dök egy párt; hanmadítot J. Kiss Károl urnak. —
Ifjuságunk száma ez évben mint egy 20. al szapo-
rodott 288-mind a 8 szárlyban. J. Ennyit halmozott
foglalkozásaim közt. Ki tapasztalt szivességébe ajánt-
va teljes tiszteletteel vagyok

Tekintetes T. Titoknok urnak

hűtiszedője
Nagy Mártorsk
igazgató.

25

Mélyen tisztelt
Jekintetes Ur!

Magyar gyorsírásnak a tud. Egyetemben
tanithatása tárgában benyujtott
folyamodásomra elintézés-mind-
addig- nemkövetkezvén, mély tiszte-
lettel járulok Jekintetes Urhoz az
iránt: méltóztatnék kézelmem-
nek mihamarábbi sikeres megol-
dásába kegyesen befolyni, és az
eredményről értesiteni.

Hozafini mély tisztelettel
vagyok

Mélyen tisztelt Jekintetes Urnak
Pest. Januar 14én. 1862.
(Kigyó utca 3 sz. 3ik emelet.)

alázatos szolgája
Nagy Miklós

5Г.

2в

Nagyságos Királyi tanácsos, és egyetemi tanár Úr!

Folyó hó 3ról kelt igen becses levelére Nagyságodnak van szerencsém válaszolni, miszerént nagyreménnyü fiának á Jézustársasági növeldébe való bevétele iránti kivánatát Nagyságodnak leg jobb akaratom mellett sem tellyesithetem. Ugyan is á boldogult érsek által az itthelyi két növeldében alapitott ingyen helyek csak akkor lesznek betölthetők, midőn az é czélra alapitványul hagyott véghagyatéka beszedve és tőkesitve leend. Mi természetesen, kivált á mostani nyommasztó Környülmények miatt, több időt igényel. Ide járul, hogy á finöveldébe á meg állapitott szám már betöltve lévén, oda jelenleg senkit sem lehet bevenni. Nem hallgathatom

el azt sem, hogy az adományozási jog az időszer
érsekre, az érseki szék megürültével pedig a
káptalaura ruházva, és némely feltételekhez
légyen.

Fogadja Nagyságod kiváló tiszteletem nyi
vánitását, melylyel maradtam Kalocsán
Augusztus hó 9ken 1866.

Nagyságodnak

tellyes Készségü Szolga
Nehiba János mk
Kalocsai nagy prépost.

tesebbet, a prot. székesegyházat említem meg, melybe az ural-

Milyen tisztelt Nagyságod!

gondomnak tartottam, hogy mihelyst
Berlinbe érkezem és megtelepedem, a-
zonnal alázatos igéretemnél fogva
Nagyságodat nemi dolgaimról érte-
sítsem.

Elutazásom Pestről jan. 30-án
reggel 10 órakor történt. Este 7 óra-
kor Bécsbe érkeztem. Jan. 31-én meg-
néztem Bécsnek nevezetesebb helye-
it többi között az egyetemet s ani-
nak bölcsészetkarát. Este 7 órakor
elutaztam Prágába. Egész éjjel u-
taztam. Reggel nyolckor Prágába
érkeztem, honnan azonban alig egy
félórai pihenés után utaznom kel-
lett Drezdába. 12 órakor Csehország
határát átléptem s 3 órakor du.
Drezdába érkeztem. 3 órától 5-ig az
utazásból magamat kipihentem.
Ezen időközben Drezdának tobo-

gókkal feldiszített épületei Páris e
latívja következtében, melyről
értesültem, bámulásra gerjes
tek. Este 10 órakor, midőn B
be érkeztem, a porosz főváros f
szítése szintén meglepett.

Másnap reggel, midőn a
déglőből, melyben megszállva v
az utcára kimentem, egy szok
jelenetnek voltam tanúja. Ugy
előttem s mellettem szegény
sorsú fiatalok, férfiak és gy
kek futottak s teletorokkal
áltották: „eine neue Depesch
E jelenet, mióta Berlinben va
majd minden nap ismétlődi
Berlinben a hangulat, a győ
következtében, roppant maga
fokon áll. Megértem azt is, m
soha sem gondoltam, hogy fe
délután 4 órakor 20 percig fu
núja legyek a victoriát hir
ágyudörejeknek. Azonban ke
féb. 3 án déltől fogva, egy szom

közlő pesti távirat miatt, mely
szerint a halhatatlan emlékezetű
Cultusminister Ő Excja meghalt,
nagyon le volt hangolva, ennélfog-
va a diszlövések rám nézve kelle-
mesen nem hatottak; – tudván to-
vábbá azt, hogy épen abban az órá-
ban kisérik a hazának nagy fér-
fiai sírba azon kitünő embert, ki-
nek kedves hazánk végetlenül so-
kat köszön s kinek énis örökké
köszönhetem – Nagyságod ajánlá-
sa folytán – azon szerencsét, hogy
mostan Berlinben vagyok. Oh vajha
hasonló jellemű ember foglalná
el a feledhetlen emlékezetű nagy
ember miniszteri helyét!

Miután erre a félévre az im-
matriculationál elkéstem, ennél-
fogva mint hospes járok az előa-
dásokra. E félév márt. 25-ig tart, a
második félév pedig ápril. 15-én
kezdődik. Addig is, míg mint ren-
des hallgató szerepelhetek, tanul-

5 Г.

20

Igen mélyen tisztelt Nagyságos Úr!

Február hó elején írt levelemben bátorkodtam volt Nagyságodnak alázatos szívvel megígérni, hogy némely nevezetességről, ha elegendő tapasztalati ismeretet szerezhetnem, írni fogok. Igyekezetemnek a közlendő gondolatok általi szíves és hű bevárásának legalkalmasabb időpontjául a győzelmes tábor bevonulásának idejét közeledésekor láttam. Ennélfogva vettem most feladatomat megoldani. De mielőtt ezt tehetném, méltóztassék engem igen becses figyelmével nehány percig megajándékozni.

A város déli részén egy „Wilhelmsplatz" nevezetű dombon kezdik, melynek tetején a város által az 1813, 14 és 15-iki csatákban emlékére állíttott nagyszerű bronz monumentum látható. E dombról kelet, észak és nyugat felé a város rophatók. E dombról kelet, észak és nyugat felé a város rophatók. E dombról kelet, észak és nyugat felé a város rophatók

kodó ház tagjai szoktak járni és a kath. templomot. Ez u
tól alig harminc lépésnyire nyugat felé az „Unter den Lin
első rangú út mellett fekszik az egyemeletes császári lak
dag könyvtárával, evvel pedig szemközt az [ ] alakú kétemele
tudomány egyetem épülete, melytől éjszak felé körül belől 50
nyire van Hegelnek jun. 3 án nagy ünnepélylyel leleplezett
lossalis mellképe.

Az egyetem és a császári lak között az „Unter den
den" út közepén áll feketésbarna márványtalapzaton Nagy
gyes bronsz monumentuma, mely őt életnagyságban lóhát
ve díszöltönyben tünteti elő környezve katonai és polgári e
lő férfiaktól. A polgári férfiak között látható a szikárala
Kant is, ki Lessinggel beszélget. Lessing levett föveggel ha
ja a bölcs férfiút. Az „Unter den Linden" út közepe a mo
mentumtól kezdve nyugat felé majdnem a brandenburgi
puig jobb és bal felől hárs-, gesztenye- és ákászfa-sorral
A két fasor között, mely jelenleg nagyszerű díszítésnek ta
szép és tágas sétány vonul a brandenburgi kapu felé. E
nem messzeketet felé a fasorok megszünnek. Ezek vmint a
lített kapu között egy csinos és meglehetős nagyságú tér fek
Neve „Pariser Platz". E téren közvetlenül a fasorok végén szem k
a kapuval készül most a német császár sátra. A bevonul
bor fogadtatása az uralkodó által, a mint beszélik, itt len
kilátásba helyezve. Ennélfogva a tér déli és éjszaki részén a
közönség számára nagyszerű emelvényeket készítenek. Ilye
azonban nemcsak egyedül itt láthatni, hanem egyebütt
„Unter den Linden" út két oldalán, a hol csak szabad tér v
Nevezetesen az egyetem és a császári palota mellett. A
alább említem meg.

A brandenburgi kapu nagyszerű kőoszlopokat, corin
si formákban, győzelmi hősök szobrait és mythologiai f
ványokat tüntet elő. De vmennyi között legnevezetesebb a
pu felett létező imposant bronsz monumentum, mely
életnagyságú lovat kétkerekű szekérbe fogva és a gy
lem istennőjétől hajtva ábrázol, ki koszorus keresz
felette koronás sassal hozza a győzelmet nyugat f
E kapun át leend a bevonulás és az „Unter den Linden" u

kelet felé fog haladni miglen eléri az említett út végét s nem
messze tőle ugyanezen irányban az ugynevezett „Lustgarten" szép
térét, melyen a bevonulás ünnepélyével kapcsolatban Nagy Fri-
gyes emlékére állított monumentum leleplezése fog megtörtén-
ni. Ezért sok emelvény készül a tér körül.
Egypár nevezetes épületet itt meg kell említenem. Ilyen p. a
tér déli részén fekvő colossalis régi királyi lak három emeletes épü-
lete, melyet Nagy Frigyes építetett. Ebben történt nem régen a Reichs
tag megnyitása. A tér keleti részén fekszik az előbb említett prot.
székesegyház, nyugati részén pedig a musaeum igen szép két
emeletes épülete, mely az egyetemi épülettel együtt Nagy Fri-
gyestől építetett. A musaeum épületének déli fala külsőleg
életnagyságú fresco képekkel bír, melyek az egész görög és ró-
mai mythologiát hathatós alakokban ábrázolják. A musaeum
különböző szobor-, régészet- és képtárra oszlik. Időmhöz képest
eddig a szobor- és a képtárt látogattam meg. Az előbbiből a
görög és római istenek és hősök szobrait, a képtárból pedig az
italiai iskola, mint a velencei, lombardiai és a toscaniaihoz
tartozó szerzők műveit láttam. Igen szép és meglepő képek. De
mindamellett az Eszterházy képtár elsőséggel bír. A szobortár
terme előtti kupola alatt látható N. Frigyes bronsz szobra
imperatori díszöltönyben ábrázolva.

Nagy Frigyes szobra azonkivül még több helyen látható.
Nevezetesen a város nyugati oldalán nem messze a branden-
burgi kaputól egy szép zöld erdő fekszik és csinos sétányokkal
bír. Az erdő egészen Charlottenburgig nyulik. Ebben az erdőben van
még N. Frigyes emlékére egy harmadfél öl magos oszlop szobor-
ral együtt cararai fehér márványból állítva, ily felírással: Ih-
rem Koenige Friedrich Wilhelm III. die dankbaren Bewohner
Berlins. A szobor életnagyságban és polgári öltönyben ábrázol-
ja N. Frigyest, az oszlop oldalán pedig idyli képek láthatók
a germán őskorból. A mű a művész talentumának kitü-
nő fejlettségéről tanúskodik. Ezen kivül még látható ilyféle mo-
numentum az ugynevezett királyutcában, hová a musaeum-
mal szemközt fekvő régi királyi lak udvarából mehetni.

A királyutcában nem messze a Spree folyón emelkedő hi-
don ismét N. Frigyes monumentumával találkozunk, mely őt,
mint fő hadvezért és jeles hőst ábrázolja. E szobornál már meg-

kodó ház tagjai szoktak járni és a kath. templomot. Ez utóbbitól alig harminc lépésnyire nyugat felé az „Unter den Linden" első rangú út mellett fekszik az egyemeletes császári lak gazdag könyvtárával, evvel pedig szemközt az [ ]alakú két emeletes tudomány egyetem épülete, melytől éjszak felé körül-belől 50 lépésnyire van Hegelnek jun. 3 án nagy ünnepélylyel leleplezett colossalis mellképe.

Az egyetem és a császári lak között az „Unter den Linden" út közepén áll feketésbarna márványtalapzaton Nagy Frigyes bronsz monumentuma, mely őt életnagyságban lóháton ülve díszöltönyben tünteti elő, környezve katonai és polgári előkelő férfiaktól. A polgári férfiak között látható a szikáralakú Kant is, ki Lessinggel beszélget. Lessing levett föveggel hallgatja a bölcs férfiút. Az „Unter den Linden" út közepe a monumentumtól kezdve nyugat felé majdnem a brandenburgi kapuig jobb és bal felől hárs-, gesztenye- és ákászfa-sorral bír. A két fasor között, mely jelenleg nagyszerű díszítésnek tárgya, szép és tágas sétány vonul a brandenburgi kapu felé. Ettől nem messzeketet felé a fasorok megszünnek. Ezek vmint az említett kapu között egy csinos és meglehetős nagyságú tér fekszik. Neve „Pariser Platz". E téren közvetlenül a fasorok végén szemközt a kapuval készül most a német császár sátra. A bevonuló tábor fogadtatása az uralkodó által, a mint beszélik, itt lenne kilátásba helyezve. Ennélfogva a tér déli és éjszaki részén a néző közönség számára nagyszerű emelvényeket készítenek. Ilyeneket azonban nemcsak egyedül itt láthatni, hanem egyebütt is az „Unter den Linden" út két oldalán, a hol csak szabad tér van. Nevezetesen az egyetem és a császári palota mellett. A többit alább említem meg.

A brandenburgi kapu nagyszerű kőoszlopokat, corinthusi formákban, győzelmi hősök szobrait és mythologiai faragványokat tüntet elő. De vmennyi között legnevezetesebb a kapu felett létező imposant bronsz monumentum, mely négy életnagyságú lovat kétkerekű szekérbe fogva és a győzelem istennőjétől hajtva ábrázol, ki koszorus kereszttel felette koronás sassal hozza a győzelmet nyugat felől. E kapun át leend a bevonulás és az „Unter den Linden" úton kelet felé fog haladni miglen eléri az említett út végét s nem messze tőle ugyanezen irányban az ugynevezett „Lustgarten" szép terét, melyen a bevonulás ünnepélyével kapcsolatban Nagy Frigyes emlékére állitott monumentum leleplezése fog megtörténni. Ezért sok emelvény készül a tér körül. Egypár nevezetes épületet itt meg kell említenem. Ilyen p. a tér déli részén fekvő colossalis régi királyi lak három emeletes épülete, melyet Nagy Frigyes épitetett. Ebben történt nem régen a Reichstag megnyitása. A tér keleti részén fekszik az előbb említett prot. székesegyház, nyugati részén pedig a musaeum igen szép két emeletes épülete, mely az egyetemi épülettel együtt Nagy Frigyestől épitetett. A musaeum épületének déli fala külsőleg életnagyságú fresco képekkel bír, melyek az egész görög és római mythologiát hathatós alakokban ábrázolják. A musaeum különböző szobor-, régészet- és képtárra oszlik. Időmhöz képest eddig a szobor- és a képtárt látogattam meg. Az előbbiből a görög és római istenek és hősök szobrait, a képtárból pedig az italiai iskola, mint a velencei, lombardiai és a toscaniaihoz tartozó szerzők müveit láttam. Igen szép és meglepő képek. De mind a mellett az Eszterházy képtár elsőséggel bír. A szobortár terme előtti kupola alatt látható N. Frigyes bronsz szobra imperatori díszöltönyben ábrázolva.

Nagy Frigyes szobra azonkivül még több helyen látható. Nevezetesen a város nyugati oldalán nem messze a brandenburgi kaputól egy szép zöld erdő fekszik és csinos sétányokkal bír. Az erdő egészen Charlottenburgig nyulik. Ebben az erdőben van még N. Frigyes emlékére egy harmadfél öl magos oszlop szoborral együtt carärai fehér márványból állitva, ily felirással: Ihrem Koenige Friedrich Wilhelm III. die dankbaren Bewohner Berlins. A szobor életnagyságban és polgári öltönyben ábrázolja N. Frigyest, az oszlop oldalán pedig idyli képek láthatók a germán őskorból. A mű a művész talentumának kitünő fejlettségéről tanúskodik. Ezen kivül még látható ily féle monumentum az ugynevezett királyutcában, hová a musaeummal szemközt fekvő régi királyi lak udvarából mehetni.

A királyutcában nem messze a Spree folyón emelkedő hidon ismét N. Frigyes monumentumával találkozunk, mely őt, mint fő hadvezért és jeles hőst ábrázolja. E szobornál már meg-

ragadja a szemlélőt az oldalátnéző s nem messzire fekvő Sanácsház épülete magas tornyával. Ezen épület kemény növő téglából van épitve. Az egész, és részarány, a mértékes, szabály és viszonyszerű vég az épület minden kis mozzanatában a legtapintalosabb épitészeti ügyességgel van keresztülvive. Termei is meglepők. Ajtaik felett apharismák olvashatók. Többet közölök följeggyzetem. Egyet például látsorkodom Nagyságodnak is közleni: Saimba marst Rouffsum, Rouffsum marst Ubaumüff, Ubaumüff baingt Baing, Baing baingt Oamüff, Oamüff marst Samüff, Samüff marst wieder Friida.

A Királyutca keletfelől nyugat felé halad. Ezen felé menve, az ember a Triggyes utcába jő, mely éjszak felől dél felé egyenes vonalban halad s az „Unter den Linden" út után Berlin első rangu utcája. A Királyutcán tovább nyugat felé menve, a Vilmos utcába érünk, mely szinten éjszak felől dél felé egyenes vonalt képez s az előbbi utcával mindenben egyenlő rangu. Ebben lakik Bismarck, Triggyes Károly s több más az uralkodó házhoz tartozó főhercegi, kivéve a koronaherceget, ki az „Unter den Linden" út mellett az egyetemtől délkelet felé vmi 60 lépésnyi távolságra eső, igen szép egy emeletes palotában lakik.

Ezen főutcákat több más utca metszi át egyenes vonalban és meglepő rendezettségben. Az utcák mellett imitt-amott egyes oszlopok láthatók, melyeket a N. Triggyes utcák kitünő hősök bronz szobrai márvány oszlopokkal ékesitenek. Szóval a militarismus szellemét kifejező emlékek kel minden lépten, nyomon találkozhatni.

Még sokat lehetne irnom a városról, a miket rá vonatkozólag tapasztaltam vagy a miket még nem tapasztaltam: de az előbbiek nem annyira érdekesek, az utóbbiakat pedig időmhöz képest csak ezután szerzem meg. Csak hogy a Berlinben való tartózkodásom már nem sokára befejeződik, mivel aug. elején, midőn az előadások bevégződtek, Sinába utazom. Ott szándékozom a második félévemet egy igen jeles philosophus előadásainak meghallgatásában tölteni.

Hogy miért nem maradok a második félévem is Berlinben, azt egyfelől az emelkedő drágaság miatt nem tehetem, másfelől pedig, minek a kijelölt szakmámban hallgatott előadások alatt jelentkező bölcsészeti nézetek alanyi, tárgyi és összerü oldalairól elegendő ismeretet szereztem, melynek alapján a különfele nézetek között ezután már könnyü lesz munkálkodva eligazodni. Itt el nem mulaszthatom, hogy Nagyságodnak kitünő tudományszeretete iránt tanusitott nemes jóságáért, bár néma betükben, előlegezem forró köszönetemet ne tolmácsoljam, mi szerint méltóztatott volt nemes szivü közreműködésével nekem önkiképzésemre ily szép és széles tudományköri tért nyitni, melyen jókedvvel munkálkodva haladtam s kivánok ezután is haladni, megfelelni óhajtván a jövőben feladatom helyes megoldásának, mely nem csak édes hazámban élem kitünni lesz.

Méltóztassék tehát a messze távolból nyilatkozó forró köszönetet kegyesen fogadni.

Ha Sinába megyek és ottan némely nevezetességeket látok, igen szivesen ámi fogok.

Addig is igen mély tisztelettel, minden jót kivánva, a legtöbb ragaszkodással maradtam

Nagyságodnak

Berlin jun. 10. 1871.

legalázatosabb tisztelője

Nemes Imre.

Milyen tisztelő Nagyságos
Rector Úr!

Ha ez újév napján Németország egyik egyetemi városában t. i. Jenában egy szerény pillantást vetek az eddigi külföldi tartózkodásomra: lehetetlen, hogy magasztos feladatomnak ne tekintsem én is azt, miszerint az újév alkalmával Nagyságod számos üdvözlői között egyszerű kívánalaimnak kifejezést ne adjak. Messze földről jönek igyan, de azért néma betükben is épen oly tiszta őszinteségről tanúskodnak, mintha kedves hazánk fővárosában Nagyságod becses szine előtt élőszókkal fejezném ki.

Legfőbb kívánatom szerint nyilatkozva; vajha adná a mindenség Úra Nagyságodnak miszerint az újévet visszatérésében, ezután is, még évtizedekig láthatná! Más forró kívánataimnal pedig a legőszintébben tolmácsolom, hogy Nagyságod mindaddig a legjobb egészségben élve, a tudomány oly ragyogó fényével tündö-

Izasz

köljék édes hazánk remek irodalma
gén, mint a milyenben eddig is Magya
ság bámúlva szemlélte; koszoruzza mi
ennek közepette Nagyságodat mindig
mindenütt és mindenben a legtisztább
röm.

A mint méltóztatik tudni, én most
Jenában vagyok. Augusztus elején, mi
a philosophiai előadások Berlinben meg
szüntek, Berlinből Jenába jöttem. Itte
martius közepeig szándékozom maradn
Akkor a félévi előadások be fognak v
ződni. Ha ez a félév is szerencsésen el
lik, azonnal fordítom a szekér rúdját
retett hazám felé, Buda-Pestnek.

Jenában csak két tanárom van, ho
Berlinben öt volt. De nem a számot
egyénekben, hanem az egyéneket a szám
ban természeti megadományozottságu
szerint tekintve, azt kell mondanom,
Jena Berlinnél inkább leköti a figy
memet. Jenában egy Fischer Kuno
vezetű, mondhatom, világhirű philos
phus gyönyörködtet. Szónokias díszs
és rendkívül hű memoriával tartó
adásai vonzerővel birnak. A hallgat

ság figyelmét általában véve lekötik.
Az enyimet is. De csak egyes részben,
nem pedig egészben. Ez onnan van, mi-
vel a philosophiai problemák kemény
csomóit néhol nem oldja oly otthonos-
sággal és bámulatos tapintatossággal
az előadó, mint a mi, a maga nemé-
ben páratlan egyetemi Bölcsészünk.
Most bámulom igazán a nagy szelle-
mek tudománybeli fokozatos differentiáit
egy tankör egészletén belül.

Szeretnék Nagyságodnak még so-
kat irni, a mit láttam, hallottam, szó-
val tapasztaltam. Reméllem azonban,
hogy e kivánságomra nézve a szeren-
csés alkalom nem sokára be fog követ-
kezni.

Még egyszer a legforróbban üdvözöl-
ve Nagyságodat az újév napján: a leg-
mélyebb tisztelettel maradtam a szép Pan-
noniától messze földön el

na (Markt № 218),
emb. 29 1871.

élethossziglan alázatos-
szivű tisztelője
Nemes Imre

Izász

Kitünően tisztelt Nagyságos Úr!

kegyes meghagyás következtében voltam Korzán igazgató úrnál. Az ügy állása ez.

Az elhalt Markus életében, mint paralel osztálytanár hivataloskodott a philologiában. De most már a paralel osztályok meg vannak szüntetve. Következőleg ily osztályokra való tanárra nincs többé szükség. Ennélfogva úgy hiszi az igazgató, hogy pályázat a magas Kormány által az üresedésbe jött, de már fölöslegessé vált tanszék betöltésére nem fog hirdettetni.

Az Erdélybe szóló levél címe így lenne:

v. p. Kőhalom
Mókába

Örökké hálás tisztelettel vagyok

Pest, martius 17. 1872. alázatos tisztelője
Nemes Imre.

Tizasz

Kitünöleg tisztelt Nagyságos Úr!

Irántam folytonosan tapasztalt nemeslelkűségéhez bátorkodom jelenleg is alázatteljesen egy kéréssel járúlni.

Mult hó végén a hivatalos lap szerint több állami tanítóképezdében nyelvészeti állomás nyílt. Tekintve, hogy a Pesten fölállítandó állami reáltanodához, a mint Hoffer igazgató úrtól értesültem, nem neveztetem ki: folyamodtam tehát folyó september hava 9-én a kolozsvári tanítóképezde nyelvészeti állomásáért. Ez azon tárgy, melynek tekintetében Nagyságodnak irántami ritka jószivességét megkérni bátorkodom, hogy t. i. méltóztassék e tárgyban Mészáros Ferenc osztálytanácsos Úr Ő Nagyságának csak egy pár sorral a kolozsvári tanítóképezdéhez való kinevezésemet melegen ajánlani, tekintve, hogy nagyon tartok attól, nehogy a jövő tanévre állomás nélkül maradjak.

Kérésemet megujítva alázatosan esedezem annak teljesítéseért.

Legmélyebb tisztelettel maradok

Szász-Sebes, september 18-án 1872.

örökké hálás tisztelője
Nemes Imre
okleveles gym. tanár

Kitünően tisztelt Nagyságos Úr!

Méltóztassék az idemellékelt kérvényemet kegyesen támogatni és engem, ha lehet julius 24-dik napjára, egy levelezési lap által meghini.

Minden jót kivánva Nagyságodnak, kitünő tiszteletttel vagyok

Pozsonyban, 1873 évi julius 3.

alázatos tisztelője
Nemes Imre.

Kitünően tisztelt Nagyságos Úr!

Élénk emlékezetben tartván Nagyságodnak esztendővel ez előtt irántam tanusított atyai jóságát, lehetetlen becses névnapja alkalmából számos üdvözlői között nekem is azokhoz nem csatlakoznom, kik a provinciáról járúlnak forró kivánataikkal Nagyságodhoz Budapestre.

Egyszerű kivánataim, melyeket alázatos hálám jeleül legbecsesebb névnapja alkalmával kifejezni bátorkodom, kettőben összpontosúlnak. Éltesse a jó Isten Nagyságodat még sok évig egészségben és áldja örömmel és boldogsággal mindenütt és mindenben.

E hó elsején Vörösmarty, koszorús költőnk emlékét fényesen ünnepeltük meg. Vutkovits barátom tartotta az emlékbeszédet. Erre számos pohárköszöntés következett. Egy vonatkozott Nagyságod becses Személyiségére is azon felhivással, hogy a tervezett Toldy-kör megalakúlásában a Vörösmarty ünnepélyén jelenlevők részt venni szives-

kedjenek. Az indítvány meleg részvétre ta
lált mindnyájunknál.

A mindenség Urától Nagyságodnak
becses névnapja alkalmával még egyszer m
den jót kívánva, hódoló tisztelettel marad

Pozsonyban 1870-évi
December 2-dikán.

holtig hálás tisztelő
Nemes Imre.

M. i. Valószínű, hogy január vagy febru
vában Pestre megyek a bölcsészettudori szig
lat szóbeli vizsgálatának letevésére. Főtárg
a philosophia, melléktárgyaim a paedagog
a német nyelvészet és irodalom.

37

Kitünően tisztelt Nagyságos Uram!

Nem találkozhatván hétfőn Nagyságoddal szállásán, bátorkodom tehát e sorokban hálás érzelmemnek kifejezést adni.

Fogadja Nagyságod forró köszönetemet a tudori vizsgálatért, melyben, mint examinatorom résztvenni méltóztatott. Újból és újból tanusított jóságai bennem örök emlékkel birnak.

Még egyszer forró köszönetemet fejezve ki, kitünő tisztelettel maradok

Pozsonyban 1874 évi
január 29-én.

holtig hálás tisztelője
Nemes Imre.

Nagyságos Ur!

Ráth Mór pesti könyvkiadó által kiboesátott értesitőben olvasom, miként Nagyságod „összegyüjtött munkái" tíz kötetéből eddig megjelentek:

Magyar államférfiak s írók. 2. kötet.

Magyar költők élete, 2. kötet.

Irodalmi beszédek, 2. kötet,

ezeket azon 15. pénzi előfizető,

kiket szerzett Vutkovich Sándor jelenleg personyi tanár ur, megkapták, azonban a legutóbb megjelent:

Irodalmi arczképek és szakaszok

Két kötetét Ráth Mór mai napig sem küldötte meg kezeimhez, mint Vutkovich Sándor ebbeni megbizottjához noha a kezeimnél levő pontai vevény szerint mind a 15. előfizető utáni 12 fl. előfizetési pénzt megkapta. ./.

Jóllehet Ráth Mór már az „Irodalmi beszédek 2. kötetét Nevemre szimszve küldte, s én osztottam szét az előfizetők kört mentségeül tehát fel nem hozhatja, miként nem tudta volna hova küldje s kinek; miért oly megbocsájthatlan hibát követett el ellenünk mint előfizetők ellen, hogy bárminő ismert s körszeretet ben álló magyar Iró adja is ki munkáját Ráth által, a pécsi ember okulva az eddig tapasztaltakon, ovakodni fog előfizetni azért, mert a pénzt rögtön kérik a munkát pedig oly késön kapja, hogy a várakozás elidegeniti az irodalom pártolásától, mintán az előfizető úgy lesz megjutalmazva az irodalom pártolásáért, ha a munka megjelenésével megkapja példányát rövid idő alatt, s élvezheti szellemi tartalmát,

Ezért azon kérelemmel járulok Nagyságodhoz, miként Ráth Mór urat felelettre vonni méltoztasszék mulasztásáért, s a pécsi előfizetőknek járó példányok mielőbbi megküldését szorgolni szivesk edjék.

Hazafiui tisztelettel maradok

Nagyságod

Pécsett, 8/3. decz. 27ᵉⁿ alázatos szolgája

Németh József
ügyvéd

Drága kedves Tkts W.

Szerencsétlenségemre éppenn tegnap vithe el
Tarkovits Miklos Nga á kalandariumat
valamit ugyan jegyzettem ki belölle p.o. Et sic est finis
in Kwzegh in feria sexta ante festum bte lucie virginis anno Dni M.
CCCCLXXXXIX [1489] sub egregio Domino Balthisaro de Battyan
Capitaneo ejusdem Civitatis et Castri Kwzegh, per me Antoniam
litteratum Nobilem de Janch, existens penes Albam regalem
továbba [magyarul] Ez az thÿzen harom mise kÿ felewl mondatÿk megh
ÿzaga wÿz kewrezth napÿ Mise. Istennek Zucharol valo Mise
sa tu - á száz aranyrol irást adott ö Nga. s hogy rezebe rapta felette
jo rédvét mutatta meg á ház nepe irpát is - holott az elett haragos
volt. azután rendze mutagatta minden ily nyelvünk beli gyüjte menyit
melyek meg rezenel vagynek u.m. á Sz. Margit eletet eg régi mádtsa gos
könyvet is eg Cisio. töred ét, meg valba hogy ezen altalan felfe
dezett mind ipsegére mind festés is irás is Ev fiannak felül ha
ladgya azt tel. Ezen Dissertatiot, meg tarthatot Cselédy hoffalatan
vagyok bátor velle tenni a T. vrk meg, meg ezenn, meg ezen papai tiszes könyvtal
valo kivonattal T. Ternei Urnak. mint hogy hapa jöven á tisz t. ur elöbb is a Tkrt
fog valal ezni bátorragyok könyörögni át adása irant. Egyéssett atarty polg a T. Ternek
Nemes Tanne

Wien 23. Jänner 1866.

47

Hochwohlgeborner Herr Hofrath!

Auf Anrathen des Hochwohlgeborenen Herrn Hofrathes von Jány hier, wage ich es mit einem gehorsamen Anerbiethen zu belästigen.

Ich bin nämlich im Besitze eines Exemplars von Diderots und D'Alemberts „Encyclopedie ou Dictionnaire raisonné des sciences, des arts et des Manufactures" e.t.c. ein completes Exemplar in Original Ausgabe, sammt Supplementen 35 Folio-Lederbände darunter 12 Bände mit circa 3000 Tafeln Abbildungen und 23 Bände Text, bestens conservirt.

Ich erlaube mir Euerer Hochwohlgeboren dieses Werk für den mässigen Preis von 100 fl ÖW. hiermit käuflich anzubiethen, und bin mit Vergnügen bereit im Falle es gewünscht werden sollte, 2 Musterbände davon, und zwar einen mit Text, den anderen mit Tafeln behufs der geneigten Besichtigung nach Pest zu senden.

Da es sich darum handelt, mit dem Erlöse dieses werthvollen Werkes ältere Rückstände, in welche ich ohne mein Verschulden verfiel, zu begleichen, und überdies sämmtliche Bibliotheken Wiens damit bereits versehen sind, so gebe ich mich der angenehmen Hoffnung hin, Euere Hochwohlgeboren werden der Vorzüglichkeit dieses Werkes wegen, sich geneigtest bestimmt fühlen, in den Ankauf desselben entweder für Zwecke der löbl. kk. Universitäts-Bibliothek, oder aber der hohen Akademie der Wissenschaften, einzuwilligen.

Genehmigen bei diesem Anlasse die Versicherung unbegrenzter Hochachtung von

Euerer Hochwohlgeboren

ergebenstem

Dr. Eugen Nendtwich

Wien, Stadt, Fleischmarkt No 10
2te Stiege, 4ter Stock, Thür 34.

114

45

Kedves barátom!

Com tulálhatván szállásodon, se a könyvtárban, és nem is szolhatván veled az akademiában; engedd meg, hogy kiváncságomat, illetőleg kérésemet irásban kifejezzem.

Te szemmel szoktad kisérni az akademia azon tagjait, a kik fizetésbe lépendők. Nekem ugy látszik, mintha rajtam volna a sor. És épen most, miután 23 évig ingyen szolgáltam az Akademiát, és mint igen jól tudod nem épen munkátlan tagja voltam az akademiának, most miután 23 nehezen töltött és sok nélkülözésekkel összekötött év után valahára a várva várt kis fizetésben részt venni kilátásom van, épen most elakarják venni az uj alapszabályok szerént a rendes tagoktól a fizetést, és azt ülés pénzzé átváltoztatni, hogy azon nem régen bejutott fiatal rendes tag, megfosztván

ván a régieket azon csekély díjtól, melyet az akademia körül tett szolgálatai kért elég keservesen kiérdemeltek, azonnal fizetést kapjanak, és azt, mire mások jogos igényt tarthatnak, magok közt eloszthassanak.

Csak az, a ki igen közel állott hozzám és minden házi visszonyaimat ismerte, tudja, hogy mily nélkülözésekkel kelletett küzdenem a lefolyt 20 éven át, hogy azon csekély örökségemet, melyet édes atyán hogyott, az utolsó krajczárig felkelletett emésztenem, hogy családomat és önmagamat az életre legszükségesebbekkel, és nélkülözhetlenekkel ellássam, hogy feleségemet és gyermekeimet éhezni és fázni ne hagyjam. Felment reá nem csak az én kis örökségem, hanem azon járulék is, melyet szegény feleségem évenként átyjától kapott. Kénytelen voltam ásványgyűjtemenyemet eladni, drága könyveimnek nagyobb részét, és folyvást csak oly munkákat vállalni el, melyek pénzt hoztak a házba. – Mert 12000 forintból e drága világban családos embernek megélni, puszta

lehetetlenség, mikint magad is igen jól tudni fogod, habár a te jövedelmed 3–4szer annyira fölmegyen.

Ily körülmények között, mily kedvem lehetett szolgálni azon muzsát, mely engem, gyermekeimet és feleségemet folyvást nélkülözésekre kárhoztatott, mely gyermekeim és feleségem vagyonát fölemésztette a nélkül hogy még felnevelve volnának, kiki gondolhatja, a ki magát hasanló esetbe helyezve gondolja.

Az akademiától reménylett kis subventio, legalább némi kárpotlást igért. És íme most, midőn a küszöbön állok, azt átlépendő, hogy ama sok kürdés után némileg jobb sorsra jussak, ott vagyok, hogy azt megtagadják.

Ha tehát némi befolyásod van, azza kérlek, légy oly szives ma az igazgató tanácsnál oda vinni a dolgot, hogy nekem, ha a soron vagyok, a kis díjt meg is szavazzák. Te többekkel körülök jó viszonyban állsz. Ha szolsz velök, és öket leélt éveim keserveire figyelmeztetéd,

bizonyosan meg nem vonják tőlem.
Erre akartalak kérni, és nem kétel-
kedem, miszerint régi barátságod fejé-
ben kérésemet nem is fogod megtagadni.
Maradok őszinte üdvözlettel
Budán Mórczius 20dikán 1868.

tisztelő barátod
Nendtvich Károly

46

Nagyságos Rector ur!

Sajnálattal vagyok kénytelen kijelenteni, hogy a mai ülésre délután 5 órakor el nem jöhetek. Meghülés következtében megbetegedtem, s igy kénytelen vagyok nem csak a szobát, de az ágyat is őrizni. Ugy hiszem azonban, hogy soká nem fog tartani, s igy arra kérem Nagyságos Rector urat, méltóztassék a többi ülésekre meghivót elküldeni.

Megkülönböztetett tisztelettel maradok

Nagyságos Rector urnak

Budán Junius 14dikén 1872.

alázatos szolgája
Nendtvich Károly

9

4h

48

Nagyságos Királyi Tanácsos Ur!

Bocsássa meg szerénytelenségemet, hogy e most megjelent művemet Nagyságodnak azon alázatos kérelem mellett megküldeni bátorkodtam: fogadja azt Nagyságod, mint legmélyebb tiszteletem igénytelen bizonyitékát. Vagyok

A Nagyságos Királyi Tanácsos Urnak

Szombathely jun. 30. 870.

legalázatosabb szolgája

Névy László

Nagyságos Királyi Tanácsos és
Egyetemi Tanár Úr!

Az országos Középtanodai tanáregylet fé augusztus 9ken Lesten tartott Közgyülésén Nagyságodat tanügyünk körül szerzett kitünő érdemeiért közfelkiáltással tiszteletbeli tagjává választotta. A midőn ezt Nagyságod tudomására juttatni szerencsénk van, szívünk mélyéből óhajtjuk, hogy a gondviselés Nagyságodban irodalmunk egyik büszkeségét és hathatós előmozdítóját, a rendszeres és birálatos magyar irodalomtörténet alapvetőjét és teremtőjét, az érdemekben megőszült félszázados írót és nemzetünk egyik leglelkesebb tanítóját a hazai tudományosság javára s egyletünk díszére még számos évekig éltesse!

A legőszintébb tisztelettel alázatos szolgái

Az országos Középtanodai tanáregylet 1871ki Közgyülése nevében.

Ney Ferenc
egyleti elnök

Hoferkároly
egyleti első titkár

Nagyságos Dr. Toldy Ferenc, Kir. Tanácsos és Egyetemi Tanár Urnak.

Vitteau aug. 20/7

57

52

Nagyságos Tanár Úr!

mily csekély, igénytelen személy vagyok én, ki e sorokkal Nagyságos Urhoz fordulni bátorkodom, mégis tudom, szívesen veszi azokat, mert egyik tanítványa az, ki e hálaadó sugallta sorokat Nagyságos Urhoz intézi. Igen is, a hála, mert vétkeznék magam ellen, ha be nem ismerném azon roppant különbséget, mely azon ismeret közt létezik, melyet a magyar nyelvről birtam, midőn a 8-ik gymnáziumi osztályt elvégeztem és a mostani tudás közt, mintán egy évet már az egyetemen is töltöttem. Eddig csak olyan voltam, mint a kertész, ki ismeri a virágok neveit, de azért még nem botanikus; — nekem is voltak ismeretleim a magyar nyelvről, ismertem az

egyes szavakat, ismertem a nyelvtani sza-
lyokat, de a magyar nyelv tudásába, le-
gébe, szellemébe Nagyságos Tanár Úr ve-
tett be. És ezen előhaladás tapasztalat-
érző szivem nem maradhat a nélkül,
hála-adóját legnagyobb szellemi jóltev-
iránt le ne rovja. De gyenge a toll
érzelmem kifejezésére, és ajkaim is
azt tudnák rebegni: Vegye Nagyságos T-
Úr fáradságaiért legbensőbb, legforrób-
hálámat.

De ha hálámnak adtam kifejezést,
nyomhatom el egyszersmind a fölötti n-
örömemet, hogy a gondviselés megenged-
ni Nagyságos Urnak azon időt, mi-
irodalmi üdvös, epochalis működésén-
50 éves jubileumát ünnepelheti. Bo-
ez az ember, a ki, ha visszatekint e-
megfutott pályájára, látja, hogy mük-

nem volt hiába való, hogy az csemetét hajt,
gyümölcsöt hoz, melyet egy egész nemzet élvez.
És Nagyságos Úr megérte ezt az időt, mely-
ben örömmel tekinthet vissza megfutott
pályájára, mert egy egész nemzet hálája te-
szi azt kedvessé, drágává.

Én nem maradhatok el, a nélkül, hogy
az alkalommal legbensőbb szerencsekivána-
taimnak kifejezést ne adjak Tartsa meg
az egek hatalmas ura Nagyságos Urat még
igen igen soká, ép egészségben, erőben, hogy
még igen sokat tehessen a magyar nyelv
és tudomány kimivelődésére és az ifjuság
szellemi hasznára!

Midőn magamat jövőre is szives kegyébe
ajánlani bátorkodom, vagyok

legmélyebb tisztelettel

Nagyságos Tanár Urnak

szti (Pest megye) 1871. aug. 2.

háladatos tanitványa

Nigrinyi József

U. i. Épen most olvastam egy hirlapban, hogy
Nagyságos Úr az egyetem rectora lett. Oly
mely fölött én mint beteg oly örömet ére
minőt már régen nem. Vegye Nagyság
Rector Úr e tekintetben is legbensőbb
rencsekivánataimat!

Mélyen tisztelt
kir. Tanácsos Ur.

Bocsánatát kérem mindenek
lött, hogy egész ösmeretlen létem-
e sorsimát felkeresni bátorkod-
lam. reméltem, miszerint
Nagyságod, ki, oly lankadhatlan
munkása a hazai művelődésnek
éltanijolne fogja az egyesnek
törekvését. —
Tudéken illetőleg talun lakva,
két gyermekemhez, mivel nehány
rig itthon óhajtanám őket
nevelni egy értelmes egyént
hajtanék nevelőül; — s azon
dsára jöttem — miszerint
Nagyságod volt áltásánát fogva

az egyetemnét, vagy nagy remény
fia áttát — birhat ösmeretségg
oly ifju egyének között, kik a me
hogy magányban valamely pá
lyára készülnek, egyuttat a
nevelői áltást elfogadnák.
Tiz éves leányom, már pár év
óta külhoni nevelőnőtöt tanul
az idegen nyelveket, mig a
hazaira csak is a szülők gond
volt fordulva: fiam pár hó
mulva lesz y éves, tehát egész
kezdő tanitvány leng.
Legyen kegyes Nagyságod sor
val szerencséltetni — és ha
tévedés volt a gondolat — és
Nagyságod nem bir ösmeretségg
a pedagogiai pályára készülo
ifjak között — akkor ne vony

g töltem tanácsát, miszerint hova
tellene nekem legczélszerűbben
fordulni czétom elérésében??
Ujra kérve kegyes elnézését
maradtam

Nagyságodnak.

őszinte tisztelője
Okolicsányi Menyhért

Karász (Szabolcs m.)
April 5. 1872.

54 27

Kaschau, 31. März 1873.

55

Lieber guter Herr Onkel!

Ihr freundlicher Glückwunsch zu meinem anspruchlosen Namensfeste hat mich sehr angenehm überrascht u. erfreut; von Personen, in deren täglicher Umgebung wir leben, nehmen wir solche Glückwünsche als etwas Selbstverständliches hin, von in der Ferne Weilenden aber sind sie uns immer ein wohlthuendes Zeichen der Erinnerung. Nehmen Sie also nochmals meinen innigsten Dank.

Wie steht es mit dem Druck der neuen Auflage Ihrer Literaturgeschichte? Bekomme ich nicht schon bald die versprochenen Correcturbögen, damit ich in meiner Arbeit fortfahren kann? Man muß den falschen Ansichten, die man sogar in Deutschland über die ungarische Literatur hegt, schon einmal ein Ende machen. Und dies kann meiner Ansicht nach durch nichts Anderes so schnell

und gründlich geschehen, als durch Ihre Litera-
turgeschichte, wenn man dieselbe der deutsch
Lesewelt in einer guten Übersetzung vorleg
Gute Übertragungen der besseren Dichter
u. Prosaiker müssen dann nachhelfen un
die Detailkenntniß vermitteln.

Ich werde an dem Buche mit Lust u. Lieb
arbeiten, weil mich die Unwissenheit ärgert,
man in neuester Zeit selbst in dem sonst s
gut unterrichteten Deutschland über die Lit
ratur unserer Heimat an den Tag gelegt ha
Ich bitte mir deshalb sowol die versprochenen, die
Zusätze enthaltenden Correcturbögen der neuen
Auflage, als auch u. zwar ganz besonders mein
Manuscript zu schicken, sonst kann ich nicht
arbeiten.

Vielleicht wird es Sie interessiren, daß ich
seit 1. Juli vor. Jahres das Feuilleton der „B
schauer Zeitung" redigire. Ich habe dabei m
ne ganz eigenen Ideen. Mein Wunsch wäre
das Blatt nach u. nach zu einem Vermitt-
lungsorgane zwischen der ungarischen und

deutschen Literatur zu machen.

Hiezu war aber vor Allem nothwendig,
das Blatt beim Publikum beliebt zu machen,
u. dies ist mir bereits gelungen. Schon jetzt
haben wir das Renomée, daß die „K. Z." das
beste Blatt in Oberungarn ist, wie dies auch
der Herausgeber desselben, der acad. Buch-
drucker K. Werfer, am besten spürt, da die
Pränumerantenzahl in 6 Monaten von 720
auf 986 gestiegen ist. Wir bringen vor-
zugsweise Übersetzungen ungarischer Ge-
dichte und Novellen u. veröffentlichten
bisher: „Das weiße Blatt", „Mein Liebster
ist nicht zu Staub geworden", „Die Familie
Bárdy" von Jókai, u. zahlreiche Gedichte
von Petőfi, Czuczor, Vörösmarty, Gyulai,
Erdélyi, Eötvös, Lévay, Tóth Kálmán u. A.;
vorbereitet sind die Novellen: „Ein dreifa-
cher Fluch" u. „Der Flüchtling" von Jókai,
„Die großen Tage Kaschaus" v. K. Szathmá-
ry, „Der Preis eines Schusses" v. Julie Jósi-
ka u. A.

Von den in der letzten Woche erschienen
Übertragungen aus Petöfi u. Czuczor
be ich Abzüge machen lassen, u. schließe
von je ein Exemplar bei. Ich bitte mir
bei Gelegenheit zu sagen, was Sie dan
halten.

Wenn mir Alles so klappt, wie ich
mir ausgerechnet habe, so sehe ich Sie
2 oder 3 Monaten, da wir wahrscheinl
ex offo zur Weltausstellung geschickt
den, um über gewisse Theile derselben
richte zu verfassen.

Sie, wie auch Ihre Angehörigen herz
grüßend u. küssend, bin ich, wie immer, m
inniger Liebe u. Hochachtung

Ihr

aufrichtiger Neffe
Josef Novelli

Kaschau, 7. April 1873. 56

Lieber Herr Onkel!

Der Überbringer dieser Zeilen ist Herr Gymnasialprofessor Hugo G. Károly, einer meiner besten und sympathischesten Bekannten, nicht nur, weil auch sein Lieblingsstudium die Literaturgeschichte u. Alles, was drum und dran hängt, ist, sondern, weil er mit begeisterter Verehrung von Ihnen spricht, und dabei eine Saite meines Herzens berührt, die bei der geringsten Erinnerung an Sie u. Ihr Haus voll freudiger Dankbarkeit erklingt. Ich habe es schon hundertmal gesagt, u. werde es immer wieder aussprechen, daß ich es einzig u. allein dem Verweilen in Ihrem Hause, dem anregenden Umgange mit Ihnen zu verdanken habe, daß aus mir ein Mensch geworden ist, dessen Streben auf etwas Höheres gerichtet ist, der in diesen Zeiten prosaischer Trockenheit, selbst damals, als ihn schwere Sorgen umgaben, sein bischen Poesie nicht verlernt hat. — Doch um auf meinen Professor zurückzukommen, so dürfte er Ihnen vielleicht nicht unbekannt sein, da er schon einige literargeschichtliche Abhandlungen geschrieben hat,

Warum bin ich ein kleines Mädchen?

Mutter, ging' wohl hin zum Tanz,
Wie's die Mädchen treiben.
„Klein bist du noch, Kind, und mußt
Fein zu Hause bleiben".

Zu der großen Mädchen Spiel
Möcht' ich mich vereinen.
„Nein, wo große Mädchen sind,
Braucht man nicht die kleinen".

In die Spinnstub' möcht' ich gehn,
Dreh' schon flink mein Rädchen.
„Nein, nein, schlafen geht zur Nacht
Solch' ein kleines Mädchen!"

Warum bin ich noch so klein,
Herrgott über den Sternen!
Ei, was eine Große kann,
Könnt' ich ja auch erlernen.

Aus dem Ungarischen des Gr. Tuczor,
übersetzt von Walter Newman.

„Wenn einst Gott . . . .“

Wenn einst Gott zu mir so sprechen würde:
„Liebes Kind, erlauben will ich dir,
Daß du selbst dir deinen Tod erwählest“,
Dieses würd' ich dann erflehen mir:

Herbst sei es, ein Herbst, schön, sanft und heiter,
Gelbes Laub erglänz' im Sonnenschein,
Und dazwischen, letzte Spur vom Lenze,
Sing' sein Lied ein einsam Vögelein.

Und gleichwie Natur, die herbstlich kahle,
Unbemerkt der Tod geführt zur Rast,
Also nah' er sich auch mir . . . . erblicken
Mög' ich ihn erst, wenn er mich schon faßt.

Dann, wie dort das Vögelein im Laube,
Mög' ich singen auch mein letztes Lied,
Zaubertönig, daß es in die Herzen
Tief und hoch empor zum Himmel zieht.

Und wenn dann dies Hohelied zu Ende,
Schließ' ein Kuß die bleichen Lippen mir,
Ach, dein Kuß, du liebes, blondes Mädchen,
Du der Erdenwesen Lob und Zier! —

Doch wenn mir ein solcher Tod nicht würde,
Daß es Frühling werde, bät' ich Gott,
Schlachtenfrühling, wo viel Rosen sprießen
Auf der Männer Brust so blutigroth.

Die Trompete schmett're drein begeisternd,
Diese Nachtigall der wilden Schlacht,
Dort sei ich und auch aus meinem Herzen
Wachs' die Todesblum' in blut'ger Pracht.

Und wenn ich von meinem Roß dann stürze,
Schließ' ein Kuß die bleichen Lippen mir,
Ach, dein Kuß, du schöne heil'ge Freiheit,
Du der Himmelswesen Lob und Zier!

Alex. Petöfi.

„Blühende Rosen . . . .“

Blühende Rosen dort am Hügel sind,
Lehne dich an meine Achsel, Kind,
Flüstre mir ins Ohr: „Ich liebe dich!“
Ach, wie das mit Freud' mich stets beschlich!

Unten in der Donau glänzt die Sonn',
Wie erzittert da der Strom vor Wonn',
Sanft wiegt er der Sonne schönes Bild,
Wie ich dich, du Mädchen lieb und mild.

Wie sie mich verläumden früh und spät,
Ich sei Gottesläugner geht die Red',
Und auch jetzt bet' ich so tiefbewegt . . . .
Höre zu, wie dir das Herzchen schlägt.

Alex. Petöfi.

Aus dem Ungarischen übersetzt von **Walter Newman**.

A kassai kereskedelmi- és iparkamara.

_____ sz.

Kelt Kassán, 1874 évi Augustushi 31 kén

Kedves jó nagybátyám uram!

Ide mellékelve küldöm a „Kaschauer Zeitung"nak két számát a leghözelebbi idő-ből, a kék irónnal megjelölt czikkek talán érdekelni fogják Önt.

A Petőfiházra begyült pénzekből 27 fr. 90 kr. már elküldtem Aig-nernek, mint az irók és művészek egylete pénztárnokának, de mindeddig még elismervényt nem kaptam tőle, s az ujságokban sem olvastam, hogy ezen összeg a mondott czélra befizettetett.

Szegény Rudolf ma reggel 3 órakor halt meg, végelgyengülésben, a kórházban. Holnapután lesz a temetése.

Mindnyájokat köszöntvén, maradok

szerető unokaöcse

Novelly József

60

61

Mélyen tisztelt Nagyságos és Tudós Úr!

Ismert atyai jósága bátorit tiszteletteljes hódolattal azon alázatos esedező kérésemmel járulni tapasztalt kifogyhatlan kegyéhez; hogy csekélységemet, a Jozsefvárosban felállitandó pestvárosi reáliskolánál betöltendő tanszékek egyikére ajánlani méltoztassék. Kérésem ismétlése után magas kegyeibe ajánlott mély tisztelettel maradtam

Sárospatakon május hó 26dik napján 1871

alázatos szolgája:
Orbán Antal

62

63

Nagyságos rector ur!

Értésemre esett hogy a nemes egyetemi ifjúság kört azon hirt terjesztik hogy én az ellenem tervezett szinházi demonstratiók folytán kijelentettem volna – misszerint az egyetemi ifjúságnak felét befogatomás bezáratom. Miután én sohasenkinek ilyen nyilatkozatot nem tettem – kérem Nagyságodat szivesfedjék ezt az ifjúság előtt kijelenteni. Tisztelettel maradván

Nagyságod

Pest 1871 dec. 2án.

Eész szolgája

Br. Orczy Bódog

69

Tekintetes Tanár Úr!

Hajdani jeles történetirónkat, Istvánfi Miklóst forgatván, elhatároztam
art, ha czélszerü volna, magyarra lefordítani, hogy azonban czél
szerü e? arra nem eléglem saját okaimat, melyeket fölhozhatnék
e tárgynál, s miután azt hiszem, hogy e könyv fordításanak kia
dását, vagy a Magyar Akademia, vagy a Szent István Társulat
eszközölhetné leginkább, ez oknál fogva fordulok egész tisztelet,
és bizalommal Tekintetes Tanár Úrhoz, s ha szándékomat helyes
nek látja, legyen szives eziránt bölcs belátásaként intézkedni.
Istvánfi jeles történettanát, mely mint tudva van, hazánk legérdekesebb
korszakát adja népiesen elő, melyre irónk oly szivesen hivat
koznak, s talán sokan csak látinsága miatt nem olvassák,
Istvánfit épen nem találom oly roppant terjedelmü munkának,
mint első pillanatra látszik; s kiadására vagy fordítására néz

ve

5

3

„ATHENAEUM"
irodalmi és nyomdai részvény-társulat.

67

Pest. 14 Januar 1870.

Verehrter Herr v. Toldy!

Sofort nach Empfang Ihrer geehrten Zuschrift habe ich die nötige Umschau gehalten und erlaube mir das Resultat hiermit Ihrer freundlichen Beurtheilung zu unterbreiten.

1. Vom Lesebuche sendeten wir Ihnen den 20ten Bogen zur Correctur, den 21ten (Schlußbogen) wurde mir für den Dienstag versprochen, und soll dann sofort das Werk ausgegeben werden.

2. Die Umschläge zu den beiden Ertekezések sind schon vor geraumer Zeit an die betreffenden Herren zur Correctur gesendet worden, ohne daß wir sie bis heute zurückbekommen hätten. – Urschitz hat nun heute

nochmals Ihnen einen Abzug übersen
und sollen die beiden Umschläge, sob
wir das Imprimirte haben, sofort
gedruckt werden.

3., bezüglich der durch Herrn Hofr.
Wenzel besorgten Monumente ge
erlaube ich mir zu bemerken daß
T. XIV Marino Sanuto vollständig
gesetzt ist, und wir heute auf unsere
Drängen die am 28/12 69 gesendete
Correctur der letzten 2 Bogen zurück
erhalten haben. Doch soll dazu noch
eine Vorrede kommen.

T. XIII. Diplomat. bogen 18 & 19 heute
in Correctur gegangen, der Setzer ab
kein weiteres Manuscript hat.

T. XX Veranesics wie schon einem
anderen Setzer übergeben wollten
Hofr. Wenzel aber darauf dringt dem
alten Setzer, trotzdem er sehr langsam

arbeitet, zu behalten. – Uebrigens wollte
er selbst heute die ganze Sache mit Ihnen
besprechen.

Wenn ich mir unter solchen Verhältnissen
bei Ihnen, verehrtestes Herr, die Bitte erlaube
dort, wo sich bei Unkenntniß der einzel-
nen Umstände eine gereizte Stimmung
gegen uns kundgibt, so weit als thunlich
für uns in die Schranken zu treten,
so glaube ich keine Fehlbitte zu thun. –

Sie selbst wissen seit Jahren zu gut
wie viel Factoren hier ins Spiel kommen
und wenn auch bei den schwierigen
Arbeitsverhältnissen manches nicht ganz
gewürdigt werden kann, so werden
Sie uns doch zugestehen, daß wir uns
gegenüber den akademischen Arbeiten
redlich abgemüht haben.

Genehmigen Sie die Versicherung
der ausgezeichneten Hochachtung

ergebenst

C. Osterlamm

„ÁTHENAEUM"
irodalmi és nyomdai részvénytársulat.

68

Pest. 1871 Julius 8án

Nagyságos Úr!

Miután Nagyságod rendelkezésére Gregoss úr röpiratából 600 példányt nyomattam, ezennel van szerencsém, még 540 fűzött és 4 kötött példányt becses levele következtében átküldeni.

Legőszintébb örömem egyike volt, hogy a körülmények engedték, ezen könyvecske kiállítása altal Nagyságod iránti mély tiszteletemnek kifejezést adni. –

Magamat szíves jó indulatába ajánlva Nagyságod

alázatos szolgája
Osztelamm Károly

„ATHENAEUM"
irodalmi és nyomdai részvény-társulat.

69

Pest, 27 Juli 1870.

Verehrter Herr!

Sie würden uns außerordentlich verbinden, wenn Sie die Güte hätten uns zu der „Analecta", wovon beiliegend das letzte Blatt folgt, den Titel und Vorwort uns zukommen zu lassen, damit wir das Buch endlich fertig machen könnten. —

Mit ausgezeichneter Hochachtung

ATHENAEUM
VERLAGS UND DRUCKEREI
ACTIENGESELLSCHAFT

Overlamm

„ATHENAEUM"
irodalmi és nyomdai részvénytársulat.

70

Pest. 1871 Dec. 20.

Igen tisztelt Toldy ur!

Miután nem méltoztatott a nyugtát elküldeni, van szerencsém említeni, hogy a kívánt összeg minden pillanatban rendelkezésére áll. –

Nagyon szeretnék e dologban meg egyszer Nagyságoddal találkozni; azért méltoztassék engemet egyszerre értesíteni mikor lehetne szerencsém otthon találni.

Maradván Nagyságod

alázatos szolgája
Osterlamm Károly

Nápoly 1869 nov. 28.

12. Vico S. Gregorio Armeno.

Nagyságos ur!

Igéretem szerint kötelességemnek tartom Nagyságodat tisztelettel értesíteni, miszerint már 4 nap óta Nápolyban vagyok s Nagyságod s a tek. Magyar Akadémia rendelkezésére készen állok.

Magamat Nagyságod becses pártfogásába ajánlván maradok

igaz híve

Óvári Lipót

Nagyságos Toldy Ferencz egyetemi tanár urnak
Pest
Lipótutcza 45 k.

Nápoly 1869 decz. 26.

12. Vico S. Gregorio Armeno.

Nagyságos Úr!

November 28-án Nagyságoston intézett
soraim válasz nélkül maradván, eszede-
rem, méltoztatnék Nagyságod engem
mielőbb a M. Akadémiának iránta-
mi, illetőleg a nápolyi kutatások iránti szán-
dékáról fölvilágosítani.

Végleges hazamenetelemet csakis az
itteni kutatások netáni folytathatása
reményében halasztván el; a köz-
tünk történt megállapodás után biz-
nyomnak látszott megbízás elmaradá-
sa esetében elvagyok határozva jö-
vő januárhóban hazatérni.

Kívánatos volna tehát, ha a
t. Akademia lehető leghamarabb

/.

határozna ugyemben.

Jöltaszmálván ez alkalmat
Nagyságodnak a köszelgő újévre
hő szerencsekivánataim kifejez
sére, mély tisztelettel marad

Nagyságos ur

igaz híve
Ivány Lipót

Hogyha a s
ssen távirat

Nápoly 1870 márt. 27 74

12. Vico S. Gregorio Armeno

Vett. apr. 1.

Nagyságos Ur!

Rajner Gyula ügyvéd barátom Pestről még f. h. 8-án kelt levelében értesitett, misszerint Nagyságod nyilatkozata szerint az akadémiai megbizást, utasitásokat s három havi díjt tartalmazó küldemény már f. mártius 5-én indittatott volna el Pestről.

Sietek Nagyságoddal tudatni, misszerint e küldemény mind mai napig nem érkezett kezemhez.

Ez az oka, hogy eddigi munkálkodásomról még jelentést nem tettem. Kutatásaim eredménye máris igen kedvező; mennyivel fényesebb volna, ha a t. Akademia csak pár szóval válaszolt volna többszörös megkereséseimre. Eddigelé mintegy 112 igen nevezetes okmányt találtam, ezek közt a Nagy Lajos s Tarantói Lajos s 1ő Johanna közt kötött fegyverszüneti szerződést, melyet első jelentésem kiséretében lesz szerencsém a t. Aka-

démiának átküldeni. Ez okmány igen
van mosódva, mert az azt tartalma
codex a Masaniello-fölkelés alkal
val a Castel-Capuanót környezet
árkaiba hányatott volt, mely alkalo
mal mintegy 100 vegesta veszett a
Átirásával majd két hétig fáradoz
bár csak alig két sűrű ivnyi tartal
Sok nevezetes codexet találtam a
zeum kézirattárában is.

De midőn az embert családi gond
terhelik, az ily nyugalmas kedélyi
lapotot igénylő munka igen nehe
megy. Én pedig már 4 hónapja mu
foglalkozásomról lemondva s maga
mat egyedül kutatásoknak szentel
tőkéletesen kereset nélkül vagyok
Mult hónapban küldtem meg a t
Akademiának Baldi magyar szótár

nak másolatát. Ennek vételéről sem
méltortatott a t. Akademia csak egy
szóval is megnyugtatni.

A mi a még meg nem érkezett kül-
deményt illeti, annak késése tán azon
körülménynek tulajdonitható, miszerint
az Pesten a szekérpostán adatott
föl. Az osztrák-magyar szekérposta pedig
semmi összeköttetésben nem állván
az olasz postákkal, az azzal küldött
csomagok a határszélen magánszál-
litók által vétetnek át továbbszál-
litás végett. Ezek pedig igen lassan
járnak el a szállitásban, s a mellett
jó magasra szabják a szállitási díja-
kat. Legczélszerűbb körvetitő volna
a t. Akademia kört s körttem az itteni
osztrák-magyar consul, ki egyszersmind

Hogyha a s
ssen távirat

V. apr. 1. 1870

bankár is. Jördelegpedig meghatározn
kivel kelljen levelernem, s kinek
leveleimre válaszolni.

Méltoztassék Nagyságod illető helyen int
kedni, hogy e bizonytalan helyezetből
egyszer kiszabaduljak. Magamat Nagy
szives kegyeibe ajánlván maradok

igaz híve
Vári Lipót

Nápoly 1870 April 18.
Vico S. Gregorio Armeno 12.
Máj. 4. től kezde: Vico dei Giganti 46.

Nagyságos ur!

J. h. 14-ki igen becses sorait tegnap ve-
vén, ezennel van szerencsém a már több
nap óta kész jelentésemet s le másolt okmány-
kat tisztelettel átküldeni. Hiányzik a
jelentésben jelezett 9. s 10 számú két mellék-
let, melyeket 2-3 nap mulva lesz szeren-
csém utánküldeni.

Az utasítások tökéletesen megegyez-
nek saját néreteimmel, de mintán azok
teljes hiányában eddig inkább az oppor-
tunitás módszerét vala tanácsos követ-
nem, igen szeretném, ha a t. Tört. Bi-
zottmány mihamarabb nyilatkozni
méltoztatnék, követketem e mégegy
vagy két hónapig eddigi eljárásomat,
vagy azonnal hozzafogjak e a regestak
egyenkinti tanulmányozásához.

Hogyha a
esen távirat

A pénzküldésre vonatkozólag két alás
észrevételem van:

1. Nem létesülvén ama köztünk tört
megállapodás, miszerint tisztelet díjam
előlegezett havi részletekben vala kifi
tendő, okvetlenül szükséges volna, hogy az
alább utólagos havi részletekben adasz
ki. Semmi egyébbel nem foglalkozván
csupán e cseklyé keresetre levén utalva
– ez igen drága városban, s három havi
rakozás sok, annálinkább most, mintán
az ezekezendő első negyed alig leend elégség
kötelezettségeim teljesítésére, melyeket a
akadémia, dij késése miatt magamra va
lalni kénysserültem. Mert én, alighogy
ner nekem Januárban telegraphiroztt,
megbizatásom eldöntötte tény, minden e
keresetforrást föladva, egyedül kutatásom
éltem – s nem érkezvén a megállapitott
hóról hóra kénytelen voltam kölcsönök
fölvenni. Méltoztassék elhinni, miszerint

az akadémiai megbízást tiszta s őszinte
hazafiságból vállaltam el azon az áron.
Mert én akár itt Nápolyban, akár honz
mint tanár s journalista kétszer an-
nyit is keresek. Méltoztassék tehát
Nagyságod ezmüködni, hogy ezentúl gon-
talanul dolgozhassam, mert csak igy
fogok sikeresen dolgozhatni.

2. Legjobb volna, ha a t. Akadémia
vagy a kormány az itteni Oszt. Magyar
consult (Sorvillo Natale bankár)
bizná meg, nekem havi illetékemet
rendesen kifizetni. Hisz a kormány-
nak vagy Akadémiának mindenkor
szabadságában állandna, ha kötelesé-
gemet nem teljesíteném, fizetésemet
felfüggesztetni. Vagy pedig váltót is
lehetne küldeni (Wahrmann- vagy Malvieux-
tól) s ezt levélpostán biztonítva küldeni el.

A szekérposta nem csak késedelme
de nem is biztos.

Magamat Nagyságod szíves. Egy
be ajánlva maradok

igaz híve
Óvály Lipót

76

Nápoly 1870 april 20.
Vico S. Gregorio Armeno 12.
Május 12. től: Vico dei Giganti 46.
Vett. apr. 24/70.

Nagyságos ur!

Idemellékelve szerencsém levén a
f. h. 18-án benyujtott jelentésemből ki ma-
radt két utolsó mellékletet átnyujta-
ni, bátor vagyokat. Tört. Bizottmány szi-
ves utasításaira vonatkozólag utólagozan
azon alázatos észrevételt tenni, mi-
szerint „Notamenta Registrorum diver-
sorum Regum ex Regia Sicla" czimü
mü De Lellis-től nyomtatva nem
existál, hanem igenis Minieri Riccio
ugy jelentésemben emlitett „Studi Storici
sui fascicoli Angioini" mint több
évvel azelőtt megjelent „Brevi notizie
intorno all'archivio Angioino di Napoli"
czimü müveiben emlitést tesz De Lel-
lis kéziratairól, s ez utóbbi müveben

kütönösen emlitve vannak a Nota-
ti elaborati dal De Lellis sui re-
dei Re angioini. De e kézirat
melyekből Minieri kivonatokat k
az ő magánbirtokában vannak, s
kat tanulmányozásul senkinek
nem adja. Ha a t. Akademia ne
birja Minieri műveit, megszere
tem neki a megszerezhetőket, a
biből pedig kivonhatom a szükseg
seket.

Esederem mihamarabbi va
ért a jelentésemben tett kérdésé
re. Addig is az eddig talált nyomo
haladok, csakhogy másolás helyett
kivonatokat készitek, s a kezembe
rülő regestát kimeritem. Azután
azaz az eddig talált nyomok kimeritése utan
rendesen kezdendem a munkát, jo
majus 1-ő felében pedig több kikúta
regesta kivonatait lesz szerencsé
a t. Akademiának beküldeni.

Kérem Nagyságodat, méltoztassék az
első jelentésemért postabér fejében
fizetett 7 franc 10 centet javamra
bejegyezni.

A szivesen igért pénzküldemény
még nem érkezett meg.

Magamat Nagyságod szives
kegyeibe ajánlva maradok

igaz híve

Ovány Lipót

V. april 24/70.

77

Nápoly 1870 april 23-án

Máj. 4-től kezdve: Vico dei Giganti

No 46.

Nagyságos Ur!

Mint az idezárt külön levelkéből látni méltortatik, az első évnegyedi utólagos díjt mai napon hiánytalanul megkaptam. Köszönöm Nsgod szives fáradozását.

A Baldi-szótárra vonatkozólag én szerencsémnek tartandom, ha az Nsgád becses munkájában helyet találand. Méltortassék tehát azon kézirattal saját bölesbelátása szerint rendelkezni.

Igen igen le lessek Nsgodnak kötelezve nagybecsü Adalékainak egy példányáért. Csak méltortassék azt levélpostán keresztkötés alatt föladni. Lakezimem május 4-től fönt olvasható.

Végül kérem Nsgadat az ezentúli kutatásaim iránt jelentésemben tett észrevételeimet adamódositani, miszerint elvagyok hatá-

rozva stricte a t. Tört. Birottmány u
tásait követni. Néhány nap mulva bef
zendettem a 360 sztól az utolsóig (378.-ig)
nő 18 regestát, azután az elsőn kezdenden
s rendesen haladandok 360-ig.

Minden egyes regesta adatait külön fü
be egyesitem, természetesen csupán
minket érdekelhető adatokat gyüjtve
össze.

Gövő május 15-én szép küldemen
nyel remélek szolgálhatni.

Ha az utasitásokat előbb kapom s
roppant sok időt igénylő másolás helyt
kivonatokkal foglalkozhatom vala, mük
désem eredménye sokkal fénysebb lee
dett. Bátor vagyok azonban remélni, m
szerint a t. Tört. Birottmány szives el
réssel levén, megleend elégedve első e
negyedi kutatásommal.

Hogy fogalmat nyujtsak Nagyságodnak
az anjoni regesták irásmodoráról, küldök
idezárva egy darabkát egy szétmállott
regestából.

Magamat Nagyságod szives kegyeibe
ajánlva maradok

örök híve

Óvány Lyrót

Vett. apr. 27. 1870.

78

Nápoly 1870 oct. 25.
46. Vico dei Giganti
Vett. oct. 28.

Nagyságos Úr!

7. h. 21-ki igen becses sorait, melyekben megbizatásomnak jövő évre való meghosszabitásáról értesiteni méltortatik, köszönettel s hazafini örömmel vettem, lehetővé tétetvén ez oly érdekes kutatásokat teljesen kimeritenem.

Az ajánló levelet illetőleg mindenesetre czélszerűbb leend azt egész Italiára kiállitani, mert én a jövő év folyamában mindenesetre kifogok rándulni Monte-Casinoba s Cavába; de megtörténhetik az is, hogy időkörben megnyilik a megbecsültetetlen kincseket rejtő római vatikáni levéltár, s ez alkalmat minden egyébnek ideiglenes mellőzésével azonnal meghellendne ragadnom.

Ugyanezek föntebbi becses leve-

/.

vanva, s magamat [illegible]

Maradok

alázatos szolgája
Wáry Lyszta

lében köszönettel vettem a septembe
fejében küldött 125 forintot illetöle
francia aranyra váltva 250 fra

Mély köszönetemet fejezvén
végre Nagyságodnak érdekemben tan
tott szives körbenjárásáért, alázatt
ezedezem, méltoztatnék nekem egy pél
küldeni az „Akad. Értesitő" azon szám
ból, melyben az irántam hozott határo
közölve leend; mély tisztelettel s
hazafini üdvözlettel maradván

Nagyságos ur

örök hive
alázatos szolg

Ávány Lipót

vanva, s magamat [illegible]
Maradok

alázatos szolgája
Ávány Lipót

79

Nápoly 1870 dec. 16. á
46. Vico dei Giganti.

Nagyságos ur,

J. h. 13-ki igen becses sorait a tartalmazott novemberi rátával együtt köszönettel vettem.

Nagy örömömre szolgál, hogy Ns. Wenzel tanár ur meg van működésemmel elégedve. Remélem a bennem helyezett bizalmat jövőre is teljesen kiérdemelni.

A többire nézve fontartván magamnak e hó végén küldendő jelentésemben bőven válaszolni, ez alkalommal csak arra vagyok bátor kérni Nagyságodat, méltoztatnék az igért ajánlólevél megküldését szorgetni,

arra nehány hét mulva okvetl
szükségem levén.

E hó végén mintegy 100 rege
ról tecndek jelentést, a jövő é
csak 30-40 regesta maradván.
tán a kötetlen pergamenekkel, N
s környéke, különösen Cava
Montecassino levél- s könyvta
val foglalkozandom.

Boldogsünnepet kivánván N
ságodnak s magamat nagybecsü
jóakaratába ajánlván mara

alázatos szolgá

Óváry Lipót

80

Nápoly 1870 decz. 31. én.
46. Vico dei Giganti

Nagyságos Toldy Ferencz Kir. tanácsos úrnak

J. h. 16-án volt szerencsém beküldeni Nagyságodnak
e novemberi rátáról szóló vevényt, ugyanakkor azon remé-
nyemet fejeztem ki, miszerint e hó végével alkalma-
tint 100 regestáról fogok jelentést tehetni. De ember
tervez stb. Találtam ugyanis a 263-ik regestában
egy 15 tömött lapu okmányt, melyet érdekes voltá-
nál fogva terjedelmesebben kivánván megismertetni,
e munka mintegy 8 napot vön igénybe; hozzájárul-
tak aztán az ünnepek, minélfogva csak 80 rege-
stát kutathattam ki, s ebbeli jelentésemet mai
napon adtam át az itteni osztrák-magyar Consu-
latusnak elszállittatás végett.

Akartam volna összejelentést tenni jelen évi műkö-
désemről, de czélszerübben vélném azt anyoni ku-
tatásaim bevégeztével tehetni. Mindenesetre azonban
igen lekötelezne Nagyságod, ha eziránt becses véle-
ményét velem tudatni méltoztatnék.

A f. h. 13. ki becses soraiban körlött dolgokra nér-
ve válaszolok a ma indulandó küldeményemet
kisérő levélben; melyben az ajánlólevél megküldését
is bátor vagyok sürgetni.

Nagyságodnak boldog új évet s állandó jó egészséget ki-
vánva, s magamat továbbra is nagybecsü kegyeibe ajánlva
Maradok

alázatos szolgája
Vásy Lyszt

81

Nápoly 1871. Martius 1.
46. vico dei Giganti.

Nagyságos ur!

Van szerencsém Nagyságodat tisztelettel értesíteni, misszerint febr. 11-ki becses sorait a tartalmazott januári rátával együtt köszönettel vettem.

Január-február havi munkálkodásom eredményét tegnap nyujtottam át beküldés végett az itteni Osztr. Magy. Consulnak. A még hátramaradt 67 regestában 76 hungarikát találtam – azonkívül pótlólag küldtem 9 omissát. Átalános jelentést tettem egyúttal a Jarnesi levéltárról is.

Ha nem volna terhére Nagyságodnak, esedezném, méltoztatnék a február havi gage elküldése alkalmával 10 o. éfvorintot osztrák bankóban küldeni, mely összegre Magyarhonban tétetett könyvvásárlásoks megtérítésére szükségem volna.

Magamat Nagyságod szíves kegyeibe ajánlván, hazafini hőrödvözlettel maradok

örök hívé
Ivány Lipót

Nápoly 1871. junius 4.
295 Strada Tribunali.

Igen tisztelt Nagyságos ur!

Mindenekelőtt bocsánatot kell kérnem, hogy Nagyságod m. h. 16-ki igen becses soraira, melyekbe f. é. apríl havi díjamat foglalni méltoztatott, nőm közbejött súlyos betegsége miatt ily későn válaszolok.

Május havi jelentésemet f. h. 1-én adtam föl az itteni Oszt. Magy. Consulatuson. Kissé szegény küldemény, igaz, de hosszú s fáradalmas munka eredménye: mintegy 100 óriási kötetet s 160 iratcsomagot kellvén átfürkésznem, míg e 16 darab hungarikát kihalásznom sikerült. Esederem Nagyságos ur, méltoztassék ezt a t. Bizottság szives figyelmébe ajánlani. Remélem, hogy jövő havi jelentésem gazdagabb leend s lesz is.

Nem találok szavakat, Nagyságos Ur, hogy kifejezzem forró köszönetemet azon kegyes szerencsekivánataiért, melyekkel fiam születése alkalmából megtisztelni kegyeskedett. Nőm, ki már veszélyen kívül van, szintén köszöni Nagyságod

/.

szives megemlékezését.

Fogadja Nagyságod is, dicső irodalmi pályájának ötvenéves jubilaeuma a kalmából, melyet a Haza méltán nemzeti ünnep gyanánt ül meg, őszinte hazafini szivből eredő hő kivánatomat hogy az Isten tartsa meg Nagyságodat igen sokó a Haza s Tudományosságunk javára!

Magamat továbbra is Nagyságod kegyes jóvoltába ajánlván hő üdvözlettel maradok

Nagyságod

alázatos szolgája

Ivány Lipót

Nápoly 1871. június 25-én
295. Strada Tribunali.

Nagyságos Úr!

Természetem ellen levén az alkalmatlankodás, nem hiheti Nagyságod, mennyire restellem, valahányszor kénytelen vagyok terhére válni leveleimmel; de szolgáljon mentségemül saját helyezetem, melyet ime őszinte hazafini bizalommal bátorkodom Nagyságodnak a következőkben leírni.

Én azelőtt a tanári s journalistikai pályán, melyen 1866 óta, midőn törzsszázadosi állásomról lemondtam, szép sikerrel működtem, 350–400 frankot kerestem havonkint. A honvágy, melynek családom iránti tekintetből oly sokáig ellentálltam, végre erőt vőn rajtam, s én 1868-ban elhatározám a hazamenetelt – félbeszakítván tanári pályámat s csekély áron eladván a két évig vezetett „Progresso Nazionale" czimű lapomat.

Valamint már azelőtt töltspör fölájánl
volt szolgálatomat a t. M. Akademiának
itteni levéltárakhoz magyar érdekben va
kiutatását illetőleg, ugy most is a Haz
való végmegtelepedésem előtt figyelm
tettem az Akademiát s a M. Korm
hazatérési szándékomra, késznek ny
korván azonban annak effectuálás
előtt lehetőleg kimeriteni az itteni
levél- s kérirattárakat – he arra ki
nösen megbizatnám.

1868-ban, két havi honlétem a
kalmával, ajánlkozásomnak semm
eredménye nem levén, két ajánla
állott rendelkezésemre. Simonyi Er
a Magyar Ujság szerkesztését vala r
bizandó 200 ft havidíjjal, – Pulszky,
ties Béla s Stempf K. pedig azon aj
latot tevék, alakitsunk egy társul
s én szerezzek Olaszhon több városa
lóvasúti engedélyeket, kötelezvén m
kat annak idejében a tőkét előter
teni. Én, a M. U. politikáját ne
osztván, az utóbbi ajánlatot fogadta
el – s ez volt romlásom. Midőn

Olaszhon legnagyobb városától, Nápolytól az
engedélyt kinyertem, – társaim cserben
hagytak a tőkével, s én, kihossza évek
alatt meggazdálkodott, s ime utazások-
ra, tervek készittetésére költött fillé-
reimet láttam kocskáztatva s csalá-
dom jövőjét veszélyeztetve, haramen-
tem (1869 octoberben) társaimat köte-
lezettségeik teljesitésére figyelmeztetan-
dő. Társaim – kik szintén megvalának
csalatva az ez ügyben vállalkozott
Weikersheim ház által – csak igéretek-
kel tartottak, s én ez igéretek telje-
sitése reményében valék visszatéren-
dő Nápolyba – E körben vala szeren-
czém Nagyságoddal találkozhatnom, s
e találkozásnak, valamint a Szilágyi
tanácsos urrali későbbi értekezésünk-
nek eredménye lön az akademiai meg-
bizás, melyet én a lóvasútügy nem si-
kerülése esetére elfogadni késznek nyi-
latkozám. A lóvasút nem sikerült,
én tönkre voltam téve – eddigelé
csak a katonai s tudományos világban
ismert szerény de becsületes nevem –
enkibámon kivül a pénzvilágban méltat-

kanul megkuzerolva. Becsü Ademet megmen-
de anyagilag tönkre jutottam. Bőnnel le-
az alkalmon, bár, tekintve a csekély fizet-
nem kis károma, emberen munkálkod-
hazai tudományosságunk érdekében.

Ezeket azért voltam bátor előrebocsá-
hogy megértessem Nagyságoddal, miképen
valamint minden időmet az akademiai
bővös teljesítésének szentelem, úgy egyéb
Akademia tiszteletdíjára vagyok utalva
den hónap elején 83 frank helyett s 120 fr
tanpénzt (a növelékben levő két nagyobbik le
ét) levén kénytelen fizetni, alig 125 frank
marad a házi pénztárból fedezésére. Kép
leti most Nagyságod, mily zavarba jövök
midőn illetőségem pontosan meg nem
érkezvén, én kötelezettségeimnek elég
tevő mindenféle expedíciónak utá
vagyok kénytelen kapkodni.

Perig, méltóztassék elhinni Nagyságod
buzásan mezértem lem a nelem fiánt
tőséget. Reggeli 8-tól 12-ig a Vervlonim
könyvtári gazdag kéziratkincsének, 1-től 5-ig
a Grande Archivio tanulmányával foglalkozom
estve pedig alig győzöm napnali munkám
lemásolni s rendbeszedni. Semmi
tudományos művek tanulmányozásá

de még kirándulásra is alig marad néhány percem.

Kérem tehát Nagyságodat, méltóztassék in-
tézkedni, hogy ezentúl rendesen minden hónap
végével kapjam meg illetőségemet, ha pedig
mit, bár különösnek tetszik, hogy Nagyod pénz
tudományára ellenére ma június 25-én nem
kaptam még meg május havi díjamat – nem
hiketek, valami rekeresi akta volna elő
magát, ezennem, kegyeskedjék azt Nagysá-
god velem azonnal távirati átontudatni,
tekintetbe venném, miképen mint sulyos
terhekkel megrakott családapa ily fél-
tenos bizonytalanságban nem élhetek.

Jövő jelentésem érdekében egészítem.
Találtam utólagi a tatti levél egy beesz
levelet Páimára Pétertől, továbbá egy
1621-ben a béci udvartor menesztett
pápai követ utasításait. Ezen május 10
ével menő okmány tárgyai fényt vet
a 17. sz. jelentéki magyar s német viszo-
nyokra.

Végül még egy aláiratos kéréssel vagyok
bátor Nagyságodat terhelni: Kegyeskedjék
ugyanis számomra Horváth Mihály

Magyarország Történetét megvétetni, azt ne
vagy a postán keresztkötés alatt bir
sitva, ha pedig keresztkötés alatt
tositani nem lehet (itt megtesik)
úton frankirozatlanul megkül
ni (akár maga által a könyvárus á
hogy Nagyságodnak ne legyen alkalm
lansága), s a könyvek árát s az
leges vitelbért illetőségemből lev

Magamat Nagyságod beeses legye
ajánlván, maradok

alázatos szolgá
Óvári Lipót

85

Nápoly 871. jul. 10
295. Strada Tribunal:

Mélyen Tisztelt Nagyságos Úr!

7. h. 5-ki igen beeses sorait a mellékelt
május-juniusi illetőséggel együtt köszö-
nettel vettem.

Buzgón gyűjtöm az adatokat jun-
piliusi jelentésemre, melyet e hó vé-
gén küldendek be, s mely tekintve
több Mátyás királyhoz s magyar fön-
rakhoz menesztett leveleket, Pármán
Péternek Barberini bibornokhoz, Hunya-
dy János s több magyar praelatus
részéről Capistranhoz intézett leve-
leket s igen érdekes lesznek. Pármán
bibornok levele valódi magyar levél
latin szavakban. Bibornok levén, a
pápa vonakodott őt követi minőség-
ben elfogadni – ez ellen protestál
ő levelében.

A Hyerosolomitanusok könyvtá-
rát már teljesen kikutattam; chét
folyamában kezdendem meg a S.

Martino-i könyvtár hires kézirattár
kutatását – E zárdába, mely maga
heggen van szamárháton kellend fö
nom. Ezután a Brancacciana
Nazionale könyvtárakra kerül
a sor. Az arragoniai levéltár (G
de Archivio-ban) kutatását szint
e hó folyamában fejezendem
A Nápolytól többé kevésthe
vol fekvő Monte Casino, Ca
Beneventoi s Montevergine
levél-könyvtárakat f. é. aug
stus – septemberben vizsgál
dom meg

A Madridi levéltár kut
tását illetőleg hő köszönettel
vettem a t. Bizottságnak ró
való szives megemlékezésén
hirét. A legnagyobb készre
gel fogom elfogadni a

megtisztelő megbizást, meglevén
győződve, miszerint a föltételek
megállapitásában a t. Bizottság
szives tekintettel leend a hossú
útra s családi viszonyaimra.
Részemről természetesen azon
leendnék e kutatást abhető legrö-
videbb idő alatt befejezni – hasak
az anyag sokasága egész családom át-
költözését nem tenné szükségessé

Ezedeum, kegyeskedeném Nagod
a t. Bizottságnak hő köszöneteimet
kijelentén Horváth Történetének
szives fölajánlásáért. Köszönet-
tel veendem az új kiadás eddig
megjelent 3 kötetét a régi kia-
dásból kiegészitve. A küldé-
mény, mint biztosan értesültem,
keresztkötés alatt biztositva
postán föladható.

A Grande Archivio a napo[illegible]
vette könyvárusi úton az Akadem[illegible]
által cserében küldött Történel[illegible]
Tár több kötetét, mit Trinchera
igazgató rendkívüli örömmel [illegible]
gadott. Azon lesek, hogy a G[illegible]
de Archivio minden eddig m[illegible]
jelent érdekes kiadmány át m[illegible]
küldje az Akademiának. Több
becses kiadmányt már 1864-[illegible]
küldött meg általam.

Magamat Nagyságod nagyb[illegible]
kegyeibe ajánlva maradok

örök híve

[illegible]

Vett. aug. 5.

Nápoly 1871. aug. 1. én.
295. Strada Tribunali

Nagyságos Ur!

Ma adtam át a Consulnak f. é. jun. jul[illegible]
jelentésemet, mely mindenesetre egy[illegible]
a legérdekesebbeknek. Többet küldtem
na, ha a mult napokban egy borzasz[illegible]
csapás nem sujtott volna . . .
tettem kedves 3 hónapos fiamat
e csapás legalább kéthétre képtele[illegible]
tesz bármily munkára . . .

Különben remélem, miszerint
a s. Bizottság ugy is megleend ve[illegible]
elégedve.

Magamat Nagyságod becses kegyeibe
ajánlván maradok

örök híve

[illegible]

87

Nápoly 1871 aug. 15.
295. Strada Tribunali.

Nagyságos Ur

7. h. 7. ki igen becses sorait a tartalmazott juliusi rátával együtt köpönettel vettem.

Hálás érzelemmel olvastam Nagyságod néptverő kegyes sorait. Igaza van Nagyságodnak: a munka az egyedüli ér a mély fájdalmak enyhitésére – s én most kétszerezett szorgalommal s szenvedélylyel folytatom a nekem oly kedves történelmi kutatásokat – s csak dolgozva találok enyhet fájó apai szivemnek. . . .

Teljes buzgalommal kezdtem meg a Biblioteca Nazionale kézirattárának tanulmányozását, s mint utolsó jelentésemben mondám, 300 történelmi érdekü codexet találtam e gazdag gyüjteményben. Remélem, miszerint mig a S. Bizottság újra összeül, gazdag s érdekes jelentéssel fogok szolgálhatni.

Eddig 10 átvizsgált codex körül 3.
találtam hazánkat érdeklő okmá
kat: kettő Capistrán János élete
s csodáit tartalmazza, melyekne
kéből a s. Akadémia számára
tett bő kivonatom másolata
azon alázatos kéréssel vagyok
Nagyságodnak idezárva átnyujtam
méltoztassék velem tudatni,
jon – a mit alig képzelek – k
natos volna-e az Akadémiá
nézve, e mintegy 12 ivre terj
okmánynak teljes lemásoltat
miután én a fontos részeket
is teljesen lemásoltam. Ha
ságod azt hiszi, hogy e kivonat
séges, esedezném, méltoztatn
e másolatot a herczegprimás
körölni, hogy azon esetre, ha
netán az egész okmányt kivá
számára egy ügyes palaeogra
által lemásoltathassam.

Egy másik Capistran-cor
ben egy igen szép latinsággal
ist levelet találtam Mátyás

királyunktól. Ez utóbbi codex máso-
lat, de pintén Mátyás kori; a maz
eredeti:

A Bibl. Nag. ritka nyomtatott
művei közt eddigelé a következő magyar
érdekűeket találtam. Esedezem mél-
toztassék Nagyságod velem tudatni,
megvannak-e könyvtárainkban?

1. Historia Universalis Giov: Villani.
Venezia 1559.
2. Villani Matteo. Venetia 1562.
3. dto dt dto 1577.
4. dto Giovanni dto 1587.
5. Riccius Michael Patricius neapolitanus. De Regibus Hungr. Neap. 1645.
6. Acta comitialia Hungariae anni 1680.
7. Diario dei successi delle armi di Cesare nell'Ungheria. Nap. 1687.
8. Raccolta di varie Relazioni circa i successi delle armi cesaree in Ungheria. Bologna 1684.
9. Lettres d'un Ministre de Pologne sur les affaires présentes de la Hongrie. Ratisbon 1711.
10. Nadony Johannes. Florus Hungaricus sive Rerum Hungaricarum. Amstelodami: 1663. in 12°

11. Bethlenius Johannes. Rerum Tran-
vanicarum Libri IV continentes
gestas ab anno 1629 ad 1663. Sine
typographie an. 1664.

12. Raccolta di varie curiose e m
relazioni cioè descrizione della for
di Neuhäusel e di Strigonia con li
ghi di alcune battaglie. Traduz.e dal ted
Venezia 1686.

13. Bizozeri Simplic.us Notizie partic
dei Regni d'Ungheria Croatia etc. Bologna 1

14. Hungariae Regni Respublica et Status A
lodami 1634.

15. Lucius Joh.s De Regno Dalm.ae et Croat.ae Amst

16 Isthvanfius Nicolaus Regni Hung. historia ab a
1490 ad 1606. Coloniae 1685. in fol.

17. Rubbini Giov. Pietro. Relazione delle Rivolu
delli Regni di Boemia et Ungaria dall'anno
al 1621 con tavole incise in Rame. Bolog

A napokban egy újabb lajstromot fogok küld
Kérek választ, hogy szükség esetében az érdek
darabokat lemásoltathassam.

Magamat Nagyságod kegyes pártfogásába
ajánlván maradok

örök híve

Ovány Lipót

Kegyeskedjék tudatni, vagyon-e Bizottság
megindította-e pámömre a fúnsan fölajánlt
Horváth M. Történetét?

88

Nápoly 1871 sept. 24.
295 Strada Tribunali.

Nagyságos Ur

Van szerencsém Nagyságoddal tudatni,
miszerint, hogy becses kívánsága szerint
az october első napjaiban összeülendő
Bizottságnak jelentést tehessen a Biblioteca
Nazionale érdekes codexeiről, nehány na
pal előbb indítottam el aug.-sept. havi
müködésem eredményét, az illető tömött
jelentést mai napon adván át az it-
teni Consulnak. Küldeményem igen
érdekes.

Az év vége felé közeledvén, mint
családapának szükséges idejekorán tud-
nom, mi történik velem a jövő évre?
Tavaszig elég dolgot találtnék Nápoly-
ban s környékén, hátra levén még
a Bibl. Naz.le s Brancacciana-könyv-
tárak kéziratainak egy része, a S. Marti-
noi, Cavai s Montecassinoi zárdák könyv-
s levéltárai s a farnesi levéltár. Szer-

czének fogom mondhatni, ha e fontos lelhe-
ket tavaszig teljesen kimerithetendem.
A Bibl. Naz. sokkal több dolgot adott, mi-
sem gondoltam, egész kötetekből kellvén
kivonatokat csinálnom s igen hossza-
bokat lemásolnom; ugy hogy ezenkivül
is az esti órákban nyitva állott Bra-
cianával foglalkozhattani.

Igen kérem tehát Nagyságos ural-
keggeskedjék a t. Bizottságot legfölebb a
15-ig nyilatkozatra birni, szándékozik
jövő évre is meghosszabbitani szi-
megbizását, hogy ellenkező esetben idej-
korán intézkedhessem magam iránt.

Az itteni kutatások befejeztével
kész vagyok bármely olasz városban v-
akár Spanyolországban is folytatni m-
ködésemet, ez esetben azonban kegy-
leend a t. Bizottság az útiköltségek

s a Rómában s Spanyolországban ural-
kodó rendkivüli drágaság iránt szives
tekintettel lenni.

Az augustusi ráta még nem érkez-
vén meg, esederem keggeskedjék Nagyság-
od mindkét havi illetőségemet mihama-
rabb megküldeni, hogy a Nazionale szü-
netelése alatt Nápolyon kivül: Cavában
(Salerno mellett) s Montecassinoban
(Róma felé) működhessem s a jövő
hó első napjaiban útnak indulhassak.

Rajner barátom tudositása szerint
Nagyságod kedves fia István vala ide-
erkezendő, kit igen szivesen fogadtam
volna. Eddig azonban még nem
érkezett meg.

Bátor vagyok Nagyságodat az igért
Horváth Mihály munkájára s saját
nagybecsü adalékaira emlékeztetni;
maradván
Nagyságod

örök híve
Ivány Lajcsik

147

Nápoly 1871. oct. 10.
295. Strada Tribunali.

Nagyságos Ur,

7. h. 1-i igen becses sorait a tartalmazott augustus-septemberi rátával együtt köszönettel vettem, s remélem, miszerint sept. 24-én föladott küldeményem eddig már megérkezett. Igen le volnék Nagyságodnak kötelezve, ha időnkinti jelentéseim megérkezése iránt megnyugtatni kegyeskednék, hogy netáni eltévedés esetében vagy annak fölkutatása iránt lépéseket tehessek, vagy újtól lemásolva beküldhessem.

Szeretném, ha utolsó jelentésemben némely okmány iránt tett kérdéseimre a t. Bizottság válaszolni méltostatnék, hogy

szükség esetében azok másolását es-
zölhessem.

Kívánatos volna egyszermind ki-
ni az általam az anjoni regesztákban
talált s csak kivonatilag jelezett
okmányokat, melyeknek a t. Bi-
zottság teljes másolatát ohajtan-
bírni. Én ugyan mintegy 200 a
okmányt teljes másolatban kö-
tem, de a többit, a t. Bizottság
sitásait követve, csak jelentem
rövid kivonatban közöltem. J
erre gondolni, mielőtt még na-
tyi missiómat befejezném.

Tegnap érkeztem meg Cava-
hol 3 napig időztem, várva-
hiába a távollevő priort, ki a
zárda könyvtárára felüggel. Tud
fogják velem, mihelyt visszaér ke

Megtekintém ugyan a könyvtárt,
de a tanulmányozás csak apriori jelen-
tétében levén megengedve, nem
tudhatom még, mily fontosságunk
az ott őrzött codexek. Remélem,
misszerint a jövő héten visszafogok
térhetni Cávába. A tartozkodás
ama hegyi magányban kissé
bajos s költséges, legalább volna
aztán eredménye.

Jelenleg minden reggel föl-
lovagolok a S. Martinoi zárdába,
van vagy 2000 codex de catha-
logus s számozás nélkül, ugy
a hogy azok a több eltörölt
zárdából összegyűjtve oda halom-
ra lőnek rakva. Egyenkint
kell áttekintenem minden
codexet, hogy lássam mit tartalmaz.

Remélem, hogy S. Martinót s Cavát e hó-
ban befejezhetem, hogy jövő hóban a m
nyilandó Nazionale s Brancaccian
könytárakban folytathassam s a Ja
leváltárban megkezdhessem a kuta

Kedves István fia, kinek szellem
társasága nekem igen kedves órákat
zett, eddig már bizonyosan szerenes
hazá érkezett. Kegyeskedjék Nagys
neki szíves üdvözletemet átadni.

Ezeterem jövő évi megbízata
iránt a S. Birottság határozatá
sürgetni.

Magamat Nagyságod szíves
gyeibe ajánlva maradok

alázatos szolg
Ovány Lip

90

Nápoly 1871. nov. 21.
295 Strada Tribunali
Vett nov 25.

Nagyságos ur

Sajnosan esett a Nagyságod hazaszerte megült jubilaeumi ünnepe alkalmából mindenünnen küldött sürgönyöknek a lapokban olvasott lajstromában egy pesti barátom erime alatt a banketten való átadás végett küldött saját sürgönyömet föl nem lelnem. Vagy ama barátom nem volt Pesten, vagy pedig – mint már egyszer történt velem – elveszett a sürgöny! ... Kérem tehát Nagyságodat, kegyeskedjék utólag fogadni hő szerencsekívánataimat valamint őszinte hazafini örömöm kifejezését azon átalános lelkesedés fölött melylyel a hálatatos Haza Nagyságodban jubiláló úttörőjét ünnepli meg, dicsően igazolván Jókaink „Eppur si muove" jának alapszinéjét.

Az Isten tartsa meg Nagyságodat még igen sokáig a Haza s Tudományosság javára!

Nekem ismét bajom volt. Nőm az v
járványos torok-rák betegségbe esett, s
hétig élet-halál közt lebegett. Most
hálaistennek jól van.

Az octoberi rátát köszönettel v
nyugtalanul várom azonban az A
miának küldetésem nyhosszabbitata
iránti pives határozatát.

Kutatásaimat szakadatlanul
tatom. E hóban elvégzem A Ka
nalé könyvtár kutatását – a S.
nóit már kimeritettem.

Végül bocsánatot kérve a la
Christi ért, magamat Nagyod kegy
ajánlom maradok

Örök hive

Ovány Lyuk

Vett. dec. 9

91

Nápoly 1871. decz. 6. án.
295. Strada Tribunali.

Mélyen tisztelt Nagyságos Úr,

M. h. 25-ki kedves sorait az iránta való megbecsülhetetlen jóakaratának kifejezéseivel mély hálaérzettel olvastam. Jöjjekezetem leend magamat Nagyságod szíves barátságára érdemessé tenni.

A napokban ismét egy érdekes jelentést indítottam útnak a 1 Akademia számára. Több fontos jelentésen kívül egy névtelen velenezei krónikus Magyarországot érdeklő bő kivonatát közlöm.

Elkezdtem a farnesi levéltár aknázását s valódi kincsbányára találtam. Hat napóta egy köteggel foglalkozom — s találtam eddigelé 60 hungarikát — Van pedig a farnesi levéltárban 2000 ilyen köteg.

Meddig lesz doldom e levéltárral, előre nem
mondhatom, nem levén semmi cathalog
A legbecsesebb eredeti kéziratok, le
jelentések számozátlanul vannak
magokba összekötve! . . . .
Jó mej, hogy a levelezések országok
vannak fölosztva – igy én a bécsi
lezésekkel kezdtem; meg fogom az
utóbb tekintenia többi kötege
E hónap végével vesendik elso
nési küldeményemet újévi aja
dékul.

Bár mennyire érdekes azonba
e levéltár, jónak látnám, ha most
mig Andrássy a külügyminister,
kezdenök a római kutatást is, ezt
dig azért, mert Rómában jelen
lemiai tiszteletdíjam szállaspénzre

sem levén elég az uralkodó roppant
drágaság miatt, könnyen volna kiesz-
közölhető, hogy Rómában az osztrák
tulajdonu Palazzo Venezia-óriási
palotában kis szállást jelöltetne ki
nekem Andrássy, melynek fejében ertán
az osztrák Akademiának is tehetnék
némi polgálatot. A dolog megérdem-
li, hogy Nagyságod a Birottságban
előhozza. Én egyelőre csak helyetfog-
lalni mennék Rómába, s a kutatást
csak akkor kezdeném meg, mikor
már itt mindent befejeztem.

Remélem hogy a lacrima Christi
eddig már szerencsésen megérkezett, s
megemet Nagyságod további szíves
kegyeibe ajánlván maradok

Nagyságodnak
Fordito

örök híve
Wáry Lipót

Épen prés alól veszem ki levelemet, megérkezik Nagyságod f. h. 2. ki becses a novemberi rátával együtt, melyért fogadja kösönetemet. De mit mondjak a nagyszerű meglepetésről, melyet Nagyságod becses s jóltalált arczképével nekem szerméltoztatott? .... Ennyi szivessiget egyen nem érdemeltem meg. Kösönöm Nagyságos Ur, e nagybecsü emléket.

Sajnálom, hogy a bor késik. Eddig azonban megérkezett már.

Becses levelének tudományos részét illetőleg föntartom magamnak a választ közelebbre – addig is magamat Nagyságod kegyeibe ajánlva maradok

Örök hív
Ráz

Kedves s derék Istvánd fiának kérem viszontudvözletemet kijelenteni

Nápoly 1871 decz. 13. 92
295. Strada Tribunali
V. tt. dec. 18.

Igen Tisztelt Nagyságos Ur.

7. h. 2. ki igen becses sorainak tudományos tartalmát illetőleg van szerencsém válaszolni:

1. A Rákóczy-ügyet illetőleg a következőket sikerült eddigelé fölfedeznem:

Az itteni levéltárban találtam egy adománylevelet Rákóczy Ferencz idősb fiának Józsefnek javára is, ki itt az Abruzzó tartományban a Romanuccio örgrófságot nyerte ugyanakkor (1723-ban) midőn György Siciliában kapta a donatiót. Mindkettőről említést tesz „Francesco Maria Emanuele s Gaetani Marchese di Villabianca „Della Sicilia Nobile" czimű müvök (Palermo 1759), hozzátevén, hogy mintán Giorgio Ragozzi Conte della Valle delli Giunchi elpártolt VI. Károly császártól, grófságát Giuseppe Ragozzi Marchese di Romanuccio kapta meg 1727-ben Kulcsban

minderről bővebben legközelebbi jelentés
Nem hiszem azonban sikerülend-e ad
a Giunchi féle adománylevelet Pa
ból megkapnom.

Capistrán életét illetőleg, meg kelljegy
Nagyságodnak, miszerint Wenzel Ő ny
nivs volt egy munkára figyelmeztet
(Waddingnak a Franciscanusok Történ
melyben, mint sajnosan esett utóla
pasztalnom, sok megvan abból,
mit én fáradságosan lemásoltam
A magyar csodák azonban nincsen
benne, azaz ama codex, mely Ujlak
roza bizonyitványát közli. E codex
Wadding csak érinti. Ha kivány
tehát a s. Bizottság, leiram, va
leiratom e codexet, kihagyva a W
dingban már közlötteket.

Horváth művét illetőleg egy hy
kevesebbe kerülne, ha Nagyságod ort
postán (nem szekérpostán) keresztk
alatt biztositva méltoztatnék fo
adni. Ily módon már több kö
vet kaptam a Hazából; a könyv

nisi út bossú s nem biztos.

A közlött könyvlajstromat illető
leg, után fogok járni, vajjon antiqua
rius úton megszerezhetem-e, ha nem,
közleni fogok kivonatokat, s az Aka
demia megitélendi, megérdemlik
e az utánnyomatást?

Nagyságod becses kivánatára idezárván
czekélyzégem arczképét, s magamat
Nagyságod szíves keggeibe ajánlván
maradok

Nagyságod

örök hívé

Wágy Lipót

93

Nápoly 1872. január 6–
4. Vico Canalone a Forella

Nagyságos Úr

Ú. é. 2-ki becses sorait a mellékelt 1872. decemberi rátával együtt köszönettel vettem. A Balárs által fölvett 30 ftot illetőleg csederem, ne méltortassék Nagyságod többé hitelt adni amaz embernek, mert ő bizony ama 30 forintot nem az én hanem a saját számára s tudtomon kívül vette föl. De azért ne aggódjék e miatt Nagyságod – majd helyreigazittatom apja által a csorbát.

Nagyságod értesit az oct. novembei jelentés megérkezteről, – ez alkalmasint egy hónapig volt úton –, azóta megérkezett bizonyosan decembe-ri jelentésem is, s most már javá-

ban gyűjtöm az e hó végén kü
dőket.

Csak arra kérem Nagyságodat
gyerkedjék odahatni, hogy fizete
renderen folytattassék, mert
csak erre vagyok ám utalva

Azon lefek, hogy a farnes
tárt mihamarabb kimeritse
s azalatt jó volna tán ma
nak valami helyet előkészitene
otthon, hogy azban a tömérdek
nápolyi hungarikák rendezen
s kiadására is felügyelhessek

Tekintve a tanügy körül a
hazában s külföldön szerzett
gyakorlati tapasztalataimat
lelkiismerettel mondhatom, my
vint a tanfelügyelői állásna

becsülettel megfelelhetnék.

Gondolja Nagyságod, hogy jó volna
ez ideánt idejekorán lépéseket
tennem?

Magamat Nagyságod becses
kegyeibe ajánlván maradok

örök híve

Ivány Lipót

94

Nápoly 1872. jan. 10
295. Strada Tribunali

Igen tisztelt Nagyságos úr!

7. h. 2. ki becses sorait a tartalma=
tt deczember havi illetékemmel kö=
önettel vettem. Ugyanazon napon ad=
am át, a Consulnak első farnési
ildeményemet, mely 210 szögönyt,
lentést stb. tartalmaz részint ki=
onatban, részint teljes másolat=
an, sok érdekes adatot nyujtván a
Báthory-, Bocskay- s Bethlen-korból;
remélem, misszerint eddig már a t. Bizott=
ság kezeinél leend.
Capistrán csadáit illetőleg nem mi=
tortatett mondani; misszerint azok
után, miket utolsó levelemben bátor
voltam megjegyzni, leirassam-e
vagy nem? Várom Nagyod szivs paran=
csait; addig is maradván mély tisztelettel

Nagyságos

alázatos szolgája
Ódaryl[illegible]

Nápoly 1872 március 6.
295. Strada Tribunali

Igen Tisztelt Nagyságos Ur

A Nagyságod által szivesen küldött 367 frankot s 9 centimet mint az Akadémia részéről rendelt f. é. február havi járandóságomat köszönettel nyugtatványozván, van szerencsém ez alkalommal a még m. é. decz. 2-ki becses levelében küldött könyvjegyzék, azaz az általam már azelőtt küldött könyvlajstromból kijegyzett könyvek iránt jó későn bár, de sok utánjárás után, a következőket alázattal jelenteni:

Giov. s. Matteo Villani krónikáikat megtaláltam egy itteni antiquariusnál, áruk azonban (4 kötetet tartalmazó két vastag kötet) 50 frank levén, csak az Akadémia parancsára fogom megvenni: addig félretétettem. E krónikák sok mindenféle érdekes dolgot tartalmaznak, különösen Nagy Lajosunk korából, velencei s nápolyi hadjáratairól, s egyátalában mint ritka mü minden könyvtár díszét képezi. Van ugyan e krónikáknak egy 1825-ben Florencben az ottani „Crusca" Akadémia által rendezett kiadása

s tán könyvárusi úton is kapható,
oly becses mint a velencei kiad
16-ik századból. – Ha kívánja a
démia, megveszem, vagy pedig ki
belőle mindart mi minket érde

A „Diario dei successi delle arm
saree stb." Napoli 1687" – czimü
megtaláltam szintén Dura ant
riusnál s megvettem 10 frank
Mai postán küldöm kerlsztkötés
biztositva Nagyságod czime alatt

A két „Raccolta stb." czi
Bolognában kiadott müveket, m
ket antiquarius úton nem talá
tam, közelebbről megvizsgálván
a muzeumi könyvtárban, sokb
majdnem azonosukkal találta
A megvett „Diario" első része: „Gi
le del campo Cesareo dell'ann
1684" f. 1–130 megvan e „Ra
tá"-ban is. Ezen kívül több ér
leirást tartalmaznak, minők a tö
kört Esztergam s Érsekujvár leir
Közli Tököly arczképét s vövid elett
netét. Egy szóval lehetne töb
érdekes dolgot belőle kiböngés

Legérdekesebb szerintem Bizozeri
simplicián „Notizia particolare stb."
czimü müve 1686-ból. Közli Magyar
ország rövid (s igaszágtalan részhajlásszakirt)
történetét s földrajzát. Es utobbi meg-
érdemelné a reproductiót, különösen
a rajzok. Megvan e müben minden
város, falu s vár leirása s története
azonkívül Eger, Székesfehérvár, Buda,
Nándorfehérvár, Kanizsa, Kassa, Ko-
márom, Eperjes, Eszék, Zülek,
Győr, Gyula, Hatvan, Érsekujvár
Nógrád, Pápa, Palota, Pozson, Es-
tergam, Szinek, Szerinvár, Szmár-
ton, Temesvár, Tokaj, Tata, Vácz,
Várad, Veszprém, Visegrád, Szatmár,
Szolnok s Bécs stb. rajzait, hoz, több arcz-
képet, melyek kört Tököly Imréét s
Leopold császárét. Meg nem adom
föl a reményt, hogy valahogy antiquarius
úton megtaláljam. Ha nem közölni fo-
gok kivonatokat s néhány rajzmásolatot.

A Lettre – s csakugyan nem lettres – d'un
ministre de Pologne kelete: Ratisbon chez
Erasme Kinkius 1711. Olyan a Pesten levő
példány is? Ereánk nézve érdekes müveszke
egy szép latin levelet közöl egy magyar
főpaptól.

Huszvét utánra készülök Palermóba a
kóczy-ügyben vett megbízás érdekében. Mi
Nagyságod mondani méltoztatott, miszerint
Bizottság megtéríti útiköltségeimet, es
méltoztassék odahatni, hogy ez útiköl
idejekorán liquidálják, mert a veend
költséghez alkalmazván Palermóba
tartozkodásomat, könnyen egy füst
egyéb kutatásokat is tehetnék. E
zem tehát jövő hó elejéig sz
válaszolni.

Magamat Nagyságod szíves kegy
ajánlván maradok

Nagyságod

igaz híve

Óvány

U. i. Februari jelentésemet m. l. 29-
indítottam el a szokott úton. Tartalma
jelentést a farnési levéltárból 1660-1662-b
Nem tudom, Venczel Ö Nga megkapt
az általam az Akademia számára kül
könyvet?

Szeretném tudni, vajjon a Tört. Emlékek ut
kötetében, mely állítólag 1272-1290-ig tartal
okmányokat, van-e már közölve vonzep
általam küldött okmányokból?

96

Nápoly 1872. april 14.
295. Strada Tribunali
Május 4-ke után: Vico Canalone a Forcella
No 4. 1o piano notte

Igen tisztelt Nagyságos Ur!

Mint m. hó 4-ki soraimban mondám, e hó
elején valék Palermoba menendő, várván
ugyanis mártius havi illetőségemet s
az igért útiköltséget. Ezek azonban
mai napig meg nem érkezvén, alig
hiszem, hogy sikerülend ez útat még
e hó folyamában megtennem, min-
tán május 4-én hurczolkodnom kett-
vén, személyes jelenlétem elkerülhe-
tetlen. Tudakozódtam azalatt a
palermoi levéltár igazgatójánál, meg-
vannak-e a kívánt Rákóczy okmá-
nyok. Ez többrendbeli ilynemű ok-

mány léteréséről biztositott. Nem fogo
hát hiába utazni.

Ma adtam át a Consulnak jelen
met, mely 6 heti munkálkodásom e
nyét tartalmazza. Egyike a leggazd
küldeményeimnek.

Kérem Nagyságodat, misserint
tius havi illetőségemmel küldése alkal
val, kegyeskedjék tudatni, vajjon a
tositva küldött Diario-t megtet
kapni?

Magamat Nagyságod szíves kegy
ajánlán maradok

örök híve
Óvány Lipó

97

Napoly 1872 máj. 13.
4. Vico Canalone a Zuccella

Igen Tisztelt Nagyságos Ur

Közbejött körülmények miatt kénytelen levén elhalasztani hazajövetelemet – sietek tudatni Nagyságoddal, misserint becses sorait az aprilisi rátával pontosan s köszönettel vettem.

Kutatásaimat sikeresen folytatom s készitem elő májusi jelentésemet. Ha körülményeim oly fordulatot veendenek, hogy junius elején megengedhessem magamnak a rendkivüli élvezetet Hazámat nehány napra viszontláthatni, magam fogom e jelentést áthozni – ha nem – Istenneki! . . .

A körülmény, mely hazamenetelemben gátolt az, hogy épen a napokban

98

Nápoly 1872. 9/6.
4 Vico Canalone a Forcella.

Igen Tisztelt Nagyságos Úr

Megnyugtatván Nagyságodat a szivesen küldött májusi illeték iránt, fölhasználom az alkalmat, tudatni Nagyságoddal, miszerint egy itteni antiquariusnál az alább jegyzett magyar érdekü könyveket találtam, melyeket, ha a hazai könyvtárakban meg nem volnának, érdekes volna az Akademia számára megvásárolni. Kérem azonban Nagyságodat, méltoztassék mihamarabb válaszolni, mert elöször azna könyvek könnyen eladathatnának; másodszor: még mindig reményem levén e hó folyamában hazajönni nehány napra, azokat magam hozhatnám el.

Jelentésem beküldésével szintén ez okból kések. Különben szakadatlanul folytatom a kutatást s másolást, s máj-

juniusi jelentésem, mely kizárolag érdekes ti jelentéseket tartalmaz. 1670–1680-ig jó vastagra rőtt.

Az érintett könyvek jegyzéke a követ

1. Brown (Edward). A brief account of some travels in divers parts of Europe, viz Hungaria, Servia, Bulgaria, Macedonia etc. The second edition and with many additions. London 1685 in fol. fig.

2. Calmet (Augustin). Traité sur les apparitions des esprits, et sur les vampires ou les ravenans de Hongrie, de Moravie etc. Paris. 1751. két köt. 12°.

3. Freheri (Pauli) Theatrum Virorum eruditione clarorum, in quo vitae, et scripta theologorum, jurisconsultorum, et philosophorum tam in Germania Superiore et Inferiore, quam in aliis Europae regionibus, Graecia nempe, Hispania, Italia, Gallia, Anglia, Polonia, Hungaria, Dania et Suecia a seculis aliquot, ad haec usque tempora floruerunt etc. Norimbergae, 1688. 3 kötet folio rajzokkal s 1312 arczképpel . . . . . "

4. Frescot (Casimiro). Ristretto dell'historia d'Ungheria, con tutti li successi da S. Stefano primo Re, le ribellioni, ed avvenimenti con Turchi fino all'Imperator presente Leopoldo, la morte de ribelli etc. Napoli. 1687. 4°. . . . . "

5. Officium S. Stephani Hungariae Regis. Neapoli 1687. 4°. . . . "

Patr

Nyomtatványszám 165.

Föladási lap

[illegible] számu [illegible] nak [illegible] szóló utalványról, melyre [illegible] o. é. forint [illegible] kr. készpénzben lefizettetett.

Illeték fejében fizettetett:

		frt	kr.
Levéljegyek által fedezett utalv.-illeték		[illegible]	[illegible]
Távirati utalványokért	A föladás helyén történt átküldésért	"	"
	Táviratozási illeték	"	"
	Express-kézbesitési illeték	"	"
	Küldönczdij	"	"
	Összesen	"	"

18 [illegible]

[illegible] ik napján.

M. k. posta

PEST 31

A felszólamlás történt 18

A m. k. postaterületen: Arad, Brassó, Budavár, Debreczen, Eszék, Fiume, Győr, Károlyváros, Kassa, Kolosvár, Nagy-Kanizsa, Nagy-Szeben, Nagy-Várad, Nyiregyháza, Pécs, Pest, Pozson, Sopron, Szeged, Székes-Fehérvár, Ó-Sziszek, Temesvár, Varasd, Zágráb, Zimony.

A cs. k. postaterületen: Baden, Bécs, Bécs-Ujhely, Bochnia, Bodenbach, Bozen, Bregenz, Brixen, Brody, Bruck, a. d. Mur, Brünn, Cattaro, Czernovicz, Eger (Csehország), Feldkirch, Görtz, Gratz, Hohenstadt, Innsbruck, Ischl, Karlsbad, Klagenfurt, Krakó, Krems, Kufstein, Laibach, Lemberg, Linz, Lundenburg, Meran, Marburg, Olmücz, Pola, Prága, Przemysl, Raguza, Reichenberg, Roveredo, Rzeszow, Salzburg, Spalato, Suczawa, Stanislau, Steyer, St.-Pölten, Tarnow, Tarnopol, Teplitz, Trient, Trieszt, Troppau, Villach, Wels, Zara.

Patini (Cav. Carlo). Viaggi con alcune osservazioni di Germania, Boemia, Ongaria etc, tradotti dal francese per opera di Antonio Bulifon. Venetia 1685. 12° rapporto ..... fr. 6.00.

Sainovics (Joh.) Ungari. Demostratio idiomæ Ungarorum et Lapponum idem esse. Tyrnaviae 1770, Typis Coll. Acad. Soc. Jesu ..... „ 20.00

oranzo (Lazaro). L'Ottomano dove si dà pieno ragguaglio non solamente della potenza del presente Signore de Turchi Mehemeto III, degl'interessi che egli hà con diversi Principi, di quanto machina contro il Christianesimo etc; mà ancora di varij popoli, siti, città, viaggi, con altri particolari di stato necessarii a sapersi nella presente guerra d'Ongheria. Ferrara 1598. 8° ..... „ 20.00

Spontone (Ciro). Attioni de' Rè dell'Ungheria, incominciasi dall'anno [illegible] trecento settantaotto dopo Christo nato, seguendo infine al mille seicento et uno compiuto. Vi si legge gran numero di considerationi politiche et militari sopra le attioni de' detti Rè, e di loro si veggono gli Arbori delle discendenze ancora. Bologna 1620 fol. ..... „ 30.00

. Szegedi (R. P. Joan.) Soc. Jesu. Cerographia Hungariae, seu notitia de insignibus, et sigillis Regni

Mariano. Apostolici, compendio data; atque
Iconi Dominorum, etc. Tyrnaviae, Typis
Academ. per Leop. Berger, 1734 8° maj. - -

11. Szegedi (P. Bapt.) Soc. Jesu. Propugnaculum Juris Hungarici Tyrocinium, complectens Jura Communia, Civilia, et Hungarici etc. Zagrabiae, 1762 4°

12. Zanucci (Achille) Delle macchine, ordinanze et ogni altri artifizi, et moderni, come quelli da questi possono essere imitati, senza punto alterare la soldatesca de i nostri tempi, aggiuntovi del medesimo le fattioni occorse nell'Ungheria vicino a Vaccia nel 1597, e la battaglia in Transilvania contro il Valacco 1600, fatta dal Sig. Giorgio Basta Generale dell'armi dell'Ungaria Superiore, con la vera effigie del medesimo. Venetia 1601. 4° fametsnetsSel. Rilh. - - -

100

Nápoly 1872. aug. 18.
4. Vico Canalone a Forcella

Nagyságos Ur

Midőn Nagyságodnak kiszolítem alatt iránt-
tam mutatott kegyes pivélyesszé-
ért ezennel hő köszönetemet
szíjelvánitanám, van szerencsém
értesíteni messzeint mér 4 nap-
ála Nápolytan vagyok, rendesen
folytatván ismét levéltári
kutatásaimat.

Magamat Nagyságod szíves
kegyeibe továbbra is ajánlván,
becses parancsaira mindig készen
maradok megkülönböztetett kész-
telettel

Nagyságod

alázatos szolgája

Ovary Lipót

Ezeredem derék István fiának
alkalmilag hő üdvözletemet
elmegyszerű.

Nápoly 1872. oct. 1-jén.
4. Vico Canalone a Jovecka.

Nagyságos Ur

Van szerencsém tisztelettel jelenteni, miszerint aug. sept-i jelentésemet mai napon nyujtottam át továbbszállitás végett az itteni osztrák-magyar Consulatusnak.

Közeledvén az év vége, igen lekötelezne Nagyságod, ha akademiai megbizatásomnak jövő évre kiterjedése- vagy ki nem terjedése iránt idejekorán értesiteni kegyeskednék, hogy utóbbi esetben magam iránt rendelkezhessem.

E hó folyamában föladatul tüzvén ki magamnak fölületes vizsgálat alá venni a kutatásul már kiszemelt farnési levéltári kötegeket, e hó végével bővebb

jelentést fogok tehetni azok lényegéről
mint meg fogom határozhatni az idő
melyet azok kutatása s a másolan
másolása igénybe vehetend. Tavaj
mindenesetre lesz dolgom Nápolyba
azután ugy lehetni intézkedni, hogy
tazván felső Olaszországot megvizsgál
a nevezetesb levéltárakat, mint
bolognait, ferrarait, sienait, Mant
paduait, veronait stb. mindeggikr
külön jelentést adván, s csak ez ál
vizsgálat után állapodván meg az
városokban a részletes kutatás vé

E kóbor élet nekem mint csak
apának nem csekély áldozatomba
kerülni, de a hazai tudományosság
mindenre kész vagyok.

Méltoztassék egyszersmind velem
tudatni, mi sorsa lett a tavaszpa

beküldött Rákóczy-féle jelentésemnek?
Thaly megkapta-e? – Bizonyosan
még ott hever a többi jelentés közt.
Ha elvesztett volna, kész vagyok újra
lemásolni.

Magamat Nagyságod szíves kegyeibe
ajánlván mély tiszteletteel maradok

Nagyságod

alázatos szolgája

Óvári Lipót

Kedves István fiát hőn üdvözlöm.
Esedezem mihamarabbi válaszért.

102

Nápoly 1872. nov. 27.
4. Vico Canalone a Forcella.

Nagyságos Ur

Köszönöm Nagod szíves tudositását, miszerint az Akademia jövő évre is megkérte a M. Ministeriumot megbiratásom iránt. Remélem hogy a Ministerium kedvezőn fog határozni.

Holnap vagy holnapután adom át a Consulnak oct-novemberi jelentésemet. Igen érdekes munkát végeztem a hónapokban, kiválasztván a még kutatandó farnesi leváltári kötegek körül azokat melyekben másolandók tartalmaztatnak. E kötegek száma mintegy 200. Jelenlevi jelentésemben azonkívül több igen érdekes darabot veend az Akadémia.

Ezederem, hegyezhednék Nagod utánnézni, vajjon a Kákóczy-megbirás iránt

még tavasszal beküldött jelentés
ről tudomása van-e az Aka
nak, vagy Thalynak – Mert ha
nincs, kész volnák azna jelen
újra beküldeni

Egyúttal köszönettel nyugt
meg Nagyodat a f. é. septem
s octoberi ráták pontos vét
iránt s magamat nagybecz
kegyeibe ajánlva maradok

Örök hívé

Óvány Lipót

Nápoly 1872. decz. 28.
4. Vico Canalone a Forcella.

Nagyságos Ur

A farnési levéltár római osztálya, melyet most kutatok, valódi pápai levéltár – Méltoztassék tudomást szerezni ma beküldött deczemberi jelentésemről, melyet nagyobb fontossága miatt egyenesen Wenzel Ö Nyához (postán biztosítva) intértem az Akademiának való átadás végett. Leleteim 1537–1543-ig terjednek s részint utasítások, részint a római curiához intézett levelek- s jelentésekből állanak.

Kérem Ugodat, kegyeskednék odahatni, hogy míg a farnesi levéltarat teljesen bi nem meritettem,

itteni működésemben meg ne
vartassam.

A lapokból értesülvén Hor
történelme utolsó 4 kötetén
megjelenéséről, bátor vagyok
Nagyodat, kegyeskednék nekem a
négy keresztkötés alatt a levé
postán biztositva megküldeni
s a szállitási költségeket jár
dóságomból levonni. Kérem
ban egyedül a levélpostát h
nálni, mely az olasz postasze
dés értelmében köteles ny
tatványokat keresztkötés a
biztositva szállitani Italia
ha azok a 250 grammot

meg nem haladják – Ezért eredeszem
a könyveket 4 s ha szükséges
több csomagban küldeni.

A novemberi rátát kössönet-
tel vettem.

Most pedig boldog új évet
kívánván Nagyodnak s egész
családjának, magamat nagybecsü
kegyeibe ajánlva maradok

Nagyod

alázatos szolgája

Óvary Lipót

U. i. Rövid szabadperczeimben a Jó hazafiak
olaszfordításával foglalkozom. Remé-
lem sikerülend az itteni első drámai
szinházban előadatni

104

Nápoly 1873. febr. 9-én
4 Vico Canalone a Forcella.

Nagyságos Ur

A napokban adtam át az itteni osztrák-magyar Consulnak az Akademiának szánt jannárhavi jelentésemet, mely 71 darab részint nunciusi jelentéseket, részint neveretes férfiak leveleit tartalmazza. Legérdekesebbek a római király (Ferdinánd) mellett volt nunciusok jelentései a Ferdinanddal, Broderics püspökkel, Statilisval, Laszkó Jeromossal, a lundeni érsekkel stb. tartott politikai párbeszédjeikről. Körlöm Pöstényi Gergelynek s Brodericsnak a pápához, Frangepán és lundeni érsekeknek a bécsi nunciushoz intézett leveleiket is stb., melyek a farnési levéltárban eredetiben megvannak.

Jelentést tettem egyszersmind az Akadémiának egy igen fontos leletről, ugyanis

Rovario Jeromos Magyar. s Lengyelhonb
rendelt pápai követnek 1539-ki
követségéről irt összes jelentésem
nek lemásolása s megfejtése kap
jelen foglalkozásom tárgyát. Ez érde
relátiók személyekre – u. m. János
rály, Fráter György, Török Bálint
kó stb-re vonatkozó része chiff
ben van irva; de a megtalált k
segélyével eddig már két ilyen
tést sikerült teljesen megfejtenem
Ugyanezek Rovariotól találtam a
polban két 1540-ben kelt level
melyekben érdekes adatokat kö
János király haláláról. Megtal
tam a lundeni érsek által az
királyok közt kötött fegyvernü
okmányt is 1538-ból. Min
ket e hó végével fogom a t

Tört. Bizottságnak beküldeni.

Ha Nagyod kiesszörölhetné, hogy
vagy havi 40–50 forint felülfizetést
kaphatnék, segédet vennék magam
mellé, hogy gyorsabban végezzem a
kegyetlenül fárasztó másolást, s ez
esetben a könnyebb darabok le-
másolását s különösen a tiszti-
rást segédem által végeztetném;
s különösen a Brancacciána
könyvtárban létező érdekes Hun-
garikák lemásolásával is foglal-
kozhatnám. Ez esetben aztán
biztosithatom quasi Nagyodat,
hogy ez évben befejezem az itteni
kutatásokat. De igy magamban,
tekintve, hogy a sok alig alig olvasható

Il Reverendiss.mo et Ill.mo Mons. Cardinal Farnese Vice Cancelliere.

Signor mio oss.mo in Roma.

Rev.mo et Ill.mo Monsignore Signor mio Col.mo.

Il ho ieri scritto a V.S. Ill.ma et Rev.ma

„ Mi son forzato quanto ho saputo dissimulare
„ [illegible] la andata del Thesoriero [illegible] altresi
„ [illegible] come quella che darà suspitione grande
„ [illegible] per partorire più male che bene non li
„ [illegible] mai stato ordine, anzi el Thesoriero anco
„ [illegible] coreche mostrasse con me di ringratiarmi
„ [illegible] delli amorevoli ricordi, dal l'altra parte
„ [illegible] con el che Giovanni et Consiglieri
„ [illegible] se n'è dolsuto. intendo ch'el fa fare
„ [illegible] uestre da laico et per il viaro butava
„ [illegible] lo habito da frate, con alcuni de qui
„ [illegible] ha hauuto à dire, che io li ho portato
„ [illegible] la dispensa de butar lo habito: fa male
„ [illegible] che patria mettere qualche ombra, et
„ [illegible] se non mi fusse sta detto in secreto
„ [illegible] me ne rensentiria, et lo fara se da
„ [illegible] altri lo intendera

[illegible] nulla Magnifici ac[illegible]
[illegible] Ill.mi et Rev.mi Domini [illegible]
[illegible] Ill.mi et Rev.mi Domini [illegible]
[illegible] Ill.mi et Rev.mi Domini [illegible]
[illegible] Ill.mi et Rev.mi Domini [illegible]

s réjben chiffrelben ist régi ol[illegible]
megfejtésre nincs is sok idöbe kerül[illegible]
marad elég idönk a másolásra [illegible]
is sokszor éjfélutánig 2 óráig [illegible]
como a nyugalmat lehetetlenné [illegible]
tisztaságára. Legyen tehát [illegible]
a V. Birodalmi fejedelmihez ajánl[illegible]

Különösen pedig kérem [illegible]
legyen Eduárd tisztelet[illegible]
ungetni, — vagy pedig, ha a dolog[illegible]
meg nem erösitett volna, mutassa [illegible]
értesítni.

A pamári levéltár számára [illegible]
jelen kutatásaim tárgyát képezi, [illegible]
endeli a V. Birodalmi levéltár fejed[illegible]
mi a más addig lehetőleg [illegible]
világosan lásson.

Magamat Nagyod pártfogásába ajánlva maradok

Bécsben [illegible]

Nagyod [illegible]

„Intendo da bon loco che el Re Giovan
Jó forrásból hallom, hogy János király kis
„per mandar un orator al Imperatore à re
követet küldeni a Császárhoz, hogy fölmondja
„al concordio facto et questo per li torti
a kötött egyességet, s ezt azon jogtalanságoból melyek
„uerli fatti el Re de Romani con el mandar
mondja a római királyellene elkövetett azáltal hogy Laskó
„laschi al Turco, et forse li mouera noui pa
hoz küldte, s tán a kalocsai érseknek si kerülen
„il Colocense, lo haueuano mandato al Re
határozatokat érvényes hozni, elküldték volt a Lengyel királyhoz
„uecchio non per cosa de momento, ma
nem valami fontos ügyben, csak azért hogy tanácskozi
„ablegarlo da lor Conseglij, al presente è
eltávolítsák, most már visszatét.

El Ser.mo Re hauea deliberato parti
A fölsz. király elhatározta volt elutazni
mane per Varadino, niente di meno p
nagy Váradra, mindazonáltal nem
me hauer anchor resolto in cossa alchuna da quello
még velem semmit azonkívül a mit
scrisse a V.ra S.ra R.ma et anche per hauer di nouo el Danu
föl. Hrasigodnak nagy megtiszám, valamint egyszerűen a Dunán
menzato a menar giazi grandi: quali fano el pa
megindult jégzajlás következtében, mely veszélyeztetí a
pericoloso, penso sara forzato differir finche
kénytelen lesz, nehezen az utazutaszt elhalasztani mindaddig meg
giazi tutto, ouer se risolua, hauea S. M.tà dicto
a Duna egészen befagy, vagy fölolvad. Ő fölsége azt mondá
mi heri ouer hozi expedir, altro non ho che
tegnap vagy ma végezni fog velem. Más egyéb nincs a
V.ra R.ma S.ra et humilmente ricomandarmi. D

Buda alli XII di Decembro 1839
Di V.ra S.ra R.ma et Ill.ma

Humile et obb.mo serv.
Hieronymo Rora

106

Nápoly 1873. márt. 8.
4. Vico Canalone a Forcella.

Igen Tisztelt Nagyságos Ur!

h. 24. ki becses sorait a tartalmazott
januárhavi díjjal együtt kössönettel vettem.
Azon körülmény azonban, hogy ez évi díjam
még most sines utalványozva, nem kis gon-
dot ad az e miatt háztartási viszonyaimban
támadhatandó zavarok miatt, annálinkább
mert f. h. 5-én családom egy egészséges fin-
val lett gazdagabb, s nekem előbb utóbb kö-
telességem lend megszabadulni e bizonyta-
lan helyezettől.

Őszinte hálaérzettel vettem Nagyságod ró-
lam való kegyes megemlékezését az egyetemi
könyvtár kijjászervezése alkalmára. Sajnos
azonban, hogy a Nagyod által velem sejtetett
évidíj nem elegendő családom föntartására,
s ha jobb állás nem kínálkozik a hazában,
ismét csak itt künn kellend journalistás-
kodnom vagy professoroskodnom.

Februárhavi jelentésemet, nagyobb fon-
tossága miatt ime postára bizom,

s Nsgodat vagyok bátor fölkérni, me
tassék azt a tört. Bizottságnak mély
teletem kijelentése mellett átnyújt

Végül egy alázatos kérésemmel
bátor Nsgodat terhelni, melynek tel
tésével engem rendkívül lekötelen
Fiamat ugyanis f. h. 15-én fogván
keresztelteti az itteni magyar emlek
gazdag székesegyházban, sőt a magy
irodalom egyik legimádottabb szent
Toldy nevére ohajtván keresztelte
valóban boldognak érezném mag
ha ezenkívül még Nsgod keresztatya
gával is büszkélkedhetnék. Nem ug
Nsgod rosi néven, ha e keresztatyasá
megkinálni bátorkodom? Ha nem
kérem azt velem távirati úton
zölni, s a képviseltetés iránt az
ni Consulságot ugyanezek távirat

úton megbízni. Csekhogy azonban ne
ne hezteljen Nsgod ennyi alkalmer
lankodásáit.

Trinchera Ferencz az itteni levéltár
igazgatója, megtudván általam, hogy Wen
czel által befog ajánltatni Akademiák
ba, ugy vélte visszonozni már előre is
e szivességet, hogy ide viszont magyar
tagokat ajánlt be. Igy az általa elnö
költ Reale Istituto d'incoraggiament
ban megválasztatta Wenczelünket;
most pedig Nsgodat ajánlotta be a
hires s igen régi Accademia Ponta
nianába. A két rendbeli jelentést
magam keszítém. Mihelyt Nsgod
kinevezetése megleend szavazva,
mi a napokban fog történni,
azonnal megküldendem az ille
tő diplomát.

Magamat Nagod szíves kegyeibe ajánván, maradok

alázatos szolgája

Vásy Lipót

U. i. A Rosario féle jelentések [illegible] sok munkát adtak a chiffre [illegible] föltalálása s megfejtése [illegible]

107

Nápoly 1873 marcz. 27
4. Vico Canalone a Fonella.

Igen tisztelt Nagyságos Ur
Szeretett Honám uram!

J. h. 19-ki becses sürgönyét rendkivüli örömmel vettem s a mart. 15-kére szánt kereszteltetést f. h. 21-én vitetten végbe az itteni székeseggházban. Trinchera teljes örömmel fogadta el Nagod képviselését s általam köszöni a szíves megtiszteltetést.

A pap kérdeste, hogy hát miczoda szent az a Toldy – mondám: magyar szent – sigy belenyugodott. Nagod nevét Toldy Ferencz-nek irták be, s igy a Toldyt keresztelt a Ferenczet pedig vezetéknévnek vették.

Anya s fiu hálaisztennek megvannak, különösen a fiú valódi herkulos s igen szép.

Nagy baj azonban, hogy az Akademia ennyire megfeledkezik rólam daczára

szakadatlan s szenvedélyes munk-
dásomnak! Imo már márczius vé-
lé járunk, s nem kaptam meg
meg februárt! – Gondolják
hogy Italiában vagyok, hol meg
levegő sem jár ingyen; kül-
sen itt Nápolyban minden
vegdrága – s nekem családom
kell gondoskodnom.

Helyzetem, tisztelt Nagyságos
már nem tartható. Ezedezam, ki-
kedjék nekem e sorok vételeket
azonnal sürgönyözni, mint áll
dolgom?, hogy magamat tájékoz-
sam, mert ily bizonytalanság
nem tudom mihez kezdjek.

Ismét találtam több Rorar-
féle érdekes jelentést, az egyikben
a János király orvosától – ki János

halála után Italiába jött – vett érde-
kes magyar hireket, János király halálá-
ról adatokat stb. közli. Több igen
érdekes tábori levelet találtam az
1542. ki meghiúsult hadjáratról.
Egyszóval dolgozom folyvást – de csak
is saját szenvedélyem unszolásá-
nál fogva – mert bizony a S. Aka-
démiának iránytami magatartá-
sa rendkivül elkedvetlenit.

Bocsásson meg Nagyságod a
kifakadásért – de hát, mert nem
intéskedtek m. évben, midőn én
meg m. é. oct. n. jelentésemben
fölkértem, hogy vagy a 73. ki meg-
erősítés idejében kiesskozöltessék,
vagy pedig ez meg nem történhetvén
én magam iránt intéskedhattam
volna.

No de most már meg ~~mint~~

a baj – s alkalmasint a még buldogu
Eötvösünk által elárt – müködés
röl adandó hat – hat havi jelentés
nem küldése miatt – s melgen
nem Nagyságodat, méltoztassték
kedni, hogy – ha már ez évi meg
tésem ki nem apkörölhető – meg
a februar – martinsi rátákat, – hogy
tán – bár kissé késön – dolgom ut
láthassak.

Ajánlom magamat Nagyságod
kegyeibe – s hő üdvözletemet va
mint új komaaszonyáét is jele
vagyok

örök hive s tor

Óvári Lipó

Napoly 1873 apr. 16.
Vét. – 19.

108

Igen Tisztelt Nagyságos ur

Bocsásson meg Nagyod, hogy f. h. 2. ki becsesoraira, melyeknek kiszéretében az elvégre utalványozott febr – martinsi rátákat köpönettel vettem, kissé késön válaszolok. Oka hogy mart. aprilisi jelentésemet, melyet, mint jelenleg tepem, Nagyod által ohajtottam az akademiának átpolgáltatni, körbejött rosszullétem miatt csak most bírtam összeállítani – bár még ma sem vagyok legjobban.

A kis Toldy kérésékolva köpönni Nagyságodtak róla való nagyletkü meglelkezését – Anyja köpönettel viszonovra a szellemi ölelést.

Csodálkozom, hogy az Akademia nem kapta meg decemberi küldeményemet, holott azt postán bírtosítom

Wenzel Ő Nyákor csinemve[illegible]
meg. Wenzel ur, ki még akkor [illegible]
nyugtatott a küldemény vétele
alkalmasint elfelejtette átszo[illegible]
tatni.

A Bizottság véleményezőjen[illegible]
iránt adott jelentése sokon [illegible]
Igazságtalan ez s némileg [illegible]
is – s minden betűjéből kilat[illegible]
hogy nem tudományosan tökélete[illegible]
férfiu, sem pedig eddigi kutatás[illegible]
mat ráspachajlatlanul tanulmány[illegible]
zott egyén irta....

Mit mondjak Nyodnak iránt[illegible]
rendkívüli s kimeríthetlen jóságáról.
Majd csak talán lesz valaha alkalm[illegible]
Nyod iránti hálámat tettleg beb[illegible]
konyítani.

Ezeverem méltóztassék az idegen
küldeményt a Akademiának át-
nyujtani. – Jövő jelentésemben
Pevényinek Franggyan írásban inté-
zett írdekes levelét hozandom.

Boesánat a szórt s hanyag
irásért – de nem jót érzem
magamat – Maradok a leghöbb
tisztelettel

igaz hive s kösönje
Óvári Lipót

A propos. Megszerezetem az Akademiának Fiorelli-
nek a pompeji ásatásokról ert s a bécsi villagkrát-
litásra szánt nagyszerű munkáját, melyet
a nagyokban fogok meg küldeni – Csak arra
kérem ostán a titkár urat – kössönje meg
azonnal Fiorellinek a tisztelet példányt. –

109

Nápoly 1873. jul. 8.
4. Vico Canalone a Forcella.

Nagyságos ur.

...nt a lapokból olvasom, Nagod már több nap óta szerencsésen megérkezett a hazába, s eddig tán volt is már bizottsági ülés, melyben folyó második félévi illetőségemről volt szó; esedezem tehát, kegyeskednék Nagod engem mihamarabb helyzetem iránt fölvilágosítani, hogy tudjam magamat miher tartani.

Az anyossi regesták az okmányok hosszusága s a regesták rossz állapota miatt igen sok munkát adtak. Lemásoltam 59 darabot

mezeket a farnési okmányokkal egy
ma adtam át az itteni Consulatu
hogy a magas postai költségeket meg
tesslem.

Trinchera, ki egészen beleszeretett
rágodba, hőn üdvözli, ugyszintén n
s gyermekeim is, én pedig továtt
magas pártfogásába ajánlván ma
mat hazafini üdvözlettel mar

Nagyon

örök hive

Ovány Lipót

110

Napoly 1873. aug. 7.

A Vice Canaltere a Jesuitta

Egyen tiszteli Vasseégos úr

M. l. 18-ki kedves sorára azért késtem a válaszszal, mert a julius-i vakációt várakozással, mert a julius-i vakációt várakozással, mert a julius-i vakációt várakozással

Méltoztatott e Nagyod megpendíteni a Bizott
a bécsi Akademiának irántam, illetőleg a
si levéltárban létező számos érdekes
történelmi okmány lemásoltatása
teendő átiratot s ajánlást? Bizo
volna, ha egyhizatás révén saját tört
munk javára is működhetném itt
egy darabig.

De aztán, quid tunc? A
kutatás egészen elterelt régi pály
tól; összeköttetésein megszakad
s az újra kezdés nem csekély neh
gekkel jár.

Eggedüli reményem tehát, hogy
hazában, hogy véget vetve e czigány
nek, a Hazában nyerjek valam

biztos állást, melyesetben lehetem vend
zére s kiadására is személyesen ügyel
hetnék föl. – Jogi-e ez sikerülni? Isten
tudja! Bizom azonban Nagyod s
Wenczel ő nsga kegyes pártfogásában,
melynek segélyével tán csak sikerü
lend akár valamely államhivatal
nál – legjobb volna a levéltárnál, vagy
könyvtárnál, ha ezzel valamely tanári
állomás összeköttetésben lehetne –
akár vasúti vagy más társulatnál
oly állást nyerni, hogy tehetségeimet
s külföldön szerzett tapasztalatai
mat érvényesíthessem s egyúttal
családomat is becsülettel föntart
hassam!... Alkalmas állás volna

a kétszél elérésére a tanfelügyelői ál
De hát annyi óriás praetendens köst
remélhet az én törpeségem? No
Kommt Zeit kommt Rath – mon
Negod egyik utóbbi levelében, és la
mo far a Dio, mondja a fatalista
litanus!

Trinchera üdvözli Negodat, s ke
arczképét.

Kőrü igen beteg volt, most azon
jobban van, gyermekeim különös
a szép Toldy sétszegesek – Mind
jan tiszteletöket jelentik, ein pa
magamat Negod becses kegyeibe
va maradok hő üdvözlettel

alázatos polgája

Vázy Lipót

111

Nápoly 1873. aug. 24.

Nagyságos Ur.

Becses sorait a tartalmazott juliusi vá-
tával együtt kösszönettel vettem.

Nem s fiam gyengélkedése
miatt kénytelen levén falusi
levegőre menni, a porticu ki-
rályi palota egyik lakosztályá-
ban sikerült olcsó áron elhe-
lyezkednem. Bár minden reggel
bemegyek Nápolyba s a levéltár-
ba, városi lakomba azonban
csak igen ritkán térek be;
ezért esederném kegyeskednék
Negod becses leveleit ezentul
novemberig: „Napoli-Portici – Palazzo Rea-
le No 38" czimezni, nehogy elté-
vedjenek.

A farnésiak kutatását erélyes
folytatom s utolsó jelentésem
óta, mely remélem megérkezett,
mintegy 600 köteget néztem át
Jövő hóban küldendem be
újabbi jelentésemet.

A napokban elkészítenden
a beküldött összes anjoni s a
niai okmányok s az itteni
tári repertumok chronolog
jegyzékét Wenzel ur szám
s kívánatára.

A kolera ugy látszik m
minket is meg akar látogatn

Tegnap egy első eset, még pedig
halálos, nagy fölindulást okozott a vi-
rosban. Sicilia teljesen elszigetelte
magát a többi Európától, aggon-
kövernék, ki ott kiszállni merne.
Csak otthon enyhülne már!...

Ajánlom magamat Nagyod
szíves kegyeibe – ezederem mél-
tortassék üdvözletemet Fraknay
urnak átadni – s mély tisztelet
kijelentés mellett maradok

Nagyod

Török hive

Ivány Lipót

112

Nápoly 1873. nov. 8.
4 Vico Canalone a Fonseca.
Vett. nov. 13.

Igen Tisztelt Nagyságos Ur

Mt. h. 31 ki igen becses sorait a tartalmazott
octoberi rátával együtt köszönettel vettem.

A nápolyi műcsemlékek s fölirátokról
szóló jelentésemet idezárva van szerencsém
Nagyságodnak s szivessége által a t. Bizott-
ságnak tisztelettel átnyujtani. A megfe-
lelő fényképek iránt már beszéltem egy
jó fényképészszel, kivel 225 frankban
állapodtam meg a következő darabokért:
1. Mária sírem léke, 2. András s ha magas-
ságánál fogva lehető lesz – Martel Károly
sírjai; 3. A Duomo homlokzata; – 4
Beatrix magyar királynő sírem léke; –
5. A Margitlegenda első két lapja. –
Várom Nagyod beleegyezését, hogy a fényké-
peket azonnal elkészittessem; s eszede-
zem ezt mihamarabb velem tudatni, hogy
a most már vajmi ritka derült napo-
kat a fényképezetésre fölhasználhassam.

Ennek jott a mincsul [illegible]

jen sokó szunka s kereset nélkül tételyegyma[illegible]
Családomat már csak májusban fogom haza[illegible]
legnagyobbik leányomat pedig teljes fölnevel[illegible]
ság az itteni intézetben hagyom.

Igen kívánatos volna, ha a custori állás
lett valamely s egyetemi vagy gymnasiumi [illegible]
cria vagy olasz nyelv s irodalmi tanárság
elvállalhatnék, s ha e mellett még szállás
na a könyvtárban, tiptessigeren fogok [illegible]
hetni szerény családommal, teljes életemb[illegible]
ván Nagyságodat kinek nagyleben pártfogása
nekem lehetővé teendette.

Kérem Nagyodnak mihamarabbi kegyes vála[illegible]
a fényképek s a könyvtárnoki állás iránt
s magamat szives kegyeibe ajánlván s e[illegible]
domnak hő indvözletét s a kis Toldy kér[illegible]
ját jelentvén maradok

Nagyod

alázatos polgá[illegible]

[illegible]

113

Nápoly Portici 30/9 73.
Palazzo Reale

Igen tisztelt Nagyságos Ur

Bocsássa meg Nagyod, hogy jóságával visszaélve
ismét terhelni bátorkodom akadémiai
jelentésem szives átnyujtásával,
czélom, hogy Nagyod tudomást szerez-
ve a t. Bizottsághoz intézett alá-
zatos soraimról, odahatni kegyesked-
nék, hogy azon esetre, ha a t. Bizott-
ság polgálatomat a jövő évre is
akár Rómában, akár Florenczben
vagy másutt igénybe venni jónak
látná, azt velem a lehető leghama-
rabb tudatni méltoztatnék, hogy
ellenkező esetben a hazába való

való visszatérésre az előlészületeket idej
megsebessem. Egyelőre magam fogok
harajönni januában, hogy állás után
és csak ha ert biztonitandottam,
családomat is hazaterelni. Ha
– mit ne adjon az Isten – sehogy sem
rülend állást találnom, már csak
maradand egyéb hátra, mint végleg
meghúznom magamat itt a lazz
nik közt, – Nagyságod iróntami kegy
jövolta egyedüli reményem e malaugu
nemteljesülése iránt.

Jelen küldeményemhez van csatol
a nem csekély fáradságomba került
nologicus jegyzek is, melyről már
nak említest tevék. Legyen kegyes
Wenzel Ő nagának e jegyzékről, melyet

az ő számára készíték tudomás szerint
tani, hogy annak idejében anála-levő
anyoni okmány gyűjteményhez csa-
tolhassa.

Nigyi becses levelét az augustusi
rátával együtt köszönettel vettem.

Mi még vagy két hétig maradunk
itt a campagnában, azután vissza-
huzódunk téli fészkünkbe, hacsak
a kolera, mely Nápolyban is kezdett
már 10–15 áldozatot elragadni napjá-
ban, arra nem kényszerit hogy akaratunk
ellen a telet is a zöldben töltsük.
Az utolsó két nap alatt azonban a
kolera csillapulni látszott.

Mi különben mindnyájan
egészségesek vagyunk, s különösen

a kis Toldy gyönyörű fiuvá fej[illegible]
Ajánlom magamat Nagyod [illegible]
kegyeibe s őszinte hő rückvel[illegible]
maradok

Nagyod

Alázatos [illegible]
Vay Lip[illegible]

114

Portici 30/10 1873.

Nápoly – Vico Canalone a Foresta
No 4.

Vett nov. 4.

Igen Tisztelt Nagyságos Ur

7. h. 9-ki igen becses sorait a tartalmazott
septemberhavi illetékkel együtt köszö-
nettel vettem.

Hogy nápolyi missióm ez évben
végét éri, arra már hónapokkal
ezelőtt elvoltam készülve, s igyekez-
tem s igyekezem folyvást az itteni
tért a lehető legteljesebben explorál-
ni. A jövő hó folyamátan tiké-
leteren befejezendem a farnesiánák
kutatását; azok után a caperai
s aversai levéltérakat, az amalfi
Camera-féle magánkézirattért s
a Brancacciana kézirattért fogom
átkutatni.

A mü- s feliratt ezulékeket illetöleg
sistem jelentésemet, melyet jövő hó f
mában nyujtandok be. Addig is fo
tam engedélyért nemely müemlék
képezetése iránt; ha ez engedély
lesz, beszélni fogok egy photograpp
s jelentésemben tudatni fogom a fe
pek árát.

Hobnap visszatérek családommal
lakomba. Kérem tehát Nagyságodat,
tartassék becses leveleit odaintérn

Ugy látszik, hogy utolsó jelentésemben
tett javaslatom a többi alasz levél
sok kutatását illetöleg, nem kern
még az Osztály elé. Ezedeszem, kegyesk
Nagyságod odahatni, hogy az illeto

osztály határozat iránt még november
folyamában kaphassak tudositást.

Mi ingyenjunk most ugy a hogy,
csak Földy fiam – alkalmazint foga-
zás miatt – gyengélkedik.

Mindnyájan tisztelettünket jelent-
jük, s én örök hálával maradok

Nagyod

alázatos szolgája

Ivány Lipót

A kolera most itt is dolgozik
már egy hónap óta – s nemcsak
Nápolyban, de a környéken is.

115

Nápoly 1873. decz. 8.

4. Vico Canalone a Torrella.

Vitt. Duk. és vál.

Igen tiszteltt Nagyságos Ur!

Becses sorait a tartalmacott novemberi illetékkel együtt köszönettel vettem.

A könyvtárőri helyet illetőleg sajnálom, hogy az ez iránt táplált reményeim alkalmasint meghiusultak. No de nem baj! Azért én megtöszem honfini kötelességemet, s mielőtt itt künn véglegesen megtelepedném, hazajövök folyamlani szerény polgálatomat.

A kirándulásokból már visszaérkeztem s itteni kutatásaimat is néhány nap mulva befejezendem; úgy hogy f. h. 15–16-ka körül megfogok indulhatni haza felé, még pedig a legoeconomicusabb úton Ancona felé, nem méltoztatván Negod semmit sem parancsolni a florenczben végezendő munka iránt.

A Nápolyban készítendő fényképek iránt, melyeknek darabját a helyszínén levéve 25. frankban állapitám meg a

fényképészszel a helyszínén levéve – sa
nem méltortatott intézkedni. Kérem tel
Uspodat, kegyeskedjék eziránti becses kivána
velem távirati úton közölni.

A napokban több igen érdekes darab
láltam, a többi közt Nagy Lajosnak egy d
ját „in campis in obsidione ciuitatis au
die X Julij MCCCL[redacted] kelettel, s Be
királynénak egy levelét „Strigonij XVII mag
LXXXXV" kelettel sajátkezű aláírással s p
tel; tán ezeket is érdemes volna lemás

Magamat Uspod szíves kegyeibe tovább
ajánlván maradok a viszontlátásig

örök híve

Óvári Lipót

116

Nápoly 1873 decz. 20.

Igen Tisztelt Nagyságos Ur

Igen becses sorait a tartalmazott 216 frankkal
együtt tegnap vettem. A fényképek közül
eddig András sírját, Beatrix sírját s
a Duomo homlokzatát sikerült levétetni.
Baj van még Martel Károly sírjával, mely
roppant pragassága miatt nem sikerült,
továbbá Mária sírjával, mely sötét ká-
polnában van. Ma még ezekeránt
intérkedni fogok, s holnap megindu-
lok Vesprémben töltvén az ünnope-
ket. Ott alkalmasint megfogom kap-
ni az addig lenyomtatott fényképi
példányokat – s azokkal együtt fogok
ez év utolsó napjaiban Nagyszá-
god elött compareálni.

Toldyhám igen betegvolt, de most
már jobban van. Nőm hűn üdvözli
Nagyodat, én pedig mely tisztelettel
maradok

örök híve

Bárczi Lipót

Lápló sírját sorintén lehetetlen volt lefényképezni, van
engedomi meg a papok, hogy az altáson – mely azt elfödi – levő
gerezdatartók s fesztület mehány perczre elmondhatnak

Fecsl. Nr. _____ Szám. Nr. 117 119

Távirat. Telegramm.

Monat _____ hó 18 _____

Rendeltetés helye / Adrészort: Pest

Feladás helye / Aufgabsort: Napoli

Pénztári szám / Cassa-Nr.	Osztály / Classe	Szavak száma / Wortzahl	Feladás ideje / Zeit der Aufgabe: nap / Datum	óra / Stunde	percz / Minute	napszaka / Tageszeit	Érkezés ideje / Zeit der Ankunft: nap / Datum	óra / Stunde	percz / Minute	napszaka / Tageszeit	Hivatalos jegyzetek stb. / Dienstliche Zusätze ꝛc.
195	M	9 szó / Worte; jegy / Chiffre; árszó / Taxw.	28	7	10	4	28	10	40	4	

Tolly Lipotnicza Pest 45=

Accademia pontoniana

nominatova membro-

avary

Felvette: — Aufgenommen durch: B

Hogyha a sürgönyző egyszersmind a feleletet is kifizette, ezen távirat a feleletért utalványozott dij felvételénél elő-mutatandó.

Dieses Telegramm ist, wofern von dem Aufgeber desselben die Gebühr für eine Antwortsdepesche bezahlt wurde, bei der Behebung der angewiesenen Antwortsgebühren vorzuweisen.

ΤΕΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Τηλέγραφος

Ἀριθμὸς τηλεγραφήματος

Ἀπὸ ποῦ ἀναχωρεῖ

Πρὸς ποῖον προορίζεται

Ἀριθμὸς λέξεων

Ἀπὸ τὴν ἀναχώρησιν

Ἀπὸ τὴν ἄφιξιν

Ἡμέρα

Μὴν

Ἔτος

Ὥρα

Λεπτὰ

Ἀπὸ τὴν ἄφιξιν

Ἡμέρα

Μὴν

Ἔτος

Ὥρα

Λεπτὰ

Ἀριθμὸς λέξεων

Ὑπογραφὴ τοῦ παραλήπτου

Ἀριθμὸς τηλεγραφήματος

Ἀριθμὸς λέξεων

Ἡμέρα

Μὴν

Ἔτος

Ὥρα

Λεπτὰ

Ἀπὸ τὴν ἄφιξιν

Ἡμέρα

Μὴν

Ἔτος

Ὥρα

Λεπτὰ

Ἀπὸ τὴν ἀναχώρησιν

Ἀριθμὸς λέξεων

Ὑπογραφὴ τοῦ ἀποστολέως

megfeledkeztek már rólam!... Ang
lyeretem mindennap aggasztóbbá v
s ha szives jóakaróim nem szeite
hathatós körbenjárásukkal – a h
egy becsületes, munkaképes s nem érd
fiát vesszitendi bennem.

Én most itt egy naggobb művön
zom: összeggyűjtöm az 1848-49
plomatiai levelezéseket, melyek
olasz s francia nyelven sz
kozom kiadni, – de a hat h
passivitás folytán mindenes
képesztulván, e munkát csak
fejezhetném be, ha kormányu
tekintettel a hazának eddig tett
jálataimra, némi államsegélyb
részesítene, melyet majdani kivá
lépésemkor köszönettel rónék

Erre nézve kérem Nagodat, kegy
jék hathatós befolyásával adamük

hogy vagy ily ideiglenes államsegélyben
részesíttessem, vagy igért alkalmazta
tásom további késedelmet ne szenvedjen.

Ismervén Nagod jó szivét, bizo
nyos vagyok, hogy e sürgős kéré
semet nem fogja visszautasítani.

Becses válaszát várván maradok
a legmélyebb tisztelettel

Nagod

alázatos szolgája

Ovárylipót

U. i. Az olasz kormány az anyom
regestákról s magyar történelmi
érdekű kutatásaimról írt s a fran
de Archivionak ajándékozott terje
delmes emlékiratomért ezen az
olasz koronarend lovagkeresztjénél
volt szives kitüntetni, mint tán
Nagod eddig már a hírlapokból értesült.

Pett. febr. 13/59. 120

Tekinteles Orvos-Doctor és Titoknok úr,

Igen lisztelt Ügyfelem!

Ha jól emlékszem, 1847. óta ez az első levelem, melyet Kegyedhez intézni szerencsém van. Ez idő alatt sok oly történt, fieri quae posse negabam; de ha a „Vasárnapi Ujság" nem csal: Kegyeden annak hervasztó nyoma nem tünik fel. Ennek én telyes lelkemből örvendek, és kivánom, hogy az Ég úra azt igen sokáig ne is engedje.

Ámde nálam másképp áll a dolog: lábaimba kőszvény furta ~~meg~~ be magát; melynek ördöngös szurkálásait csupán Mihádia képes valamenyire enyhiteni. Ez okból evenként Mihádiára zarándokolok, hol még a gyermekek is Sánta Doctornak titulárnak. — Stajam, ámbár meg ötvenes sem lennék, egészen fehérbe öltözött, mert „Cura facit canos, quamvis homo non habet annos." — Végre: A forradalom előtt kizhivatalt viseltem, az után pedig nehogy Consilium abeundi-t kapjak, arról jó előre le köszöntem; tehát „Mihi nunc nec seritur, nec metitur."

De miért untatom én mind ezekkel Kegyedet? — Felelet:

Rosz lábom levén, nem sokat sétifikálhatok; A mullatságokból kiöregedtem:

gedtem; semmi hivatalt nem viselvén, sok üzer óráim voltak, és vann
tehát mint a diák mondja: „E necessitate feci virtutem", és az
való kajtalani levél és Bátyáni Kegyetes történelmi kutatásai
kezdettem; melynek eredménye az: hogy eddig több mint 600. ered
Olvedet fürkéltem le.

Ezen levelekből most elölegesen ide mellékelek 26 darabot; u: m:
ji Istvántól 12. – a Bátyony Gy. f: első:) szerzeti vallási mongolma
illeték 6. – és 2. mellékletet, Botkán Sándortól, és Kazaki Istv
nától – Selejt életrajzaihoz tartoznak.

Ezekből azon töpörtelet-teljes készséggel küldöm Kegyednek, hogy
kat vagy elfogadni, és a Museumban kiadni; vagy pedig vissza küld
méltóztassék. – Elfogadás esetében, bőse kelálása szerint intézkedés
a kiadatást.

Ez után Székely Mózes fejedelemről, és annak fijáról ifjabb Szé
Mózesről, az idevaló kajtalani levéltár „Liber Regius"-ok után
tiumalis s.at. levelet fogok Kegyedtek küldeni, rövid bevezetéssel
melyek nem csak e két historiai egyén életrajzát, hanem a magya
tenelmet is kitelen, és igen csábitos adatokkal fogja gazdagítni.

Később is Bátyony Gy. ur Bécsből levelezvén, melyben legyen
fiai

fiamokkal irt levelet is fordalnak elő, ezekre megfejtésével együtt, fogom
Kegyed tribunála elébe állítni. Ezen levelekre a „Házaink" pecsétje is
elkerülték, de ez bizony nem adom. Sajnálom azt is, hogy Bécsiaink
Mártonfi püspökhöz irt gyöngyörü levelét is oda engedém; mert ott
egy ügyetlen operator, azoknak nem csak szép tömött hosszu szakát,
hanem gyöngyörü kisded fürtecskéit is ámpolatta? Az ily „Házaink"
nem az ón „Házam."

Hagyom lekötelezve engem Kegyed P. ügyfél uá, ha e levelemre egy
pár sorban válaszolna.

Ezek után megkülönböztetett tiszteletem mellett maradok a

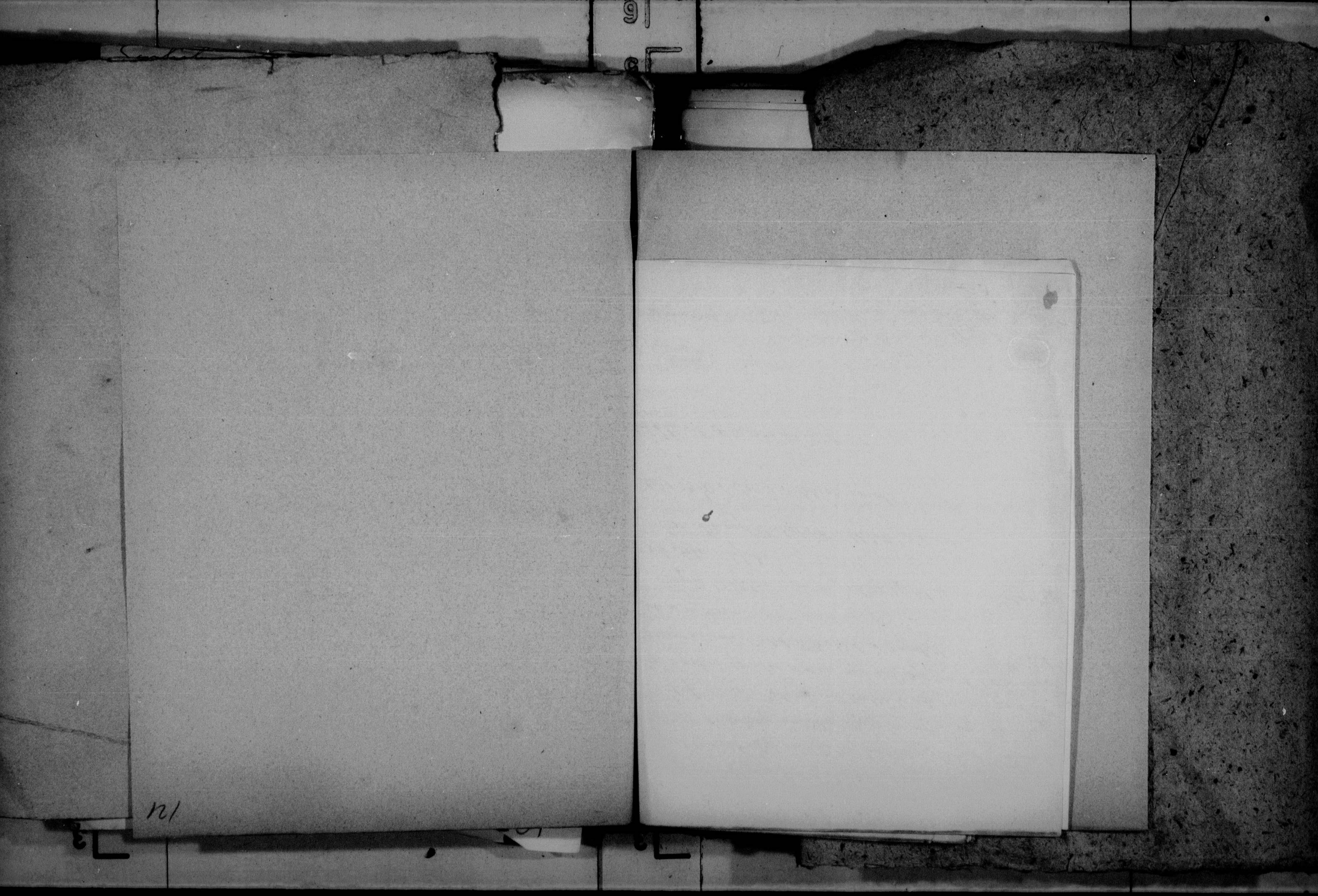

Nagyságos Királyi Tanácsos Ur!

A károly fehérvári kath. főgymnasium tanártestülete folyó évi juniushó végén az iskolai főigazgatóságtól e leiratot kapta: „Mivel a magyar tanuló ifjuságnak nemcsak a magyar nemzeti irodalom történetével, hanem a magyar irók válogatottabb műveivel is megismerkednie kell: a nyolczadik és hetedik osztályban oly tankönyv használandó, mely mind a két igénynek megfeleljen. Toldy munkája, mely tavaly előadatott, a czélnak meg nem felel, helyette más választandó és áttekintés végett ide beküldendő leszen."

Miután én voltam azon szerencsés, ki a Nagyságodáltal gymnasiumi használatra irt nemzeti irodalomtörténetet,

mely, mint ilyen egyedüli irodalmunkban, e
tanodába behoztam, azt a mult év folytan
tanitottam; és miután ez eljárás és helytele
intézkedés ellen lehetőleg tiltakoztam vol
azon kérdés intéztetett hozzám: mutassam
hol, mikor és mely szám alatt volt e munk
a helytartótanács által mint gymnasium
tankönyv engedélyezve.

Hogy e kérdésre a legbiztosabban meg
lelhessek, minek hatásához még azon remén
met is kötni ohajtom, hogy e tankönyvet a
fennevezett tanoda használatában továbbrá
megtartani megnyerendem: bátor vagyok
Nagyságodat mély tisztelettel felkérni m
toztassék a magy. kir. helytartótanács ke
déses engedélyét velem közölni, vagy annak
megkaphatása iránt utasitani, hogy a m
közelgő tanév elején azt illető helyen bemu
tathassam és e félszeg intézkedés ellenében
tett ovásom sikerének biztositása iránt a

további lépéseket minél hamarább megtenni
képes legyek.

Kegyeskedjék Nagyságod e bizalmas
közeledésemet azon határtalan tisztelettem
kifolyásának tekinteni, mely et minden
időben és alkalommal Nagyságod fenbecsült
Személye iránt érezni és tanusitani meg nem
szüntem, valamint azon kérzségnek, mely-
nélfogva több nemes tekintéteknek; de egy-
szersmind a clericalisok szenyes malitiája
ellenében, az igaz ügynek szolgálni törekszem.

Nagyságod fenbecsült Személye iránti
kiváló, mély tisztelettem nyilvánitása után
pártoló kegyéért esdve maradtam a

Nagyságos Királyi Tanácsos Urnak

Erdély, Sepsi-Szent-György, 1867, september 3.

legalázatosabb szolgája:

Páál Gyula
gymn. tanár

~~715/p~~ Vett. pr. 7. 1867

Vál. 19.

Nagyságos Királyi Tanácsos Ur!

Mindeddig gátolva voltam hosszan tartó, terhes oltegségem miatt Nagyságodnak m. é. sept. 18. ról kelt, Sepsi-Szent-Györgyre menesztett s általam oktober-hó első napjaiban Károly-Fehérvárott, államásom helyén vett, nagybecsü levelére válaszolni. Kényszerült mulasztásomért kegyes bocsánatát kérem.–

Fogadja Nagyságod kérésem iránt tényleg tanusitott, magas figyelméért köszönetemet!

Ismeretesek némileg az előzmények s igyekvesein tanodánknál Nagyságod „Tudalom Történeté"-nek tankönyvül leendő meghonositása körül, minek már ma sikerét jelezhetni s Nagyságodnak tudomásul juttathatni szerencsés vagyok.

Nem volt esekély, nem kivesbbé megdöbbentő azon hatás, melyet az általam elömutatott, s ide is időközben megjött ministeri

engedély elfogult antagonistaimra gya
korolt, mely egyszersmind lefegyverzésök
ben szerencsésen sikeresité törekvésemet.–

Az „Olvasókönyv" első kötetének szükse
gelt példányait Emich urtól már meg
kaptuk s gondosan használjuk is; ohaj
tandó lenne a második kötetet is minél
hamarább birhatnunk.–

Nagyságod szivélyes, bátorító felhivása
folytán bátor levzek néhanéha tivztelette
jesen bizalmas soraimmal megkeresni.

Ritünő fenbecsülésem s legmélyebb tivzte
letem őszinte nyilvánitása után magam
kegyeibe ajálva maradtam

Nagyságodnak

Károly Schervárott, 1868. januar 11.

legalázatosabb szolgáj
Paál Gyula

Vt. Jan. 15. 1868

Bucarest 28 Jevrier 1870

125

Monsieur

Le soussigné étant en possession
la fameuse et unique dans son genre
lia Polyglotta Complectentia textus
inales Hebraicos cum Pentateucha
maritana, Caldaicum, Graecum versio-
que antiquarum Samaritanae, Grecae
thiopicae, Persicae, Vulgare Latinae
de Brianus Waltonus en 6 grand
umes, Londini MDCLVII avec la
face reppublicaine le tout bien
servé.

En outre je possede aussi le Lexicon
ptaglotton, Hebraicum, Caldaicum
iacum, Samaritanum, Arabicum
thiopicum, Persicum etc avec la
ammaire de toutes ces langues pour
vir a la Biblia Polyglotta de Eduardo
stello, Londini (1) DCLXIX.

En m'adressant à Vous, Monsieur
mon intention est de Vous offrir
preference si cette ouvrage fait de
ou établissement que vous avez l'hon
de diriger.

Le prix de la Biblia avec le
Lexicon, en tout 8 volums, est de
francs 2500 fixe.

Je suis obligé de Vous prevenir
pris par delà que me sont impass
je désire avoir votre reponse dan
le courant d'un mois.

Avec l'espoir que mon offre
sera agrée par Vous, je l'honneu
d'être

Votre très humble
serviteur
Louis F. Pagantini
Econome à l'Universite de
(Roumanie) Bucarest

126

Tekintetes ur!

Excellentiája kegyes meghagyásából a kívánt bizonyítványokat azon megjegyzéssel bátor vagyok átlenni; hogy Jolly László harmadik gymnasium osztálybeli másod félévi bizonyítványai itt nem találtatván, azokat Tettes ~~az~~ Urságod illető helyen, hol nevezett az osztályt végezte, tessék keresni.

Többire megkülönböztetett tisztelettel maradtam Váradon Julius 4en 861.

alázatosszolgája
Palotay László
püspöki Szertartó

7.3

124

129

Tekintetes Tisoknok Úr!

[illegible] elfoglaltatásom daczára is van szerencsém a /. alatti statistikai adatokkal szolgálni, közelebb a Pestvárosi népenégi-érdekes kimutatást is megküldeni szerencsés leendek.

Úri kegyébe ajánlott tisztelettel maradok

[illegible] Mart 15. 85.

alázatos szolgája

[illegible]

130

Igen tisztelt Tisztnok úr!

Biztalmas kérésemmel kényte-
lenitsetem megkeresni az iránt
hogy a Museumba közlendő
adatain alá nevemet ki
nem tétetni méltóztassék.

Tapasztalt úri kegyeibe
ajánlott teljes tisztelettel örökkön
Budán Apr. 8. 1851.

alázatos polgája
[illegible]

131

Nagyságos Királyi Tanácsos Úr!

Bocsánatát kérem: hogy jelen soraimmal – miután két rendbeli levelemre becses válaszát vehetni szerencsés nem valék – az iránt felkérni bátorkodom: hogy mult évben vett levele szerint „Magyar ország leirása" czimü könyvem fennmaradt példányait saját költségemre gőzhajó utján hozzám küldetni méltóztassék. az elküldés körüli költségeket utánvét mellett szivesen megtéritendő".

Tisztelettel maradván Dorozban julius 18. 864.

Nagyságodnak

alázatos szolgája
Dalugyay Imre
kir. tanácsos.

Lakásom Dunaútsa 253 f. a.

172

Nagyságos Királyi Tanácsos Úr!

Kis Dalugya feb. 10. 866.

gy távol önöktől a Kárpátok bércze alatt is él kebleinkben a meghalt elnök irányábani kegyelet, tanúskodjék az indítványomra keletkezett felhívás;

Azon bizalmas kérésnek járulok Nagyságodhoz: Szivesednék egy Deszeroffy gyász czimert nekem posta által mielébb megküldetni, ha élyek – mint nem kétlem az akadémia által rendezett gyászünnepélynél lévezvén, nesatán felmaradtak volna; – a ravatalt ékitnök vele.

Fogadja egyébkint Nagyságod igaz tisztelemnyilvánitását, melylyel öröklök

Nagyságodnak

alázatos tisztelő polgája
Dalugyay Lucre
[illegible]

134

Rimaszombat Febr 21. 1871.

Tekintetes Ur!

Tompa Mihály születésének biztos meghatározhatása szempontjából hozzám intézett becses felhívása folytán van szerencsém szíves készséggel tudatni hogy: Tompa Mihály Rimaszombatban 1817 September 28án született, 30án keresztelteteett. – Szülei: nemes Tompa Mihály Bárdos Susánna.

Teljes tisztelettel maradtam

Tekintetes urnak

alázatos szolgája
Pásztor Pál m.p.
rimaszombati ref
lelkész

V. ... febr. 26/71.

Jonga Kalatán

Euer Wohlgeboren!

Gewohnt, dasjenige was ich übernehme, gehörig zu betreiben, und daher nur soviel zu übernehmen, als mir die Zeit auszuführen erlaubt, erklärte ich gleich damals, als mich der verewigte Stadtrichter Herr Jos. v. Kritske ersuchte, statt seiner der Theilung der Schedel'schen Verlassenschaft beywohnen zu wollen, daß ich dieses zwar gerne thun will, die Eintreibung der alten, in mehren Ortschaften zerstreuten Rückstände aber nicht übernehmen könne. Von dieser Erklärung bey Gelegenheit der letzten durch die Testaments-Executoren auch in Gegenwart des Herrn v. Münster vorgenommenen Abrechnung des baaren Geldes abzuweichen, fand ich mich um so weniger bewogen, da meine Arbeiten sich bis dahin noch vermehrt hatten, und Herr Testaments Executor Jos. v. Schavely außerdem die zur Einkassirung einiger Rückstände unumgänglich nöthigen Ordinalien dem Diaecesan Archive übergeben zu müssen behauptete.

Ich nahm daher zur Einbringung dieser Rückst
keinen Einfluß, sondern hörte blos, daß der 2te Testam
Executor Herr Andr. v. Szekerák einige Schuldner in
der Stadt Leutschau angehörigen Ortschaft Dvoretz v
Kurzem verhören ließ. Demgemäß thut es mir
endlich leid, daß mir meine Arbeiten nicht gest
dem Wunsche Euer Wohlgeboren hinsichtlich erwäh
Rückstände-Eintreibung zu entsprechen, und indem
mich diesfalls zu entschuldigen bitte, bin ich so frey
statt meiner einen der hier wohnhaften Advocat
Samuel Stephany oder Fridrich Rombauer vor
schlagen, mich erbietend, das was mir von der ge
dachten Verlassenschafts-Angelegenheit bekannt ist
dem zu erwählenden Rechtsfreunde mitzutheilen

Ich verharre übrigens mit der vollkomme
sten Hochachtung

Euer Wohlgeboren

Leutschau den 31 März 1838

gehorsamster Diener

Carl Cater

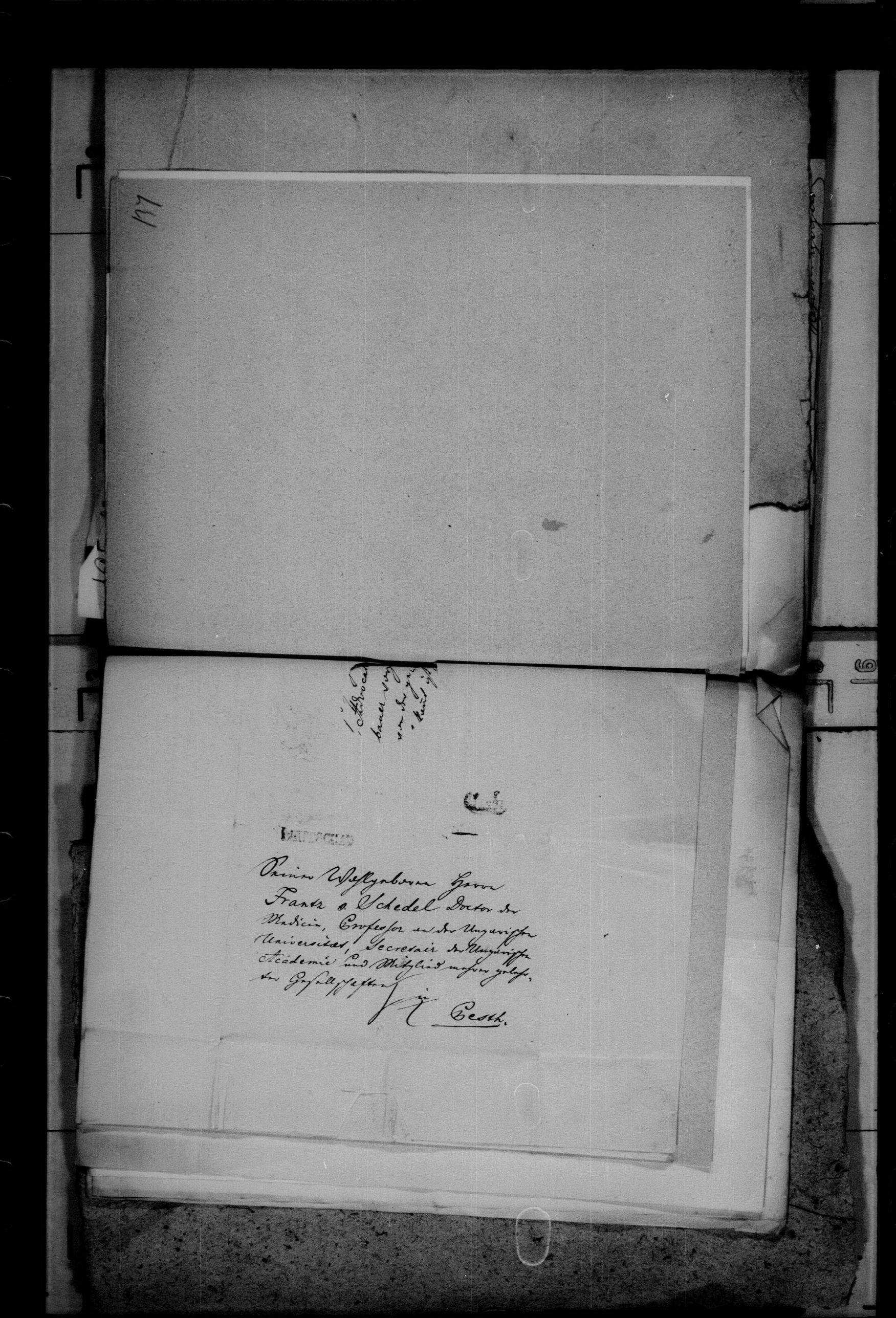

Tekintetes Ügyvéd Ur

Nagyon tisztelt Bárátom Uram!

Hozzám intézett levelét, Sopronból lett távollétem miatt, csak
ma vehetvén, á midőn egyszersmind Tamaska Ur által is
értesétve lettem, tessék meg engedni, hogy előbb nem vál-
szulhattam, á mire mind tisztelt Bárátom Uram szive-
sége, mind Földy Ferencz Urnak nagy betsű Szándéka en-
gem mindenek előtt kötelezsek volna: s á midőn most
ezen irásomhoz fogok, fájdalmas érzés foglal el, hogy
á Nemes Várskozásnak, megfelelni képes nem vagyok.
Mert néhai kedvesemnek prósai és poetai minden munkái
általa, még elérében Döbröntey Gábor Urnak, ki azokat
szintte az Olvasó Világnak szentelte, kézbeszettetek, de
emlékezetemre, néhány töredék darabokon kívül, nyilvános
ságra nem jutottak, s bár késöbbi időkben, Ponori Török
József unszolására, azokat Döbröntey Urtól visszakövetelem
is, soha kezemhez többé nem jutottak, s ha csak Török József
á kívül azolta mit sem hallottam, magához nem kérésem
hová lettek? vagy melly por Zugban heverjenek? nem tudha-
tom: s így kétség kívül á szerzővel edjütt, feledékenységben
enyésznek.

Á mi

Az mi édes folyományára vonatkozhatna, egy rövidlik elő
hogy az magyarázatára is édes anyjának, nagyon tisztelem
Jom Uramhoz alázatos gyermeki, akik tellyes reménykedjen, hogy
adhatom, hogy Ő Dukában Bars megyében Szülessen 1795
esztendőben, Anyja Zakáts Istvánn, Annya Virginia D
vala lévén, ki előtte Szülessen testvéreit kivül, Ő m
legidősebb maradván életben, és így szeretetben nevelte
a hol Atyjától nevelés és erőggyelem Mondás által
beyne rejlő édes tehetségeit fejtegetni ki, és később ma
dományát feljesíteni, mint Sey, Superintendens, Dobrovsz
Báró Vécsey, és különösen Szirmay Istvánn Ő
Jenyi Dániel buzdításai és Vezetése alatt megis erő
Munkáit nyomtatásnak, mint hajadon korunkban, mint 1818
Leopoldot Szeretet fejével, és ettől három leányok
Nina, Franciska és Josepha nevűek, ezek közül
való társalkodása Anyai foglalatosságai, és ki terjedem
házi Oskolai kivül, az irodalmi pallyájáról le lépni
Szerencsés, és az életnek kellemes, utóbb fejének konyo
Sége nincsen keresse bonlott házi körülményei a
gyesülés elidegenítésének. Így élte felső Pozsi Vall. Meg
birodjokban egészen 830dik esztendőig, a midőn ezelőtt
Szülleni Juliska kis leányka, és fejének is hamar után

kövekezett

kövekezett halála, a bubanu mérhetlen Kín, és aggodalommal
tellyes élete Anyja, a Magyarban való tisztán vonaltozva Ol
vasók. Ellobbant feje után maradott Néhai bujai emlékezése
ben, hozzánni hajlandó fejének gyermekkorától fogva kis bizal
jából folyamadott, és később fejének végső betegségének
meg is felelhessen: a közbenlett kis Algyenek nyavalyának
kiállania megnyerésig 1832ben visszatérhetünk, de ezalatt
kamara Istvánnak nevelésének nyavalyáról örökös kis Vez
Sándor egyetlen fiának Születésén, és első házasságából
három leányainak napomként Születésén, élvezett Csomis
Gyászban Borsorra, és élvének is végében 836dik Április
15dik végső és Utolsó, kilos szenvedés Dukában, a Nemes és
ji Sírboltban enyésztek, és ezalatt elvalandó fiának,
élőben lévő Franciska fejezett Vidor Kálmánné, által
maradandó emlékezetben, Nina mint már Menyasszony,
Josepha pedig még gyengébb korában, Szülne kis Vezben
elhalvánn.

Ekkor tisztelve Városunk Uramnak, a mellyekkel szolgál
karok, tudom hogy sem a Nemes Vármak sem a Városi
Tisznak meg nem felelnek, ha azomban legyen, ellé is
használhasb adatok lennének, a Nemes Kerületi Urak, a
kinek igyekezetes siettető hálával tiszteletes maradok,

Burgon

burgon, tiszteltre kiterem, etre kiről azolas felhasztnal
s mikes a' világ eleiben kerjesztnére, erdemesitem fogu
végül, nem emlekezem ha az elmenyenak uroloss s mar
dozben kesztüle Munkajai, sorainak lefestesiben, nem
sem e' Stilust' is ugy irnom hogy ebbül kimagyarazzon
nem terhelem Tisztelte Baronne Uramat, ha az kor
feleteges erlan is az emlekül kezemben megmaradt ere
kes iras reám, jelenleg ide mellekelve kiszlom: ha nem e
meg akar tudom hogy kedvesen fogja venni.

Tisztelnem jedig tisztelte Baronne Uram, Ennek
kiszinteges kesztvetes es szivesges, s kiszönetegem
s gyözödjem meg hogy ebbeli Baronsagara szüksegem
Tiszta emlekezem, ideam mar lehanyatlott napjai el
deben, örömmel fog elolvasni.

A' Ke ig nagyon becsles baroni szivelsben tarto, tisz
tel maradtam

A' Tekintetes Urnak

Szeptember Harminz 8in
856

alazatos szolgaja
Barthi Istvany

Tekintetes Ur

Nagyon tisztelte Baronne Uram!

Alazatos baronsagos levele egy részről örömmel, Gergely Istvan Ur
Nehai Felsöhenedes Baronne, s Gyalui Szentlaszlai Feloszlatasaban
egy más részről magam ele rejtes kiirasi szandeki kivanat,
egaran megvalos Neje éppen kedvesseg hasson reám mere
egyszeri kiszönet, s kötelezeges Protestor postallasaim sem
ertemetes reám nem kötelezvenek, mellyek a világ eleiben ter
jesztesröl lehetnenek sem a kötelezeges erangyumban tsak
legkisebbike is lehetetlenekre, Egyedül azert, hogy Istan
Tudomasul hozd egy évelig igen bolyg kiszagi körben elszem
nem jegyzekhas, azon, s az olvasó ideji mikedvesem nyilvanes
tasaval, minus egy felszolitag magammal hiszi vagy Neves ö.
vitetnem az Olvasó Világ eleire, s valoban ha illedemnek nem
tartanam, egy birodalmas baroni kivanatos megragadni
semmi eszere sem bocsajtkoznam volna a' megfejtesében,
s midön ezen olvasó birtamra, még is tisztelte Baronne Uram
kivanságának, a kivetkezö rövid valasszal szolgalni siemek,
igen kérem, hogy ezeket, ha ejjen kenülhetik lepnek, nyilva
mutatni ne legyen tartsam, nehogy még kis kiretmübeli

derüjjek

Nagyon tisztelve kívánom, ezek közül azokat felhasználni, a mikre a' világ előtt kerjesztésre, érdemesítésem forgat végül, nem emlékezem, ha az elmúlt nyáron, midőn, a' mar előtt kéziratban Munkájára, sorainak lefordításában, nem tem a' Sürmet, 'S úgy kívánom hogy ebbeli bátorságban neem terhére Tiszteles Barátom Uramnak, ha az bor felesleges volna is, az emlékül kezemben megmaradjon ezen kis ábrás uram, jelenlegi ide mellékelve küldöm. ha nem v meg akkor tudtom hogy kedvesem fogja venni.

Köszönöm pedig tiszteles Barátom Uram, Cancel tisztsége kiesésége és Sürmsége, és köszönöm igen i gyözödjem meg, hogy ebbeli Barátságában szünnek Ősszel emlékezem, ámmint már lehanyatlott Napja el sében, örömmel fog elvölteni.

A' Tiszt. Nagyon becsest Barátai szivében tárva, tisz tel maradtam

A' Tekintetes Urnak

Szombathelyen Martius 8ikán
856

alázatos szolgája
Barthi Istvány

Tekintetes Ur

Nagyon tisztelve Barátom Uram!

Alázatos Barátságos levele egy ízzel örömmel fogadtam Barátságával Nehai fellyebbezésben tárgyam, igazolni kívánatok felvilágításában, egy más részről magam élete rajzára kívánat, egy igaz megvalva hogy éppen ledrágúlag tárgyam ránk, mert egyszerü szóval, s közönséges történet fogalmazásom nem érdemekes ránk nem érdemesnek, mellyek a Világ előtt ter jesztésére lehetnének nem a közönséges erányomban ezek legkülönbbike is lehetőleg hosszú, ezeréül azért, hogy Tekintetes Barátsághoz kívül négy évekig igen bátor hazai körben élnem nem jogodtatnak, azon, s az olvasó előtt, mutatásom nyilvánes ságával, mint egy felolólag magamnak hiszem vagy Nemes Ö. részemi az olvasó Világ előtt, s valóban ha illedelmek nem tartanám, egy birodalmas bátorsági kívánatos megragadni semmit ezzel nem bocsájtottam volna a' megfelelésben, s mindazáltal kívül kívánsága, még is tiszteles Barátom Uram kívánságának, a' körülmények közül valóssal szolgálni szemel, igen kívánom, hogy ezekes, ha éppen kevélkedő lépnek, nyilvá mossák ne legyen kétsége, mellyet még kis kiadványi

dicsőjéj

[illegible] Vaggyaval [illegible]

Hogy [illegible] [illegible] [illegible]

Sopron, 1872 febr. 1jén.

140

Nagyságos Királyi Tanácsos Ur!

Annyi ideje már annak, hogy egy Kisfalydy Sándortól eredő szinmüvet tartalmazó, általom felfedezett kéziratot kölcsönöztem, hogy más most méltán feltehetem: miszerint Nagyságod azt most már minden esetre nélkülözheti.

Tiszteletteljesen felkérem tehát Nagyságodat, méltóztassék a Nála jelenkező Nagy Imre Királyi táblai közbiró ur, ő Nagyságának

Vilhatulban Korsdi tanár által
mart 30/72

ságának a kéziratot kiszolgáltatu
ki annak kezemhez való küldés
mint megbizott barátom szive
ségből magára vállalta.

Fogadja mély tiszteletem
kifejezését, melylyel maradtam

Nagyságodnak

alázatos szolgája
Páur Iván

Nagyságos Kir. Tanácsos s Tudós Egyetemi Tanár Ur,
mélyen tisztelt Uram!

Midőn „A phil. történelme" s „Pädag. Tanulmányok" czimű eddigelé megjelent műveimet van szerencsém Nagyságodnak legmélyebb hódolatom némi jelénül ezennel megküldeni: nem fog nehezteln Nagyságod, ha egyszersmind egy alázatos kéréssel folyamodom kegyességéhez.

A pesti kir. egyetemnél üresedésbe jött pädag. tanszéket elnyerni óhajtván, benyujtottam folyamodványomat a m. t. dékáni hivatalhoz; sikert azonban csak úgy remélhetek, ha Nagyságod magas kegyeit és hatalmas pártolását is sikerül megnyernem: oda irányul tehát alázatos kérelmem, méltoztassék igénytelenségemet nagybecsű pártfogására kegyesen méltatni, s ez által kérelmem sikerét lehetőleg előmozditani.

Mely alázatos kérelmem támogatására szabadjon hivatkoznom: irodalmi munkásságomra; a mély tisztelettel ide mellékelt műveken kivül jelentek meg tőlem egyes czikkek „Tanügyi reformjaink", „Psych. Tanulmányok" czim alatt a Pesti Napló, Budapesti Közlöny, Független Lapok, Pesti Hirnök hasábjain; épen most áll sajtó alatt, honnan pár hét alatt kerül ki „Tapasztalati Lélektan" cz. művem; kézirat-

ban folyamodványomhoz mellékeltem „Bölcsészet-encyclopädiai Tanu-
mányok" cz. művemet, s egy nagyobb terjedelmű bölcsészet-történeti érte-
zést; úgy szakadatlanul dolgozom a megindított „Bölcsészet" több
részein. – Továbbá: letettem a magas kormány által kívételt
tanári vizsgálatot a bölcsészet- mennyiség- és természettanból; a
bölcsészet-tudori szigorlatokat; hat éve működöm mint tanár
s másod éve mint igazgató a szombathelyi főgymnasiumnál.
Hérve kérem Nagyságod magas pártolását, s nagybecsű kegyen
ajálottan vagyok

Nagyságos Hér. Tanácsos Urnak

Szombathelyen, 1869 évi dec. 9-én

alázatos szolgája

Dr. Pauer Imre

a szombathelyi főgym. igazgató

143

Vett fyr 14.

Kedves Barátom!

Ma adta tudtomra Hajnik Károly, hogy Kézikönyved miután kiadása egy ideig fel volt függesztve, kiadhatónak nyilvánjettatott, és minden nehézség el van elhárítva. Remélem hogy a fürdő nem tévesztendi jótékony hatását. A könyvtárt tegnap nyitatták meg. Wenzel nem mert schová. Isten Veled.

Pest sept. 10. 1857.

Szerető rokonod:
J. Szvadarsz

U. I. Karvasyt köszöntetem.

Miután az életbe léptetendő országos közoktatási tanács ügyében a kezdetleges tárgyalások annyira előhaladtak, hogy azoknak alapján ezen intézmény végleges megállapitása illetőleg szervezete fölött vitatkozni lehetséges.

Ennek folytán tisztelettel felkérem Nagyságodat, miszerint ez ügyben f. hó 25én d. e. 10 órakor a vallás és közoktatási ministerium elnöki hivatalában tartandó értekezletre megjelenni méltóztassék.

Fogadja Nagyságod kiváló tiszteletem nyilvánitását.

Budán 1871 évi oktober hó 21én

Dr Paulus Sweden

Nagyságos Toldy Ferencz urnak magy. kir. tudomány-egyetem nagyságos rectorának

Ő császári és apostoli kir. Felsége jövő hétfőn, azaz folyó april hó 8án déli 12 órakor a vegytani intézetet legmagasabb látogatásával szeremséltetni fogja.–

Miről Nagyságodat a kellő intézkedések megtétele czéljából oly hozzáadással értesitem, miszerint Ő császári és apostoli kir. Felsége minden nagyobb ünnepélyesség szinét hordoró fogadtatást mellöztetni kiván.

Budán 1872 évi april hó 6án

Dr Paulerswadart

Nagyságos Toldy Ferencz urnak magy. kir. tud. egyetem Nagyságos Rectorának

Levelemet Ő Felsége látogatása ügyében vagy már megkapta,
vagy az irodában van; – Ő Felsége maga mondatta Nekem
hogy minden ünnepelenég nélkül akarja a látogatást tenni
Bellegarde főszegedje azt delután kiegészítette olly formán
hogy csak a közvetlen előjárok legyenek jelen, de nem
az összes tanárt tehátat. Ezt is eljövök. Azt hiszem
a rector, (prorector?) a karbeli dekán is mintan Thann
még nem ha ettem Lengyel lennének meghivandók; – ha
csalmerünek tatálod a tötti dekánokkal is; amhát ez az utasítás
tasson tulkejed; Ruppal talán lehetne a vegyészet nonos
összefüggésinek fogva az orosi tudományokkal meghinni;
Kappon magyar nyelvben kiadosan akartok-e jönni belá-
tásodra bizom; ezt az egyszerű attilát elegségesnek tar-
tanám; ma estve mindenesen tanácsban vagyok is holnap
már intézkedni kell; ajánt szám brevi manu nyelvemet

Isten Veld 6/11

Szvadarz

A vallás és közoktatási m. kir. ministertől
11767 szám.

147

Az országos közoktatási tanács szabályzatának 11ik § értelmében Nagyságodat ezen tanács, s' különösen ennek tud. egyet szakosztálya beltagjának választotván meg midőn ennélfogva ez ügybeni szives közremü ködésre felkérem, az ide vonatkozó szabályzatot olymegjegyzéssel közlöm, miszerint a további teendőkiránt a közoktatási tanács elnöke fogja tudósitani.

Budán 1872 évi Május 10-

Dr Pauler Gyula

148

Kedves Barátom!

Úgy látszik megfelejtkeztél kéréseméről, hogy könyvem rendezésére Máté könyvtári díjnokat szi-veskedjél hozzám küldeni.

A szünnapok végök felé közeledenek, és alig ha maradand ideje a munka befejezésére. –

Legbiztosabban 8–9 óra közt reggel, vagy 4–5 óra közt d. u. talál itthon.

Isten Veled

Pest september 16. 1872.

[illegible]
[illegible]

Rezerdei igazgató

Reserve [illegible]

Euer Wohlgeboren!

Hochgeehrter Herr Kön. Rath!

Mit steigender Ungeduld sehe ich von Stunde zu Stunde der Ankunft des Herrn Sohnes entgegen, denn wie ich Herrn Prof. Wenzl vor 8 Tagen schrieb, soll sein Dienst als Präfekt bereits am 1. d.M. beginnen. Ich bitte daher dringend, den Hr. Sohn aufzufordern, sobald es nur immer thunlich ist, in Wien einzutreffen, u. im Theresiano abzusteigen. Seine Verwendung als Präfekt ist vom Curatorium bereits genehmigt, sein Anstellungsdekret kann aber erst nach abgelegter dreymonatlicher Probezeit ausgefertigt werden.

In diesem Studienjahre wird er die ungar. Geschichte wahrscheinlich noch nicht vortragen, er wird daher hinlänglich Zeit haben, sich auf das Lehramt vorzubereiten.

Über seine künftige Stellung und Verwendung

werde ich mir erlauben mit ihm selbst persönliche Rücksp
zu pflegen, da ich jetzt am Beginne des Studienjahres vo
Geschäften derart absorbirt bin, daß mir jede Minut
die ich ersparen kann, willkommen ist. Selbstverst
werde ich Euern Wohlgeboren von meinen Absichten
von den Aussichten des Herrn Sohnes in einem ruhig
Zeitpunkte ausführlich schreiben.

Indem ich die bitte wegen baldiger Abrei
des Hr. Sohnes neuerdings wiederhole, zeichne ich
mich als

Euer Wohlgeboren

Wien 9/10 869.

ergebenster

D Pawlowski.

k.k. Reg. Rath

Wien 6. September 1872.

157

Euere Magnificenz!

Hochverehrter Herr Rektor!

Erst jetzt von meinem Ferial-Urlaube zurückgekehrt beeile ich mich dem Wunsche in Betreff einer kleinen aber wesentlichen Änderung im Enthebungsdekrete des Herrn Sohnes alsogleich zu entsprechen und sende anliegend eine neue korrigirte Abschrift.

In Betreff der gütigen Anerkennung, die Herr Rektor meinen Bemühungen um den Herrn Sohn zu Theil werden liessen, spreche ich meinen tiefgefühlten Dank aus. Ich hoffe, daß die dreijährige Verwendung an unserer Anstalt für ihn recht nützlich war.

Schließlich erlaube ich mir noch die Bitte beizufügen, mich gefälligst zu verständigen, wenn Ihnen ein geeigneter Lehrer der ungar. Geschichte, der zugleich auch im Erziehungsfache verwendbar

wäre, bekannt sein sollte. Der Herr Sohn hat einen Weltpriester der Temeser Diözese, Eugen Tokody, empfohlen; ich wünschte aber, daß uns aus einem grösseren Kreise die Auswahl frei stände.

Mit dem Ausdrucke vollster Verehrung zeichnet sich

Euerer Magnificenz

ergebenster

Dr Pawlowski

k.k. Reg. Rath

S. Vetseny Május 12. 1862

Kedves Tekintetes Úr!

Ő. 1860ik év Decembere 26án icott nagybecsü levelét
Fötiszt. Székács úr bírálatával együtt, szerencsésen meg
kaptam; s nem hogy szigorúnak találtam volna az ítéletet,
és keménynek a hozzájárulást: sőt inkább nagy lelki
örömmel vettem azokat, s általok mintegy újegőr kap-
tam az akadályok legyőzésére, melyek Alelikonnal
jutásomban elébem gördultenek. Igazal fötiszt. Úr
szavai, hogy én csak betüjét, nem pedig szellemét ta-
nulmányoztam inkább az Arthologianak, mindjárt is
megleltem a megrovás alá eset helyeket, és azokat
tüstént kijavitani igyekeztem, és úgy átdolgoztam, hogy
mind a fülnek mind az értelemnek kedvesek legyenek.
Ó be jól esek a Hegyetek biztató szavai, mint éle-
kett általok lelkem, látván hogy vannak, kik méltá-
nyolni tudják bárha csekély törekvésemet is! Azért
is buzditatva a biztatás által, bátorkodtam újra
alkalmatlankodni, hogyha már belekezdtem, végre is
hajtom müvemet. Méltoztassanak azért ismét ár-
vizsgálni, kecsegtet a remény, hogy most kevé-
sebb hibát fognak találni mint a multkor, ami
pedig találtatik azt tessék kiveresplajbászolni, hogy
ig elmaradjon, ha kinyomárra érdemes leend müvem.
Különben az egészet kitre bizom méltoztassék vele
azt tenni a mit legjobbnak lát, ott a kil eljárásában tö-
kélletesen megnyugszom, mivel jobban magam se
tudnám véghezvinni. Mig a multkor Pesten volt

Referdei igazgató

vala gyüjteményem, addig is kapcsolatom, azután is,
nösen mikor Bajza értekezésében a görög epigram
cséreit olvastam, újra többekkel növeltem, jelen
ageres Philippos Olöszavait annak közelében fon
ugyhogy most közel 38 ívem 2413 re megy azonkívül
talán 600 nál valamivel több kibázil az egészből

Jelen alkalommal küldöm Anakreon Odáit
kei óvatos idő óta javitgatok. Küldök Catullusból
sárlatokat is. Ezekkel is méltóztassék tessék
bánni. Ha jónak látja Kd méltóztatását belátá
figyelében némelyeket közölni. A régebben felvá
vegyes irásokból Musen Almanachomhoz, Bion
mosaikon Idyllionais méltóztassék ezen mostaniak
viszö küldeni. Kunsky István kápláni urától vár
deni, mivel azóta sokat javitottam bennök, szer
a közlésben is kijavitani.

Tisztiszolgálatomtól pünkösd Szécsen József úrnak
szives üdvözletemet is alázatos köszönetemet
völ általadni azon fáradsága és türelmeért,
lyes annyi elfoglaltatása daczára is Riesz
egy esmeretlen ember kéziratával megtenni.
Szinte Kd is fogadja a legtisztább szív
fáradó kálámat és köszönetemet, irányom el
ráig kamatiron nagybecsü figyelmében. F
nom és okajtom hogy adjon az eg számos érd
jusalmánál megnyert dicsekedés új hivatalá
erön egészségei, és hosszu életet.

Végre a Kd iránti hazafiatlan bizodalman
és bátoritom, hogy nem veszi Kd szeretetlensé
nek, ha egy siros kéréssemmel alkalmatlankodom

Ugyanis, kámsalanok a Kd által sajtó ujján napfényre
jön kedvenyek mind sajat, mind más irók müvei
ből, elkerülnem tehát, ha valóinak helyet foglaló
felesleges darabok, mélóztatnék kedves könyv
táram számára egy avagy kettővel megajándé
kozni, mivel szigoru körülményeim miatt bizony
nem vehetek. A Kd magyar irodalmi kéziratait
mégis megcsugorgatom fillérjeimből megszer
zeném, szeretném tudni, vajon a próbairat
mikor jelen meg? Hogyha szerencsé, lennék
kéziratomal, Fábry kaplán úr, ki 3 vagy négy
heten idözik, alkalmat nekem kozni.

Szeretném még ha Kd jelen alkalommal be
cses levelével megörvendeztetne.

Ezzel magamat a Kd pártfogásába barátsága
és szeretetébe ajánlva, igenis kérem Kd családját
különösen nagyreményü fiát, kit irodalmi munkás
sága után ismerek, mint kedves drusámat üdvö
zölve, maradtam

alázatos szolgája.

Bécsi István mk
tanitó.

Részben szerzés

154

T. Vezseny September 20. 1863.

Jföldvár Vett — 27.

Édes Tekintetes Úr!

Bocsánatot kérek, hogy újra alkalmatlankodom, hanem azon, mult ér Májusában felküldött irománycsomag felöl szeretnék tisztába jönni. Hanem úgy hiszem, hogy azoknak használhatósága felöl eléggé meggyözhetett volna a Kd eddigi hallgatása: e melett pedig meg vagyon irva:

„C'est en vain, qu'au Parnasse un temeraire..
Pense.... atteindre.... rétif.
Pour lui Phébus est sourd & Pégase est

De mindezeknek daczára, egy hang én bennem azt súgja, hogy meg ezúttal is hirtelenkedtem, és még nincsen itt az idö, melyben a javitgatások bevannak végezve; és ha ismét elöveszem azokat, talán elérhetik,

Rejezdei igazgató

s megfogják ütni a kellő mértéket.

Azért is kérem Kdet, méltoztes[illegible] azon irománycsomagot vagy ismét Szi[illegible]gyi úrnak, ha lehet, átadni; vagy pos[illegible] bérmentetlen, keresztkötés alatt T[illegible] Vezsenyre küldeni.

Irántam mutatott eddigi nagy [illegible]vességét pedig, és jó indulatját ala[illegible]tosan megköszönve, sok alkalmat[illegible]ságimért bocsánatot kérve, marad[illegible] kopersóm bezártáig

A Tekintetes Úrnak

alázatos szolgája

Pécsi Istvánné
tanító.

Rejerdei igazgató

155

Kedves Nagyságos Úr!

Folyó év Január 23ról kelt becses levelét a
mily örömmel, épen oly nagy meglepetéssel ol-
vastam, midőn megértettem belőle, hogy
Ngod engemet kegyeivel annyira elhalmoz,
hogy nagybecsü művével is szives volt meg-
ajándékozni; mellyért is most fogadja Ngod
szives hálámat, és forró köszönetemet: va-
lamint azon sok fáradozásáért, melyet fordítmá-
nyain ügyében oly nagy buzgalommal kész
volt elkövetni. Én ugyan azokat – Ngodintése
következtében – koronkint javitgatom, akár lesz-
nek kinyomva, akár nem, legalább mindig
édesen emlékezem vissza azon időkre, mellye-
ket azok lefordításában és javitgatásában
töltöttem.

Ngod becses levele utolsó soraiban

szives volt megigérni, hogyha valami ösmerös
járna Pesten, akadna még számomra Ng
régibb becses müveiből, kérem ne méltoz
sék tolakodásnak venni, ha most ez alka
mal becses igéretét érvényesitni szándé
zom: Tiszteletes Ádám Kálmán lelkész
kit mint levelem átadóját van szerencsém
mutatni, szives lesz elhozni.

Ezzel minden testi és lelki jók kivánás
mellett, fris és állandó egészséget, hosszú
boldog életet kivánva maradtam T. Vars
Május 24én 1866

Ngodnak

alázatos szolgája
Pécsi Istvánt

Rejezdei igazgató

T. Vezseny Január 28án 1867.

156

Kedves Nyos Úr!

nnek nagybecsü levelei egyikében, melyeket ereklye gyanánt örzök, ez áll: Hiszem megfog ön leveleivel találni koronként, s mint jó barátjával közölni egyetmást; én tehát most ennélfogva vettem bátorságot, hogy Önnek jelen soraimat megirjam, és egyetmást is közöljek.

Ugyanis én már régóta fogatom elmémben, miképen lehetne az ó classicai irodalmat, mely napjainkban annyira kiment a divatból, a nép köze is bevinni; és ezt vele megkedveltetni: ösztönszerüleg jöttem azon gondolatra, nem jó lenne-e ezt is a mai kor izlése szerint rimes versbe foglalni, használván az eddigi vivmányokat, a hang és betürimeket, úgy azonban, hogy mértékes is legyen; mivel népünk a rimes versek iránt kiváló szeretettel viseltetik, mint ezt a népdalokból láthatjuk, mig a nemrimesek iránt, bár legjobbak legyenek is, hidegen és közönyisen marad.

Rejezdei igazgató

Hogy ez így elgondolhasson, azonnal lo
lam az észme Rivière-hez, és ell
rimembe önteni a görög Anthologia
szebb epigrammáit, és az többszöri
tás után legalább véleményem szerén
lan sikerülni is, úgyhogy Renés von
mosódtak el belőlük, s az eredeti
vissza ajánl. Ezek azok, miket me
nal bírálat és vélemények végett
vagyok felkérni, melyekről Bakk
ilyen észrevételeim: Elismerésre m
tözetesség, különösen irodalomtörténe
szempontból.

Továbbá Ngöd egy másik levelében
szólt: a többi nálam lévő magyar fo
mányokat szándékozom a Kisfaludy
bemutatni. Hadd tudjam meg Kd
Hogy ez megtörténhessen-e nem vagyok bi
benne. Kéke, hogy Ngöd roppant sze
és elfoglaltsági miatt, elfelejtette, s
most én bizalommal fordulok Ngöd
szívébe, s remélem nem fog nehezt
bizalmamért!

Kérném tehát Ngödet, nem jó vo
ezen új kísérletem és a többiekkel, és
most külön két pindarosi Ode-ja

...tatni, de sahúzz, ha megérdemlik, hogy
...ék, ének nyolc szavai szerint: Ennyi
...adása, ennyi szerelme van a Szép
...ján, Oly önzetlen kitüntetése, ne lenne
...galább szellemi jutalom és siker nél-
...ül. Erre nézve magamat Ngöd becses
...ába és legyébe ajánlom, ha
...ján eddigi esetleg ígéretemmel
...valamit lendíthetnem a magyar irodalomban.
...Bindar osnak a olympiai Győztes
Ngöd mondá, hogy újból kellene dolgoznom
...a egyáltalában a legnehezebb, és nem éppen
...kalódaros munkára magamat elkötelezném
...ranni. De hozzá tevé ezt is: Egyébiránt
Ön sok jót fog akarni. Sikerülés-e Ngöd
...tására csak valamennyire is, erről is
...nagybecsű véleményét várom.

Musaeust, Anakreont, Kolluthust, -
...Dionis és Moschust, Babriast újra
...dolgoztam, Anthologiám és tetemes javítá-
...sokat tettem, mely most is alatt 34
...ív 2400 epigrammával.

Schiller, Bürger, Matthisson, Rückert
...német verseit és fordításaim mikor
...még diák voltam fordítottam, színre
...Martialis Catullus több versein.

Jelenleg a Fliegende Blätterrel foglal-
...kozom, mik ritka versek fordításom belőle.

Regente szerkesztő

Hézagpótlóul küldöm Marcus Manili[illegible]
Jatumról irt versét, és Ovid Meta[illegible]
phoseonja befejezését, meg Tasso [illegible]
szabaditott Jerusalemje 2 elsö stan[illegible]
ján, mit, tavaly a Korzonit olvasván,
3ik stanzát meglátván – fordíték, [illegible]
úgy kedvtelésből.

Ezzel magamat Ngod szeretetébe
ajánlva maradok

Nagyságodnak

alázatos szolg[illegible]

Pécsi Istvánn[illegible]
tanító.

158

Tekintetes Tisóknok úr,

Tolnyó Aprilis hó 9én kelt becses levele köveskeréseül a' Cantilenát hirattam a' Jeleki Könyvtárból, postasegéd Albert Lajos úr által, kivel meg ezelőtt is, a' nehai Döbrentei úr idejében, mintegy 30. ír tizenhatodik fráéból kelt tirományokat másoltattam volt le a' m. Academia számára; A' másolatot ide zárva küldöm Recommendatió mellett; oldal, sor, betű, vonás — minden talál az eredetivel. A' másoló fogány ifjú, postadíjjal együtt kérne legfeemebb 2. ezüst forintot.

Professor Bolyai Farkas úr él és itt van, de most többnyire gyengélkedik; öregen ki is már. Szász Károly úr hasonló an itt van szaládja

szeládjával együtt, b. Kemény
Úrnál. — A' Jeleki Könyvtár ó
Kelemen Márton Közelebbről
halt; pár héttel ezelőtt lett ö
a' Könyvtárnak Szárz Istv
ki egyszersmind a' hellybeli re
főtanodában történettan Prof
sora is.

Köpönöm a' Tekintesz Úr b
mát; czután is, tehetségem fe
örömest kívánok a' Köznek, i
leg Nemzetemnek javára mun
ni. Nagy bezü bizalmába ma
továbbra is ajánlva, vagyok
tisztelettel

A' tekintesz tisoknok Úrnak

Mátárhellyt,
apr. 24ben 1851.

Alázatos Szolgája
Pétersi József
Mátárhellyi v. ref. pap
Esperes.

Ide zárt levél kézbesitését szivesen kérem

160

Nagyságos Úr!

Már ifjukoromban hallám e néhány szót: „Ne szóval, tettel szeressük a hazát!" s már akkor elhatároztam, hogy nemzetem nyelvét, a mennyire gyönge erőm engedi, művelni fogom. Csakhogy most, midőn a rég kitűzött pályára kellene átlépnem, nehézségekbe ütközém, mely nehézségek eloszlatásáért Nagyságodhoz fordulok. A tárgyak csoportosítását illetőleg kérdem, nem lehetne-e a magyar irodalomhoz csatolni az aesthetikát egész terjedelmében; vagy ha ez lehetetlen, nem lehet-e más tárggyal egyesíteni? Mert, megvallva az igazat, a latin és görög nyelvhez nincs

Kérem szíves

160

Nagyságos Úr!

Már ifjukoromban hallám e néhány szót: „Ne szóval, tettel szeressük a hazát!" s már akkor elhatároztam, hogy nemzetem nyelvét, a mennyire gyönge erőm engedi, művelni fogom. Csakhogy most, midőn a rég kitűzött pályára kellene átlépnem, nehézségekbe ütközém, mely nehézségek eloszlatásaért Nagyságodhoz fordulok. A tárgyak csoportositását illetőleg kérdem, nem lehetne-e a magyar irodalomhoz csatolni az aesthetikát egész terjedelmében; vagy ha ez lehetetlen, nem lehet-e más tárgygyal egyesiteni? Mert, megvallva az igazat, a latin és görög nyelvhez nincs nagy kedvem.

Nagyságod jóakaratában és kegyességében bizva bátorkodtam e néhány sort irni, és alázatosan kérem, méltóztassék e nehézséget eloszlatni.

Könyörgésemet megújítva maradok Pannonhalmán April 25én 1874.

Nagyságodnak

alázatos szolgája

Ptő Menyhért

sz. benedekrendü növ. pap.

Reyerder ingrato

Pest 1868 jánnár 10én

162

Nagyságos úr!

Tegnapi igeretemhez képest ide mellékelve küldöm jelentésemet a történelmi társulat pénztári viszonyairól, a jövedelem és költség kimutatással együtt.

Szivés készséggel alengedem ezen másolatokat a méddig Nagyságodnak tetszik, – de használatutám, ha már nem kellenének, azokat alkalmilag visszakérném.

Teljes mély tisztelettel vagyok

Nagyságodnak

alázatos szolgája

Pesty Frigyes

Reperdes ingrossato

164

Nagyságos Elnök Úr!
Kellyen tisztelt Uram!

Képesítő" bizonyítványomat megkaptam.
Elő szóval nem tehetvén ez uton fejezem ki Nagyságodnak őszinte hálámat tapasztalt leereszkedé„ seért és jó indulatáért. Egyuttal bátorkodom kérni, hogy a kári dol„ gozatokkal felküldött <u>érettségi bi„ zonyítványomat</u> méltóztatnek meg„ küldeni.

Minthogy igen nagy sulyt fektetek azon vé„ leményre, melyet Nagyságod rólam táplál és bizonyitványomból látom, hogy nem voltam szerencsés Nagysá„ god teljes megelégedését kivivni„ zölhetni: felhasználom ez alkalmat

arra, hogy a rólam alkotott kép
rosszabb vonásait némileg kiiga-
zitsam mentő okaimmal. Bécsben
a cl. philologust a német irodalom-
ból nem vizsgálják meg. Magyar
(Pesten) vizsgált tanárok ugy nyi-
latkoztak előttem, hogy a magya
nyelvből is irodalomból nehány apr
kérdést fogok kapni, melyek végete
legfeljebb magyar forditóink névs
rát kell áttekintenem. Azt hitte
tehát, hogy magyar nyelvtant
nem szükséges olvasnom, miután
magyarul beszélni és irni tudok
(munkatársa voltam korábbi évek-
ben Bécsben a „M. Sajtó"-nak és „Re-
ligio"-nak, később a „Pesti Napló"-
nak, mely utóbbinak hasábjain he-
lyesirási vitákba is elegyedtem) és
mást nem tettem, mint átolvastam
Nagyságod irodalomtörténetéből ne-

hány cikket és névszerint ismételve
olvastam és kijegyeztem forditóink
neveit. Ezeket azonban emlékezetem,
részint mivel magukat a forditáso-
kat nem volt alkalmam láthatni,
részint minthogy álmatlanság miatt
bágyadt voltam, nem tartotta meg hi-
ven. Azonban higyje nekem Nagysá-
god, hogy a magyar nyelv és iro-
dalom iránt élénken érdeklődöm s
ha művelődésem sorrendjében e pont-
hoz érkezem, fáradságot nem fogok
sajnálni arra, hogy minél szabato-
sabb és terjedelmesebb ismereteket
szerezve a rólam alkotott képet e-
gészen jócá tegyem.

De mig Nagyságod irányában csak men-
tegetőzni van jogom, addig cl. phi-
lologiai tanulmányaim panaszkodni
késztenek azon érdemjegyeim felett,
melyeket szóbeli vizsgálatom után

kaptam a cl. philologiából és em
segédtudományaiból. Álmosan, d
—legnagyobb részben — pontosan
leltem a kérdésekre. Csak maga
az ó-kor tisztább érthetése végett
nem kevesebb mint 25 nagy köt
tet dolgoztam át teljesen, -oly m
veket, melyek a tudomány legu
jabb szinvonalán állanak. A v
gálatomnál használt classicuso
kat pedig több év óta elüljáró
gom kitüntető megelégedésével m
gyarázom s tanitványaim Budape
is ugyanazon érdemjegyeket kapj
melyeket tőlem Pécsett.

Egyébiránt ismételve alázatos kérelmeme
érettségi bizonyitványomat illető
leg és Nagyságodnak további
nagyrabecsült kegyeibe ajánlva
magamat kitünő tisztelettel m
radok Nagyságodnak

Pécs, 1867 máj. 22-én.

alázatos szolgája
Petrovich Ferenc
gymn. tanár.

165

Vett. april 21. 887. dilucidan

166

Von der
k. k. Polizei-Direktion
der Städte
Pesth, Ofen und Alt-Ofen.

E. WS!

Sich beehre mich Euer Wohlgeboren in Kenntniß zu setzen, daß das h. kk. General Gouvernements ihrem Gesuche um die Ausfolgung der mitgetheilten Bögen des I Heftes von M. M. Murcum willfahrende Folge zu ertheilen befunden hat. ich bitte daher wegen Übernahme derselben

bei der k. k. Polizei-Direktion (Leopoldstadt, obere Donauzeile, Nr. 14) im Departement ( ) am mittags um Uhr zu erscheinen.

Pesth, am 185

das nöthige verfügen zu wollen. Empfangen Eure WS. die Versicherung meiner Achtung mit der ich bin

ergebenster Diener

Petrovits

kk Polizeisär

Petrovits

Formular 57.

An Sr.
des kk. Univers. Bibliothekars etc.
Hr. Dr. Franz Toldy
Wohlgeboren

167

168

Méltóságos Úr!

Minthogy tanári kötelességeim a fővárosból csakhamar haza hívtak, személyesen nem tehettem tiszteletemet: fogadja azért Méltóságod irántam tanusitott magas kegyéért legbensőbb köszönetemet.

Méltóságodnak

Nagy-Kanizsán 1874 iki julius 27-én

alázatos szolgája
Pfeiffer Antal
gymn. tanár.

Referendarius

Vett. sept. 30. 1864

170

Nagyérdemü Ur!

Strabovszkij Sándornö – szülesett Kazinczij Ihali – mula
augusztus hó 8a történs halálával; – ér: – á hátra
hagyott kis Boru gyermekek u: m: Irén – Emma – és Gizá
árvák részére Gondnokul lettem megválasztva; – Mi-
nekfolyszán alázatos kérésem oda járul, mikéns á Kazin-
czij Ferencz féle alapítványból ezen gyermekek részére
1/4 évenkéns per 100 offl: kegyelemes adomány annál és
inkább kezemhez jusattni szivesskedjék – amint a jövö
hó October elejével az oskolák kezderöket vevén – á
gyermekek kellö elhelyezéséröl jó eleve intézkedhessek. –

Nagyérdemü Uraságodnak egyébbkéns bátor vagyok
tudomására jusattni – hogy emlitett árvák oly mostoha
ha alapotban vannak, – hogy á fenti kegyelemes segédelem-
nélkül, további nevelteresök lehetlen: – az egészörökzig
mely reájok háromlott 1900 fkat tesz – mindenekben, – s
ig méltóztatik áslátni, hogy á kegyelemes nemzeti ado-
mány által és á gyermekek felnevelteresse igen igen szük
körhöz van szoritva: – holos magok á helybeli tanárok

/

diszérereibül – de az oskolai bizonyitványbál is kit
hogy á fiu Geiza – kitünö eszü – s' erkölcsi gyerek. – s
á kellö – s' magasabb fokú revelretisre eddigelé minden
re érdemes. –

Ha nagy érdemü Urasagod módokas gondo
hogy azon kegyeleri adománys, legalább vagy 100 ftal hap
ritva, különössen az emlitett fiu számára megnyerni
lehetséges, alásson kérem bölcs urba igazitásás, hogy
szerént járhassak jövendöben á fenforgó üg érdekében el.

Kegyes szorás, – s' á szénz mihamarébbi leküldes
ismételve alázarosan á midön kérném. – tisztelettel
maradtam Ungvárt Sepber 25ér 864

Nagyérdemü Urasagodnak

alázaros szolgája
Plathy Istvány
mint az emlitett árvát
gondnoka.

172

Hochwohlgeborner Herr kön. Rath!

Indem ich mir die Ehre gebe, einen von meinem Schwiegervater, Finanzrath Trausch so eben erhaltenen, für Euer Hochwohlgeboren von ihm bestimmten Kronstädter Gewürzkuchen zu übersenden, bin ich so frei, nebst Empfehlung von meinem Schwiegervater, im Namen desselben die ergebenste Anfrage zu stellen: ob der dritte Band von Brutus Geschichte im Druck herausgekommen und ob ferner Hoffnung vorhanden sei, daß die k. ungr. Akademie die Geschichte von Szamosközy ebenfalls werde drucken lassen? Hochachtungsvoll

Euer Hochwohlgeboren ergebenster

Ofen 20 Dec 867. Jos. v. Oleckersfeld
Festung Herrengasse No 21. kön. Rath u. Hofsekretär

Hochwohlgeborner Herr!

Nebst Empfehlung von meinem Schwiegervater Trausch bin ich so frei, in seinem Namen ergebenst anzufragen, ob Euer Hochwohlgeboren unter Kreuzband das erste Heft des von meinem Schwiegervater verfaßten Schriftstellers Lexicons zukommen?

Ueber Brutus kann mein Schwiegervater leider mehr nicht berichten, als er bereits Euer Hochwohlgeboren hierüber mitgetheilt hat.

Endlich erlaube ich mir noch die Anfrage, ob Euer Hochwohlgeboren mein Schreiben vom 12 d.M., wo ich bezüglich eines in Nro 218/1865 als

Sürgöny

Ofen 12 Febr 868

174

Hochwohlgeborner Herr!

Vertrauend auf Ihre meinem Schwie-
gervater und mir schon oft erwie-
sene Güte, erlaube ich mir für den
Erstern Sie mit einer Bitte zu belä-
stigen.

Laut brieflicher Mittheilung mei-
nes Schwiegervaters befand sich
in der Nummer 218 des Pester Zeitungs-
blattes Sürgöny vom 23 Decem-
ber 865 eine 5 Spalten lange Re-
cension der Geschichte der belgischen
Colonien von Borchgrave. Mein
Schwiegervater ersuchte mich, ihm
Auskunft zu verschaffen, ob diese
Nummer nicht apparat zu haben
sei, und ob darin etwas Wich-
tiges in Bezug auf die deutschen
Colonien in Ungarn und Sieben-
bürgen oder etwa bloß ein Aus-
zug

175

Kronstadt 1 Februar 874.

Hochwohlgeborner Herr!

Am 20 Nov. v. J. erlaubte ich mir Ihnen die Lebensskizze meines Schwiegervaters Fransch zum freundlichen Andenken an denselben u. zur gütigen Erinnerung auch an mich mittelst Kreuzband zu übersenden. Dürfte ich um gefällige kurze Benachrichtigung bitten, ob Ihnen dieselbe auch wirklich zu kam.

Mit besonderer Hochachtung

Ihr ergebenster

Josef Ritter v. Pleckersfeld

königl. Rath.

Glaubsgeld K 25.

Ferenc
ár. 5

Rezerve igazgato

911

177

Nagyságos Ur!

Őszinte tiszteletem jeléül bátor vagyok meg-küldeni első magyar-szerb munkámat, egy magyar nyelvtant szerb szöveggel. A 107 lapon találkozó példákbani tájékozást a határozott és határozatlan mód körül, mely reánk, nem-magyarokra nézve, annyi nehézséggel jár, – közvetlenül Nagyságodnak köszönöm. Tanári vizsgám letétekor nyertem e részben kellő tájékozást.

Épen most végére járok egy magyar-szerb szótárnak, az iskolák számára.

Ez alkalommal – egy alázatos kérésem, et bátorkodom előterjeszteni, és pedig teljes fiui őszintességben.

Nagyságod épen ünneplé egy fél-százados diuső irói pályáját. Tetézze meg Nagyságod a nyert és megérdemlett babérokat egy Isten

előtt szinte soha elnemhervadó Keresz
nyi Koszoruval.

A Temesvári iskola kerületben az ujság
ban közzé tett pályázat folytán p
lyamodtam a főfelügyelőségi hivat
megnyerése iránt. Benső hivatásom
öntudata ösztönözött. Természetemben
fekszik, felválalt hivatalomhoz al
minő körülmények daczára, makacs
következetességgel ragaszkodni.

Egy méltó egyén érdekében fáradoz
nék Nagyságod, ha ő Excellenciája
Minister Pauler Urnál, alkalmi
egy jó szót kegyeskedhék érettem
tenni. – Isten áldása feküdjék magzatain

Nagyságod buses kegyébe ajánl
marodok

Ujvidék 1871 Nov. 16.

háládatos tisztelő
Podhradszky fős
Ujvidéki tanár.

Ferenc
nár.

Régerdei igazgatóz

178

Ferenc
nár. 5

Különösen Tisztelt Tekintetes Ur!

Martius 9.kén küldött Levelében fölszólitott Tek. Toldy titoknok ur: irjak a martiusi 3ki történelmi ülésre valami közleményt, s azt, mert ő távol leend, Tekintetes Urnak czime alatt adjam be az Academiába. Mit ezennel teljesitek, tisztelettel ide csatolván gróf Eszterházy Miklós nádor életét. Ez élet-leirás valamivel terjedelmesebb; de épen most nincs rövidebb készen; ezt is csak hamarjában kapkodva irtam; mert hivatalban fölötte elvagyok foglalva, e tekintetből kérem a sok correctiót is szeretettel elnézni.

Ha nem lehetne kiadni, úgy a mint van, kérem vissza utasitatni azon esetre is, ha netalán valamit kikellene belöle hagyni: készebb vagyok Vulcano tradere, hogy sem e biographia hevélten kiadassék.

Jutottam egy képnek is tudomására, ha még esméretlen volna, egy német régi jegyzet soraival le irom:

"Im Jahre 1719. wurde durch zwei kluge Damen Namens Pignatelli und Strattmann,

leztere die Gemahlin des Grafen Batthany, als der damal regierende König die ungarische Staats Verwaltung auf dem Böhmischen Fuß übersetzen wollte, glücklich abgewendet. Die Gemälde dieser Geschichte findet man im Csakatornyer Schlosse; wo das Königreich Ungarn als eine majestätiche Frau auf dem Throne sitzt wagrecht ausgestreckt ein Schwerdt haltend gegen einen mit offenen Rache herzueilenden Löwen; rechts ist Pignatelli als Juno, links Strattmann als Minerva, und neben ihr Prinz Eugen als Hercules vorgestellt, der den Löwen mit seiner aufgehobenen Keule droht." Mint hogy e' történet esméretes, szeréntem nem volna tanácsos nyilván föl olvasni, ne hogy valaki az nyságokban megemlítse. Elég ha azok tudják, kiknek tudniok kell.

Ajánlom további szolgálatomat á Tek. Academiának, 's megkülönböztelettel maradok.

A' Tekintes Urnak.

Budán Martius 23. kán
1856.

alázatos szolgája
és tisztelője
Podhradczky Józsefnek
l. t.

A Pignatelli – Strasmann – dolog
Ráktornyai festménye

Rézerdei igazgató

181

Szent-István-Társulat.

536
869

A **Szent-István-Társulatnak** folyó évi május 11-kén, főméltóságu **Simor** János, Magyarország herceg-prímásának elnöksége alatt Pesten tartott XVIII. rendes közgyülése alkalmával Nagyságod a társulati igazgató-választmány tagjává megválasztatván: midőn szerencsém van ezt Nagyságodnak kedves kötelmemhez képest ezennel tudtára adni, fönbecsü hajlamába ajánlottan, kitünő tisztelettel vagyok

Nagyságodnak

Pest 1869. május 20.

alázatos szolgája

Boldáky János
s. titkár

182

Szent-István-Társulat

Nagyságos
Toldy Ferenc
egyet. tanár Urnak

Pest

Felső-Túron, Tavaszhó N. 1843.

183.

Tekintete Táblabiró Úr!

A magyar jobb könyvek terjesztését ré-
szemrül is körülményimhez képest
eszközleni ohajtván, folyó év óta
megyei körömben több könyvre, kü-
lönösen a Kisfaludy-Társaságéira több
előfizetőt szerencsés valék,
melly könyveket Heckenast urtól
poktam kezeimhez venni.

Ennek folytában oda terjed
alázatos kéréssem hogy csekély neve-
met a „Nemzeti Könyvtár" stb
hirdetményeire az előfizetést gyűjtők
közé — bőrebb tudomány végett e tá-
jon — e megyére nézve (Hont) so-
rozni méltóztattnék. Maradván tisztelet

Tekintetes Urnak, alázatos folyajú

Pongrácz Lajos m.p.

184

Tekintetes Schedel Ferenc Urnk
a m. t. t. Titoknokának t. a.
tiftelettel

Lévesszi utján

Pesten

Pest 1872. Sept. 28. 185

Mélyen tisztelt Nagyságos Kormánynok Ur!

Csak ma érkeztem meg a m. természetvizsgálók mehádiai ugyüléséről, azért bocsánatot kérek, hogy utozó napra halasztám M. t. Nsgod bizalmas felhivására kötelés válaszomat, melyet tisztelettel ide mellékelve küldök be.

M. t. Nagyságos Kormánynok Urnak

hálás híve

s alázatos polgája

Poor Imrefi orvostr.

k. m. tud. egyetemi rk. tanár.

281

Euer Hochgeboren!

Indem ich mich über die Ablegung der Prüfung zu legitimiren habe, sehe mich genöthigt Euer Hochgeboren mit diesen Zeilen zu incommodiren und unterthänigst zu bitten, Hochdero möge gütigst verfügen daß ich das Zeugniß erhalte.

Ich danke herzlichst für die Mühe die Euer Hochgeboren meinetwegen gehabt haben, so wie für das Wohlwollen, welches mir zu Theil wurde, und bitte die Versicherung meiner Hochachtung entgegenzunehmen.

Euer Hochgeboren

ergebenster Diener

Nastod am 23 Mai 1874.

Maxim. Popp

184

184

Hochgelehrter Herr Präses!

Sie werden mir entschuldigen, daß ich Sie hochgelehrter Herr mit diesem meinem Schreiben beunruhige. Ich thäte das gewiß nicht, aber die Noth zwingt mich dazu, und eingedenk Jenes: „Noth bricht Eisen" hoffe ich, daß Sie mir diesen meinen Vorgang verzeihen werden. Ich bin hochgelehrter Herr supplierender Lehrer am königl. Gymnasium zu Zengg, geboren in Novi in Kroatien. Heute habe ich eine Bittschrift an das königl. Unterrichtsministerium abgesendet und diese ist die wahre Ursache, daß ich diesen Brief schreibe, weil ich weiß, daß dieselbe in die Hände Eur Hochgel.

./.

zur Äußerung kommen wird.
In derselben bitte ich um Nach-
sicht eines Semesters, damit
um die Hausarbeiten bei der
hochlöblichen Gymnasialprüfung-
kommission nachsuchen kann
und zwar aus diesen Gründen.
Ich habe die Maturitätsprüfung
mit Auszeichnung abgelegt, war
zwei Semester in der chemischen
Abtheilung an der technischen Hochsch-
le in Wien und 3 Semester an
der Universität dorten. Inzwisch
habe ich 2 Jahre am kön. Obergy-
nasium in Fiume gedient und
diene jetzt das zweite Jahr am
kön. Obergym. zu Zengg und bin
nebstbei Studienpräfekt im bi-
schöflichen Konvikte Szegovičian
daselbst. – Noth und Hunger hab
mich gezwungen Wien zu verlass
und jetzt habe ich keine Hoffnung
auf die Universität zu kommen
um das sechste Semester zu volle-
den, weil ich inzwischen geheirate

habe und schon Vater eines Kindes ge-
worden bin. – Darum komme ich mit
dieser meiner Bitte zu Ihnen hochgelehr-
ter Herr: Helfen Sie mir, so viel es
in Ihrer Macht steht, daß mir dieses
sechste Semester nachgesehen wird, damit
ich vielleicht noch in diesem Studienjah-
re meine Prüfungen ablegen kann,
und in mir werden Sie einen dankbaren
Menschen finden, denn ohne diesem müsste
ich auf meine Studien verzichten, denen
ich schon 15 Jahre mein Leben widme.
In der Hoffnung, daß Sie hochgelehrter
Herr einem innigst bittenden die Bitte
erhören werden und ihm diesen Vor-
gang verzeihen verbleibe ich

Zengg am 10. Februar 1874

unterthänigst

Johann Potočnjak
suppl. Lehrer am kön. Ober-
gymnasium.

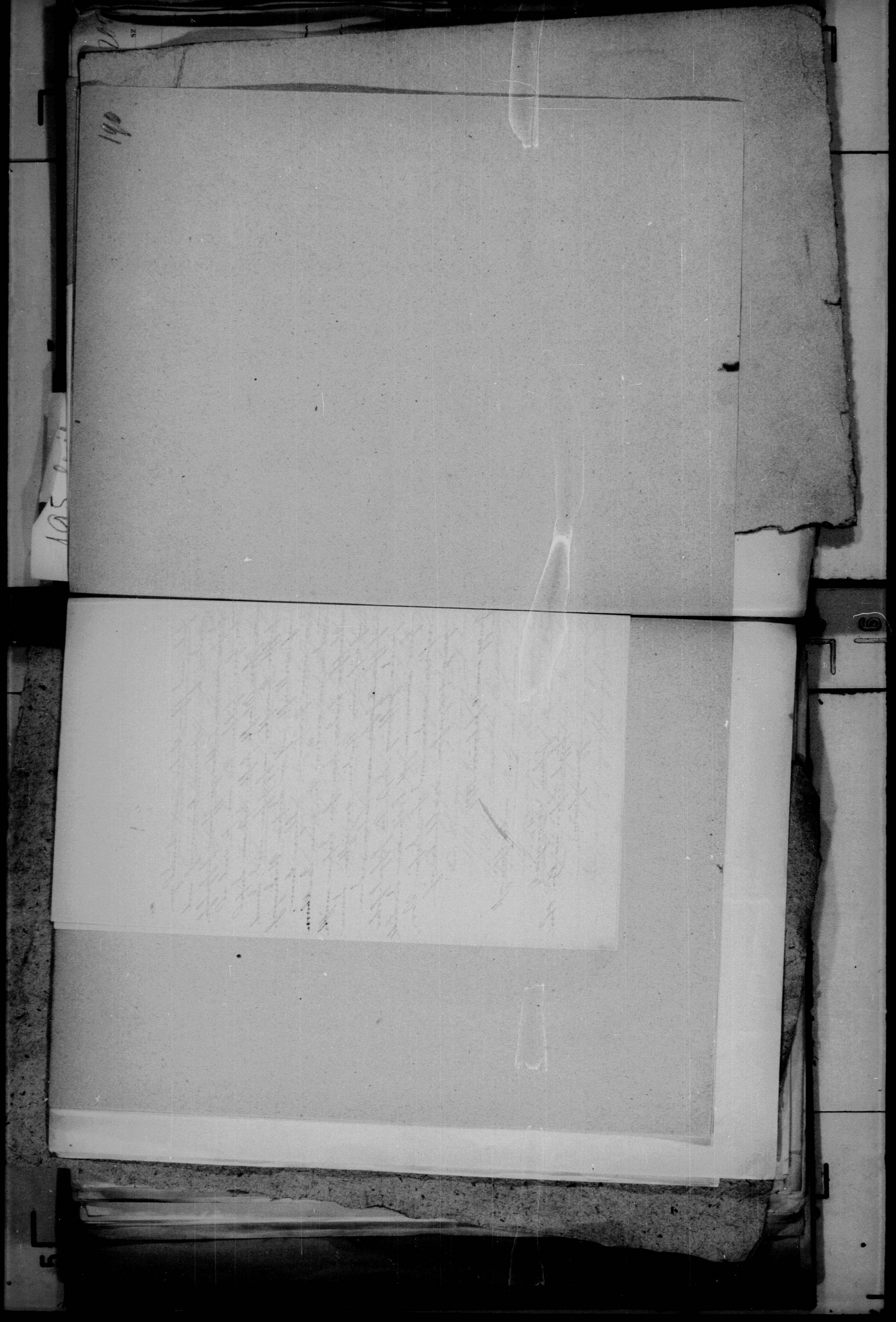

Nagyságos Elnök úr!

Engedje meg tegyesen Nagyságod, hogy nemzeti nagyságunk érdekében történő munkásságában röviske időre zavarjam. Azon lekötelező készség, melyhez Nagyságod tegyes volt vizsgálati határnapjaimat folyó február hó 26. 27. s 28. napjaira kitűzésbe kebelezni, midőn egyrészt a legmelegebb hálaérzelmekkel történé el keblemet, másfelől azon szerény kérdés kockáztatására ösztönöz: szabad-e a meghívó hivatalos levél vétele előtt a testületes tanárvizsgáló bizottság előtt megjelennem?

Ha Nagyságod megengedi, bátor leszek a kegyes útbaigazításért jövő héten tendő személyes tiszteletem alkalmával esedezni.

Kit mély tisztelettel vagyok Eperjesben, 1873. évi február hó 22.

Nagyságodnak

alázatos szolgája
Krämer Gyula
képzdei igazgató

192

Nagyságos Ur!

Miután szándékom a Kaposvári philologiai tanszék elnyeréséért pályázni de hogy a pályázás sikeres legyen, bátorságot vettem magamnak Nagyságod hoz fordulni ama alázatos kéréssel, méltóztatnék nekem, addig is míg a bizonyitvanyom ki lesz állitva, egy irást adni, a melyben csak egy pár sorral kivolna fejezve miszerint a tanári szigorlatot sikeresen állottam ki. —

A pályázat határideje Már
31 ike. Legyen oly kegy
nekem a kért irást jóval
előbb meghuldeni.

A mi a Nagyságod mun
káira szóló alácrásokat
illeti, legyen Nagyságod
meggyőződve, mi szerint
Jeszberénynek lelkes
polgárai vannak, a
kik szép, igaz s jóért
igazán lelkesülnek.
Várom Nagyságod alairási
iveit. — J. Berény Már 19.
870.

Nagyságodnak

alázatos polgája,
Krámer Elek
gymn. tan.

194

195

Paris ce 26 mai 1867
38 rue de Berri
Vu mai 29

Monsieur!

En revoyant à l'Exposition Universelle les bijoux historiques du Musée National de Pesth, je me suis rappelé les momens agréables que j'ai passés dans cette ville il y a quelques années, et j'ai demandé de vos nouvelles, monsieur au Conservateur à l'Exposition —

Aujourd'hui je viens me rappeler moi-même à votre souvenir, en vous demandant d'abord, si vous avez reçu

cette année-ci, un ouvr
que j'ai fait expédier de C
envie pour la bibliothèque
l'Université de Pesth, intit
Oraison de S. Casimir à la T. S. V

Je vous serais bien obl
monsieur, de vouloir bie
m'informer aussi, s'il exist
en Hongrie des portraits a
thentiques 1° de Barbe Za
polya femme de Sigismond I
roi de Pologne. 2° de Isabel
Jagellon, femme de Jean Zapl
roi de Hongrie? Et dans
le cas affirmatif, où il
se trouvent et comment

ils sont? — Je ne connais
pas du tout de portraits de Barbe;
et quant à celui d'Isabelle,
nous l'avons en costume de
veuve, peint à la petite huile par
L. Cranach fils en 1553 —

Je vais faire imprimer
un ouvrage sur les Princesses de la
famille Jagellon en Pologne; et
je voudrais y ajouter des portraits
authentiques en photographies.

Enfin je prends la liberté
de vous rappeler monsieur
qu'il existe parmi les manuscrits
de la Bibl. de l'Université de
Pesth, un petit Liber Precum
qui passait pour Tchèque et

que je crois être polonais.
Pourrait-on le faire décalquer
et combien cela pourrait-il
coûter surplus ? —

J'espère, monsieur,
que vous voudrez bien excu-
ser mon importunité, et
m'adresser quelques mots
de réponse à Paris, en français
ou bien en allemand —

Agréez, je vous prie,
en attendant, monsieur
mes compliments empressés

Le Comte Alexandre
Zyzdziecki

Pest Sütö utcza 1
Oct 11 dikén 1867 144

Kedves Barátom

Eötvös barátunk azt mondta nekem hogy
szívesen kiküldené Mayr Aurél ígen
kitünően jogot végzett fiatal ismerősemet
külföldre, hogy ott philologiai és kitünően
összehasonlító nyelvészeti tanára [illegible]
képesítse magát, ha őt a nyelvészeti
értekezlet erre felhívná. Erre my
jegyzetem hogy az Akademiai értekezletben
köre nem terjedhet ki illy ajánlatokra.
Eötvös végre beleegyezet hogy mint
magánszemélyek ajánljuk Mayrt.
Kérlek tehát olvasd el azon ajánlatokat,
melyeket ein, Budenz és Hunfalvy
személyes ismeretség alapján adtunk

lehet érdekes jelenleg.

is hé meggyőződésiddel összegyeztetlenek
tartod csatlakozzál ejtőtanulkhoz
általánosan.

Szívesen barátja kiszorításával

barátod
Pulszky Ferencz

lehet érdekes, jelenleg. —

II. Bécs Aug. 18 Sikén 1869
Vitt. – 22.

260

Kedves Barátom

Ma délután ismét nincs ülésünk és van időm, e szerint completálom azon adatokat melyeket tegnap hozzád intéztem.

Mártens kezdetén értem 1869 ben Londonba, ott összeköttetésbe léptem Lord Dudley Stuarttal és Lengyelbarátttal és általa Lord Palmerstonnal, és Lansdowne Ingrát és Minister vott legnagyobb pártfogón és családom barátja, megismerkedtem és barátságban éltem Cobdennel, kinél Brighthal sokszor találkoztam, Monckton Milnes-sel (most Lord Broughton) Lord Rolfeful ki később mint Lord Cranworth Lord Kanczellett, Abbot Lawrenceal az Amerikai követkel, és philanthrop Peabodyval az érdekes Dickensel, Thackerayvel

lehet érdekes jelenleg. –

Heywoodel, Fosterrel, Tuelmin Smithtel,
az Angolszász tudóssal Kemblelel, Grantt
Gliddonnal = az amerikai tudóssal, Thornton
Hunttal és Lewesel, Dean Milmannal, és a philologiai
társaság vezérlő tagjaival, Trench (most
püspök) Goldstricker, Key, Furnivel, Colen
tudóssal különösen Sir Charles Lyellel
kinél Darwinnal sokszor ebédeltem,
az öreg Hornerrel, Babbageel, és Isten
tudja hány celebritással hiket itt nem
igen ismernek, szóval az intellectuals
Londonnal.

Amerikába 1851ben Novemberben
mentem először kossuthtal, New Yorkba
Philadelphiába, Washingtonba Baltimo-
ba Pittsburgba, Cincinnatiba, St
Louisba, Indianapolisba, New Orleansba
és vissza Alabamainak Charlestonnak

Wilmingtonnak Richmondnak Washingtonba.
Onnét New Yorkkal a Niagara zuhataghoz
és ismét Massachusettsbe, hol Bostonba
egy darabig időztem, Tickner, Prescott
Longfellow, Agassiz, Sparks, Howe és a
két Sumner köreiben. Julius 1852ben
jöttünk vissza. 1853ben Februarban ismét
politikai missióban, mentem Washingtonba.
Seward a későbbi Ministernél jó barátom-
nál laktam egy hónapig Majus kezdetén
jöttem vissza.

Olaszországban sokat völtem
Cavourral, Ricasolival, többször látogat-
ta meg Capréaban Garibaldit, ki ismét
Turinban ~~[illegible]~~ mulatogatok, Mordini
völl barátom a mostani [illegible]
Frappolli, a szabad hőmérsek nagy
mestere, Dall Ongaro a hölló, Ussi
a festész, Fiorelli a frompeji ásatások

lehet érdekes jelenleg.

Igazgatója, Dr Schiff a nagy physiolog
Dr Moleschott, Dolfi a híres florenczi
pék, Mancini és Matteucci [illegible]
az öreg Coerio, Guerrazzi a híres
regényíró követ és volt Dictator, Ferr
a lángeszű történetíró és különösen
Adolphus Trollope az angol író. Tala
tan Leverrel a regényíróval. Conrad
a szobrászszal, mód a Garibaldinus
celebritásokkal. Angol országban Mazz
val és Urghuttal sokat voltam. Egy
ebédet sokan szerettek el olan
1854 Febr 24 dikei Washington szülésnapján
Buchanan volt jelen, kossuth, Ledru
Rollin, Mazzini, Herzen az orosz,
Gróf Worcel a Lagyel, Garibaldi, Sickles
az amerikai tábornok, Orsini és ezer
Ihász ezerekig. Hidd el életem olyan
volt mint az ezeregy éjszaka bárnaby regye

Itt vetet

barátod
Pulszky Ferenc

I. Bécs Aug 17 dikei 1869
Vett – 18.

201

Most az egyszer megjártad kedves Barátom. Lustaságomra számítva
egyszer odavetett biographiai adatot kértél, és ime éjen
ma van érkezésem és jó kedven, megírom tehát ki
vagyok és mit csináltam eddig.

Születtem 1814. Apám öreg úr volt már, az eperjesi
Collegium és Vicárosi esperesség Inspectora, buzgó Luthe-
ránus, jó gazda, politikával nem szeretett foglalkozni.
Nevelésem szigorú volt, de német, hogy anyámnál
azonban hol a szláfiskat szoktam tölteni, komlós
keresztes (Fejérvány Károly volt a nagy apám, ki
még a múlt szerzadban meghalt, és kinek gyűjte-
ménye Jankovics révén a Museumba került) magye-
nil kellek beszélnem mert Sáros vmegye Tapolyi
járásában, és csak Aben, fenntartotta magát
a magyar nyelv a házi körökben különösen
a lutheránus házaknál. Egy sen német professor

Lange, ki az 1819ki Burschenschaftüldözés elől Magyarországba menekült, azott órákat nincsenek, melyeknek mindig jelen voltam, ennek köszönhetem hogy a tudományos életet megkedvelte. 1826ban Miskolczon küldtek oskolába, a Syntaxisba, ott volt Dunay tanárnál a Grammatikában György Arthur, ki más akkor kutonaságról álmodozott, s bennünkik nálánál idősebbek voltunk, estenkint rendes exercirozott, ő volt kapitányunk. 1827ben visszajöttem az Eperjesi Collegiumban s ott marad mig oskolásimat be nem végezten. Társaim közül legmiskibb megbarátkoztam Hanslmannal ki idősb volt nálam, sokat voltam Kazinczy Gáborral is, ki milagra s kevesét társalkodva a tőbbiekkel, szintem két évig ott tanult. 1831ben Fejérvány Gábor bátyám jött hozzánk s leg nagyobb befolyással lett kifejlődésemre

Istvan Vélt

barátod
Pulszky Ferenc

1832ben kiszidott hogy nem tudok görögül, mig igéste elvisz Olaszországba kihelyezt komárt szótárt nilkül el tudom olvasni. Neki feküdtem a görögnek, s 1833ben kiáltam a próbát. — Gregusaink atyja különösen kedvelt a philosophiában, s nála kezdtem a görög beszélémet, hanem ő hamar felhagyott vele, azt tálálta hogy nilkül is megtanulom. 1833ben tehát elmentem Olaszországba, hol a szokvánat régi mesterművei elly benyomájt tettek reám hogy mig most sem felejtheten el ezen hatást melynek folytán az archaeologiai tanulmányoknak adtam magamat. ~~[illegible]~~ Nápolyban az öreg Jorio kanonoknál sok időt tiltöttem, archaeologiai ~~[illegible]~~ kirándulásokat tettünk, ő tanitott belet a tudományba. Mondám Bunsen kedvelt meg s nem sokára az után kinevezettek a Római archaeologiai Intézet kocházójává

ejen a Kor lett hus évig. 1834 bre Pocomyba küldt-
az országgyűlésen Vay Miklóshoz mint patvarist
vagy is ügyvéb Kiratsyt. Ungismerkedtem kolesegi
hi oly szivi volt sokszor, kitszer hanomszor kötnek
pontint, egyszer dilutándat a fiatal embernek
szentelni, is mint egy régi bölcs, philosophiájának
is politikájának eredményeit belége szepegtetni.
Deákkal is Nagy Pállal, Somsichchal is tobb
következtekkel ej völtem idöröl idöre, de ezek
közül egy sem szolt komolyan velünk
ifjakkal, trefáltak, is elbeszéltek adomáckat,
pedig mi jobb szerettük vólna a komolyabb
társalgást. Itt alakitottam azon Michelsen
ifjusági kört melly miatt Lasaszy is tarsai
hiszöbb bünlödtek. Vukovics völt tagja, a két
madamais, P. két Ormos, Noszlopy, kisöbb
Pázmándy Dinkó, is meg valami 50 vagy
bo tag, leg nagyobb rész ál meg, is különös,

Itt [illegible] [illegible]
[illegible]

ezen mocsaty episodja nemzeti mozgalmainknak meg
most ej homályba van burkolva, a mit Horváth
Mihály erről szól ez mind a Lovasy itéletei
alapul, is nincs benne egy igaz szó. 1835 bre
tettem le a prokátori vizsgát is 1836 bre 1 sa
Májusban indúltam el Brisbül tejérvény bátyámnak
Angolországba, egy hétel alább mint a királyi
Pesany Eperjesen keresek hogy elfogjon. Decemb.
ben kikeztünk vizsza, engem nem bántottak
többé mert a megyék egy zajt ütöttek az
első elfogatások után. Létkörben leistem nemtül
utazásomat nelly a nemet körönség állal
nagyon jól fogadtatot, kisöbb kötöjj felvállítása
itt [illegible] az [illegible],
mik az [illegible] mocsatyok a magyar literatúrában
hogy ~~[illegible]~~ mai olly nyomtatsány vulgyban mennyi
vólna a sajtóhiba mint ebben, elnaszhatatlan.

kenyeiben, kicsi, ez alkori T. társaság még 18[illegible]
évnek megvilágítását kedvesíjének, mostohának
Schillernek Ihm ward ein es lebte dem volke
Leben gerechnet! Sokat jelentett Pest Buda
is Gyuja hízt nyilvánulatban volták, Bajzai
is vörösmarty vel Csengeri is Tóthi barátjuk
közöj Egyesek is legnemesebb barátjaj fiatal
ösmi, Pesten nagy befolyással volt rajta
Steinbichl az antika Cabinet Igazgatója is
Bécsben a Künstgravenakademie Igazgatója.
a' Városnak a Gimnasiumban, is ösmerete
az Olaszokat mint nem classica Latin
folyóiratot szerkesztett, magyarul irta, és
nagy sokaság volt körülötte, végre nagy
egyetértő a' classicusok kitörésére került
1835 Szt/ Dessewffy Károly barátja lett, és
nagy ösmeretsége közöj ügyeiki: kivánatok, Kölcsön

kenyeiben, kicsi, ez alkori T. társaság még 18[illegible]
évnek megvilágítását kedvesíjének, mostohának
Schillernek Ihm ward ein es lebte dem volke
Leben gerechnet! Sokat jelentett Pest Buda
is Gyuja hízt nyilvánulatban volták, Bajzai
is vörösmarty vel Csengeri is Tóthi barátjuk
közöj Egyesek is legnemesebb barátjaj fiatal
ösmi, Pesten nagy befolyással volt rajta
Steinbichl az antika Cabinet Igazgatója is
Bécsben a Künstgravenakademie Igazgatója.
a' Városnak a Gimnasiumban, is ösmerete
az Olaszokat mint nem classica Latin
folyóiratot szerkesztett, magyarul irta, és
nagy sokaság volt körülötte, végre nagy
egyetértő a' classicusok kitörésére került
1835 Szt/ Dessewffy Károly barátja lett, és
nagy ösmeretsége közöj ügyeiki: kivánatok, Kölcsön

von bonyolodásai igazi regényt kiparnak, vigye
nyilt a' gyönyörben 120 ezüstj volt Tőkéje
ítélet, kem pelyhes az ítéla, és mert j
Nik Kristóf Zsidó j pártolta a' női udvar.
Ellen kibúvó volt Bonyban, utánatta
jeresztj volt, ni nyj liberalis, a Legitimis
kegyelők ezen, kem elyet ítéla az
Akademiai Ensmeret a' magyar Történet
Philosophiájáhz j az magyar Magyarok
pótlásainak Dessewffy Aurél Zelich kem, é
gyerekek ott Tulajdonát kapj a' lakat a'
rejtett Tell a' kezébe". — Pelvalan Tolnai
vagyon a' vallás. kiegyenlet mehetős kivánjuk,
-ből részint a' Tekintyebb kuthirdji a' ezikk
is nekrológ-, es ez Deák vonulata
elett, kitől kapjuk gondolatait j a' magyar
tudós, szabadsági tanítás. Miskolczy

kenyeiben, kicsi, ez alkori T. társaság még 18[illegible]
évnek megvilágítását kedvesíjének, mostohának
Schillernek Ihm ward ein es lebte dem volke
Leben gerechnet! Sokat jelentett Pest Buda
is Gyuja hízt nyilvánulatban volták, Bajzai
is vörösmarty vel Csengeri is Tóthi barátjuk
közöj Egyesek is legnemesebb barátjaj fiatal
ösmi, Pesten nagy befolyással volt rajta
Steinbichl az antika Cabinet Igazgatója is
Bécsben a Künstgravenakademie Igazgatója.
a' Városnak a Gimnasiumban, is ösmerete
az Olaszokat mint nem classica Latin
folyóiratot szerkesztett, magyarul irta, és
nagy sokaság volt körülötte, végre nagy
egyetértő a' classicusok kitörésére került
1835 Szt/ Dessewffy Károly barátja lett, és
nagy ösmeretsége közöj ügyeiki: kivánatok, Kölcsön

von bonyolodásai igazi regényt kiparnak, vigye
nyilt a' gyönyörben 120 ezüstj volt Tőkéje
ítélet, kem pelyhes az ítéla, és mert j
Nik Kristóf Zsidó j pártolta a' női udvar.
Ellen kibúvó volt Bonyban, utánatta
jeresztj volt, ni nyj liberalis, a Legitimis
kegyelők ezen, kem elyet ítéla az
Akademiai Ensmeret a' magyar Történet
Philosophiájáhz j az magyar Magyarok
pótlásainak Dessewffy Aurél Zelich kem, é
gyerekek ott Tulajdonát kapj a' lakat a'
rejtett Tell a' kezébe". — Pelvalan Tolnai
vagyon a' vallás. kiegyenlet mehetős kivánjuk,
-ből részint a' Tekintyebb kuthirdji a' ezikk
is nekrológ-, es ez Deák vonulata
elett, kitől kapjuk gondolatait j a' magyar
tudós, szabadsági tanítás. Miskolczy

Apein Mor hell mez

[illegible] 1844 [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

1847ben kossuth kinevezte elvállalta a kereskedelmi
Tanácsag elnökségét, akkor mikor az már szigett
is Batthyányi kezeire lemondott, tudtam mennyi
bajt fog az okozni, hanem kossuth beszélete volt
az utérethez hátor, és ún szivesen vetten magnam
a felelősséget. Elébb írtam míg egypár nemzet
czikket a védegyletet érdekében, tartottam szigetlen beszédet
az Akademia nagy gyűlésében, az Eperjes
kassai terminatorisgálók gyűlekezetének egyet
az Ofálbányáról, melyet eddig az egyetlen rudo-
mányos értekezés ezen tárgyról az Ásványtan
is fiskáltam nemet és magyar lapokban.
1848ben Pestre jöttem a forradalom hírére,
felhüldtek Posonyba hogy protestáljak
szemere imberalisztikus tajtétiránya ellen, ott szemerivel
is klanzállat kinevezték (Nyáry nem fogadtas
el) orszagos biztosnak hogy a rendet fenntartsuk mind addig
míg a minister le nem érkezik. Szikes

Fejérvárott zsidó Bőrés ütött ki, le mentem is
megnyugtatta a népet. Kinevezték kossuth
mellé államtiskárnak is a minister tanácz
tekvévőjének, Majnsben vagy tymily végén Állam-
tiskárnak Bécsbas Esterházy mellé, ki nyi
értve ki minister szándékát, egészen más
bizta a teendőket is felelősséget. Követ is
voltam, akkori tevékenységem a történetiró
dolgu hurszacabb is milyebben ható mint hogy
ik elmondhatnám, Octobr 5 dikén el mondtattam
állásomról, 7 dikén Sopronyba voltam Batthyányi-
nál, le mentem veld Harvárra, onnét Pestre
honnit a honvédelmi bizottmány ismét Bécsbe
küldött Octobr 18 dikén ott maradtam,
le mentem a Parendorfi táborba, kossuthtal
a Schwechati csatába, vissza Posonyba
Pestre, hol a kereskedelmi ministerium
teendőinel biztuk meg. Kossuth Dec 18 dikén

György testvérünk kiszökött a hó végével Francia-
országba és Angolországba. A tavaszon Jan.
6dikán elhagyta Galiczia és Poroszország köz-
Berlinben már halálra vétten. Tőle, sikerült
megszökni, Párisba. Teleki ott tartózkodott
egy ideig, egy hónapban mentem hol lord
Palmerstonnal szerettem volt beszélni, de
szalonjaik nem sikerült. Hiszen utána
hazatértem a Kövecsminyre, 14 lapban Dolgozta-
bureaumot elkezdtem hol folyóiratok alat-
kiszültek a egyszerű magyar országról az
Observerben, Examinerben, Spectatorban, Daily News-ben,
Globeban, Advertiserben, Times-ben és más
napi lapokban. Felséges magyar Immigrant
szerkesztésére csak September hónapban kezdtem
ki, mert míg elkezdtem ki hi volt adva
az elhagyatási parancs. 1851ben elkezdtem
szedetni, és vele szemben szerkesztés

hónapot 1852 Julius-ban [illegible] viszsza London-ba
1853ban ismét Amerikába mentem, 1860ban
Olaszországban. Itt könyvem itten felséges-
mel együtt. Memoirs of a Hungarian
Lady, 2 kötet, Tales and Traditions of
Hungary 3 kötet, White Red Black 3 kötet
The Tricolor or the Flag 1 kötet azon kívül
számtalan [illegible] az angol lapokban
és folyóiratokban, [illegible] Amerikai Tribunban
Tekintettel Jegyzőjét, elbeszélést itten Schlesinger
könyvtárban és Muzeumban, Sanskrit nyelvet
tanultam a Philological Society-ben tanítottam
[illegible] filológiát, [illegible] valószínűleg
[illegible] valószínűtlen, [illegible] azt
Angol nagy [illegible] Tervemet kidolgozta-
ban, — [illegible] és
London-ban [illegible] visszatértem ki magamnak.

1860ban átkövöltözködtem Turinba 1861 összeszentem kossuthtal, 1862 le mentem Garibaldi Sicilia, hiszen Calabriáig, elfogadtam és fogva tartottam Nápolyban, kibocsátottamat az angol kormány és követelte, 1863 Florenczben mentem. Folyvást leveleztem a New Yorki Tribunenel, ideiglenes a Daily Newsszel, a Parisi Temppel és az Opinion nationalelel. Más angol országban tartottam archaeologiai felolvasásokat (egy közülök kijött Falkener Museumában) olasz országban tartottam philologiait deseit. Lexicon megiszt a kiszit a csillagfirol, boldogul éltem. 1861ben ismert a hat vitkot a pesti naplóban, irányt akartam adni, Vukovics pedig protestáta hogy

a mit irok azt nem az emigratio nevében irok! mintha bizony valaha más nevében istan volna hogy szanaimnak súlya legyen! Sok bajom volt az emigratiópal, sokat sem szedtek szerepőbe felfogni, azt hitték hogy kivülök nem létez magyar ország.

Ujabb historiámat ismerod.

Ha [illegible] olvasni levelemet a [illegible] csakugyan ember vagy

Istenem Veled

Barátod

Pulszky Ferenczy

III.

„HAZA"
magyar élet- biztosító bank
PESTEN

Pest, Aug 21 dikén 1869
V. tt. 21.

Kedvy Barátom

Tegnap vetten levelidet, nem felelhettem mert magamnak is le kellett jönnöm Pestre. Hólnap viszsza megyek, nem tudom találkozhatunk e ma, ugyan ezért írok, levelem bizonyára megtalál.

A' mi a szemilyes ügyedet illeti, a befolyásos kirak körül csak Weissl Dr. ismerem, hitfőn felfogon keresni és ajánlani fogjuk a mint csak telik tőlem.

Minők azok az "eszmék" miket most harminez ívd írtam azt bizony mustan nem tudom. Hiszen hogy az irály nem tiszta, hiszen hogy ilyen olyan nyelvészeti igazítás és szükséges, azóta hogy megírtam nem nőtem utánok, tegy velök a mit akarsz "carte blanche" van a tekintetben, megtisztelteteljesek vesszen ha felhasználod, igazítod, jegyzeteket ír hozzájok, szóval úgy bánhatsz velök a mint szélszerűnek látod. Félek hogy a nézetek elavultak, a mi jó és előbb érdekes volt alig lehet érdekes jelenleg. —

„HAZA"
magyar élet biztosító bank
PESTEN

206
sz.

Pest, _____

kiadási Sor egyedüli sorban felül

1839ben selenitekről még először közlött Sir W. Herschel, 1848ban
a Szüzjegy kerületből, 1861ben a Szűzjegy keréből ismét megvilágosodó
képernyőjéről, és Vegáról Schey csillagászat kürtön, felhőkről és kémi
Mitchelson hatásokról kapcsolatban a közelgő időjárás függő viszonyai
ról minden lehető közelkörülményt magamnak tapasztalatban. 1867ben
tavaszával Szerdy vörös Fürtöt még egy hosszú megvilágításával, 1867
végén pedig [illegible] egyidőben kürtön és képernyőjét Szüzjegy
régi kerületben kün, Szegő vidékén [illegible] és szegők mint a finnországi
ról és delegációnak, ebben minőségét a közlegi csillagászatnak
vonták, két ízben mint Elnököt, jelenleg mint elnököt.

Egyetemünkön Történeti és Csillagászat: Egyetemi rendes tanár
negyed időben a görög és római Történetet, s különösen a mindenkori
Történeti Fejérvári Gábor bátyám 1831ben jött Szegjegyre, kiben
volt 15 évig a Vármegyei operációs alkalmazott, kinyilatkozásban
Zelliben Winckelmann és Visconti munkáit s azokat magyarul
tolmácsolva [illegible]. 1838ban Olasz Országba utazásban
bátyám ebben vette hogy a régiségi különösen időközben
a magyar régiség [illegible] és egyetemi könyvtár, valamint mint 1866 és 1868ban
a [illegible] Olasz Országban ismét sokat vásárolt, Rollin a párisi régiségárus, Akzbom
a firenzei [illegible] egyetemi igazgatója, Zahn a porosz tudósi pompában
Rómában Bécsben pályázat [illegible] Szemmelve, míg végtére Empeter
egyik a legmagasabb [illegible] lett, dr. Emilio Braun
1862ben a Bullettino dell Istituto Archeologico kiadásában
kiadta, régiségi Fejérvári már megkezdett mint 1851ben. A egyetemi
Londonba jött, ott kiállításban 1853ban az Archeological mint
tanárban, Hamburgban ista a mind catalogusát. 1860ban
Olasz Országba utazás [illegible] Országban ismét tekintet nagyobban, a kiállított régiségi
kiadták a Firenzében a Degello terében. A
elhelyezésüknek [illegible] egyetemi 100 darabot még 1866ban
[illegible] Mayer kereskedő Liverpoolban, így kellett a vörös
Museumnak rajzolatban, amelyet ismét az egy catalogus
vásárolt angolul, melyből kiadványt bírnak, ha
jól emlékszem [illegible] és mit: The [illegible] of the Fejérvári

Pest, ____ sz.

„HAZA"
magyar élet biztosító bank
PESTEN

allatai: 1863-ban kezdettel a nyájtanyát Pusztaszentlászlón
s ekkor Ellapp rejtély csarnok Lovaba 7700 forintot
Pusztaszentlászlón Mezőhegyes Pécsben elmaradtak, s ez, mint kellett
egyelőre egyes műhelyektől ugyanez 33 ezer ökrök Lovas
vált 1400 forintot viszonzatban az ország nyájtanyát a Gy
Lovaglott kezével Lovas, kivált a Gyalogsági Lovaglás vált
mindig gyűjt Lovaglást Lovat a gyalog (5000 forintot). Az
országnál Lovat egy nagy csatlakozást Lovaglás az nyájtanyának
magyar ökrök, de az ugyanúgy Lovaglás Lovaglás
munkálatok. Ez a nyájtanyának kiadása.

kezdettől hogy a Sóskút Lovaglás visszajöttek az
Mezőhegyesnek ajándékozták országos kiegyenlítésre
kivülről Lovas kezdett kivül a gyalogsági kiegyenlítést
mint Lord Kingsborough Antipitis et Mexicojét, melyből
ára Lovas forint. Az ajándék ajándék ugyanúgy gyalog
Lovas forintot. —

A mint jövő ellen egy nagyobb gyalogsági kiegyenlítés
hogy magyar, magyar ambar vezető ellen la vissza
gondok. Elhagyjuk mai 1862-ben visszahozta ellenőrök
jövőjét, sőt az engedmény ej. Mezőhegyes 1866 kezdve
kezdve mint kezdő kezével i kezdő pénzzel. A kezdő
kiadók, a posta i telegraph kiadásig magyarok kezdő
kezdve hogy kezdve mint gyalogsági kiadásig kezdő
kezdő gyalogsági Lord Mezőhegyes i Mezőhegyes gyalog kiadásig

hogy a Sóskút magyar kezdve hogy kezdő kiadást
apját magyarok magyarok mint hogy a ország kezdő
vezető. Sőt Pest vezető ellen ki ezt a kiadásig vezető
pénzzel. Visszajött pénzzel Gyalogsági i a mint hogy 6-ban
magyarok Lovas kiadás kezdő i gyalogsági. Ellenőrök
ország kezdő kiadás kezdő i gyalogsági Lovas pénzzel
ezt i pénzzel Pestre hogy ország a gyalogsági pénzzel
mint az ország gyalogsági i gyalogsági Lovas
pénzzel ezt az ország. i ország pénzzel ország gyalogsági
pénzzel, i ezt kezdő ország i kezdő mint i gyalogsági
magyarok, i kezdőben Sóskút magyarok kezdő kezdő. —
kezdő ország gyalogsági mint kezdő i kezdő gyalogsági. —
Gyalogsági kezdő gyalogsági i kezdő. Kezdő vissza gyalogsági, pénz.
gyalogsági gyalogsági kezdő kezdő mint. ——

Sóskút ej ellenőrök az Gyalogsági Ellenőrök kezdő,
i a Magyar Gyalogsági ej, az mint ország 1868-ban.

Sóskút Pest

Ellenőr
Gyalogsági

IV. Pest Aug 21 dikei 1869
Vett. — 22. 208

Kedvy Barátom

Magad nyitokkal meg a gáttat, ne [illegible]
ha a megerőt és elbontásval fenyeget.
Brockhaus Conversationslexiconjában, és
utána Vapereauban hol nem tudom ki
vill ki biographiáttal meg lista, van egy mulány
hiba mellyet ki kell igazítanom.
Atyám 1841 ben halt meg midőn más
meglet ember völtem, tehát nem igaz
hogy ezen [illegible] is Fejérvány mesch.
Feleségem nem 1815 ben lamm 1819 ben
születtett. Anyósom sokszor kisebbik
hogy ezen hibás tételt soha ki
nem igazítattam, mert nagyon

[illegible] a magyar [illegible]. Tovább
[illegible] hogy el nem [illegible]
[illegible] a hazában, [illegible] 1848-ban [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
Pest, [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] a "succès d'estime"-et, [illegible]
[illegible] [illegible], de többet [illegible]
[illegible]; most [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], de [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

Másolat. Vallás és közoktatási magyar kir. minister.

209

10869. sz.

Engel József szobrásznak kérvénye, melyben utasítást kér aziránt, valjon Istvánfy mellszobrának elkészítése czéljából minő hiteles arczképet használjon, tekintve hogy ezen mellszobor a magyar nemzeti muzeum termeinek diszitéseül szolgáland, van szerencsém Nagyságodnak azon megkereséssel átküldeni, hogy e részbeni nézetét velem mielébb közölni sziveskedjék. Budán 1869 évi augustus 21-én Minister ur meghagyásából: Hegedüs Lajos s.k. osztálytanácsos. Nagyságos Pulszky Ferencz urnak, magyar nemzeti muzeum igazgatójának.

1. dr.

650. Nagyságos Toldy Ferencz királyi tanácsos és egyetemi tanár urral azon tisztelettelyes kéréssel közöltetik: sziveskedjék erre vonatkozó véleményét velem közölni.

Pesten, 1869: szeptemberhó 9-én

Pulszky Ferencz

felelt [illegible] hogy a [illegible] (1828:[illegible])
[illegible] [illegible] [illegible]

Vett pp. 10. 1869

210

570. **A magyar nemzeti muzeum igazgatóságától.**

Nagyságos Toldy Ferencz királyi tanácsos és egyetemi könyvtári igazgató urnak

Pesten.

Miután szives volt a magyar nemzeti muzeumnak saját munkáiból öt darab nyomtatványt ajándékozni, az igazgatóság kedves kötelességének ismeri, ezért az intézet hálás köszönetét kifejezni. Megkülönböztetett tisztelettel

Pesten, 1870i májuskó 16án

alázatos szolgája

Pulszky Ferencz

960.
MAGYAR NEMZETI MUZEUM

Nagyságos Ur!

Folyó szeptemberhó 18án költ becses megkeresésére van szerencsém értesíteni, hogy a kivánt két nyomtatvány közöl az első t.i. „Magni Basilii etc." nincs meg muzeumunkban, de Mátray jelentése szerint megvan a bécsi udvari könyvtárban; a másikat „C. Julii Caesaris Oratio Vesontione ad milites habita etc." ide mellékelve azon kéréssel küldöm át: sziveskedjék vagy egy-két nap alatt a nyomtatványt magát, vagy téritvényt róla küldeni.

1 nyomtatvány.

Megkülönböztetett tisztelettel

Nagyságodnak

Pesten, 1870i szeptemberhó 21én

alázatos szolgája

[illegible]

Murcia Nov. 7 Xbris 1872

212

Kedvy Barátom

Lisczay József könyvtárából Mátray kiszemelve azon könyvet melyek megszerzését a könyvtárnak számára ajánlatosnak tartotta. Ezek-ben jelenik Kellopeus Bálint Catechismusának első kiadása Mro Lindóban 1873 bőt ezeket ajánlatom Lisczaynak 500 ftra, ő ezt kevesbi-kérlek, légy szívy nézd át az idei zárt catalogust és bocsáth, és ird meg nekem adhatok e többet, és ha adhatok, mennyivel többet.

Szerelemmel

barátod
Pulszky Ferenc

213

214

Vorladung.

Euer Wohlgeboren werden höflichst ersucht

bei der k. k. Polizei-Direction (Leopoldstadt, obere Donauzeile, Nro 291) am 13 l. M. Vormittags um 9 Uhr im Bureau des Unterzeichneten zu erscheinen.

Von der k. k. Polizei-Direction
für Ofen—Pesth.

Pesth am 12 April 1851

[signature]

Megjelentem s azt hirdette ki a biztos hogy az Ind. Fort. 2d füzetét kiadhatom. Nekem kellett térítvényt irnom alá, hogy az engedvény velem (szóval) közöltetett (szóval).

3522
707. I.

An

Seine des Herrn Sekretärs
der ungar. Gelehrten-Gesellschaft
Franz von Toldy
Wohlgeboren

wohnhaft in

Pest

2

MTAK - KÉZIRATTÁR

MAGYAR IRODALOM

LEVELEZÉS

4° 111. SZ.

TOLDY FERENC

LEVÉLTÁRCÁJA

LVI. „N-O-P"

1 2

VÉGE